

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 34: in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Nove proračunske dvanaestine

Z velikim zanimanjem je v sredo zvečer jugoslovanska javnost prisluhnila ekspoziji finančnega ministra g. dr. Šuteja o novih proračunskih dvanaestinah. Včeraj so stopile te dvanaestine v veljavo in ker se nanašajo na osem mescev državnega gospodarstva, je s tem urejeno celo proračunsko leto 1940/41.

Govor g. ministra ni zadovoljil vseh, ker so mnogi pričakovali, da bo naša javnost čula iz najkompetentnejših ust tudi napovedi o velikih gospodarskih reformah, o katerih se toliko govori in piše. Toda razočaranju ni kriv g. minister. Od vsega početka je bilo namreč z njegove strani poudarjeno, da bo podal pojasnila le o vprašanih našega tekočega državnega gospodarstva. Vendar pa smemo reči, da so njegova izjava ipak dala nekaj več kakor samo to. Minister je predvsem naznanil, da je že podpisana uredba o posebnih draginjskih določah za državne pameščence vseh kategorij tja do vključno pete skupine. Ti prispevki res niso bogati, a ravno v svoji celokupnosti obsegajo spoštovanja vredno vsoto 700 milijonov dinarjev, toda nedvomno bodo značili za mnoge in mnoge državne uslužbence vendarle nekaj dobrodošlega olajšanja v današnjih težkih časih. Njihova prednost je tudi v tem, da bodo izplačevani brez vsakih odbitkov in da ne bodo obremenjeni z nobenimi dajatvami. Rodbine s številnimi otroci bodo svoji deci nekoliko lažje rezale vsakdanji kruh.

Gosp. minister je pri tej priliki pravilno poudaril, da ne sme ostati samo pri dovolitvi draginjskih določ. Ako naj se s cenami življenjskih potrebščin ne iztrga državnemu nameščencu iz rok tistih par skromnih dinarjev, še preden jih je mogel spraviti v svojo borno do-
narnico, potem se moramo potruditi še na drugem polju. Stabilizacija cen je predpogoj za uspeh povišanja uradniških prejemkov. Razume se po sebi, da bodo morale tudi banovine in samouprave, ki imajo svoje nameščenske plače izenačene z državnimi, slediti zgledu države. To ni tako težak problem, saj so dohodki banovin in tudi občin, ki so v glavnem naslonjeni na državne neposredne davke, vsled povišanja davčnih osnov znatno narasli, da-
leč preko postavk, predvidenih v njih-
ovih rednih proračunih za tekoče leto.

Finančni minister je v svojem pre-
gledu splošnih proračunskih dvanaestine za prve štiri mesece z dvanaestjinami za na-
slednjih osem mescev, torej do konca
marca 1941, ter je na ta način mogel po-
dati celotno številčno sliko proračuna
za tekoče leto. Namrham proračuna za
leto 1939/40 je letošnji večji za 2380 mi-
lijonov dinarjev in znaša 14 milijard
708 milijonov. Kakor je naravno, odpa-
de velik del tega poviška na potrebe
naše državne obrambe, a tudi v drugih
resorih, zlasti v gospodarskih, pred-
vsem v železniškem, so nastale nove ve-
like potrebe. Znatno povišanje je tudi
v razdelku vrhovne državne uprave, v
katerem se nahajajo pokojnine in in-
validnine. Povišek je povzročen na eni
strani z regulacijo pokojnin, ki je bila
nedavno v gotovem obsegu izvršena, in
pa z uspešnim reševanjem invalidskih
vprašanj, ki še zmerom tvorijo bolečo
rano našega narodnega življenja. Zani-
mivo je, da je razpust narodne skup-
ščine prištedil državi 33 milijonov di-
narjev, pač pa so ostali milijonski kre-
diti za senatorske dnevnice in upravo
senata ter za razpoložnost senatorskega
predsedstva, akoravno se senat, ka-
kor znano, ne sestaja in se tudi ne mo-
re sestati. Veliki izdelek za nove urad-
niške prispevke v proračunskih dva-
najstih ni obsežen, temveč ga bo mi-
nister kril s prihranki ter iz sredstev,
ki jih pričakuje preko predvidenega
donaša iz letos uveljavljenih novih dav-
čnih določb.

Finančna uredba je tokrat v resnici
samo finančni zakon, to je pooblastilni
in izvršni zakon k samemu proračunu.
Minister je izpregel stari »omnibus«,
ki je dvajset let z nešteti določbami
in paragrafi z vseh polj zakonodajstva
ropotal skozi finančne zakone naše dr-
žave. To zaslužno delo je bilo seveda
mogoče le, ker ima vlada na podlagi
čl. 116. ustave generalno zakonodajno
pooblastilo in lahko vsako vprašanje
kratkim potom reši s posebno zakonsko
uredbo brez dolgotrajne parlamentarne
procedure.

Že nekaj let sem je pri nas uveden
poseben sistem proračunske štednje.
Kreditni za materialne izdatke so se
smeli od kompetentnih naredbodavcev
izrabljati le do 90 odstotkov, za ostanek
desetih procentov pa je bilo potrebno
posebno dovoljenje finančnega mi-
nistra. Tokrat je svobodno razpolaganje
z predvidenimi materialnimi krediti za
naredbodavca omejeno na 80 odstotkov,
za ostalo petino pa je potreben prista-
nek finančnega ministra. To je v da-
našnjih časih, ko so vsi računi tako re-

Včeraj je sovjetski komisar za zunanje zadeve poročal na seji parlamenta o medna- rodnem položaju in odnošajih Rusije do ostalih držav

Moskva, 1. avg. AA. (DNB) Danes ob 14. se je v Kremli začelo sedmo zaseda-
nje vrhovnega sovjeta zveze sovjetskih so-
cialističnih republik. Najprej se je sestel
širši odbor vrhovnega sovjeta. Navzoč je
bil tudi Molotov. Potem ko so v širši od-
bor vrhovnega sovjeta prišli tudi novoizvol-
jeni poslanci karelsko-finske zvezne re-
publike, je skupščina prešla na dnevni red,
ki je naslednji:

- 1) Poročilo o zunanji politiki.
- 2) Ustanovitev moldavske republike. S
priključitvijo Besarabije avtonomni mol-
davske republike bodo severna Bukovina
ter Besarabska okrožja Kotin (severna Be-
sarabija), Ismail in Akerman (južna Be-
sarabija) priključeni ukrajinski zvezni re-
publiki.
- 3) Razprava o prošnji za priključitev
baltiških držav sovjetski zvezi.
- 4) Potrditev zakonov, ki so bili izdani po
šestem zasedanju vrhovnega sovjeta.

Moskva, 1. avg. b. Na današnjem sed-
mem zasedanju vrhovnega sovjeta, je po-
dal komisar za zunanje zadeve Molotov
daljši ekspezo. Posebej se je dotaknil tudi
sovjetskih interesov na Balkanu ter se pri-
srečno spomnil vzpostavitev odnošajev med
Sovjetsko unijo in Jugoslavijo. Po raz-
pravljanju o sovjetskih odnošajih z Bol-
garijo, je prešel nato, na odnose do Tur-
čije, kjer je na dolgo citiral dokumente iz
poslednje nemške Bele knjige, ki so se na-
našali na zavezniške načrte proti Rusiji z
izrazo Turčije. Ti dokumenti, je dejal, do-
kazujejo pravilnost sovjetske politike, da
mora tudi na svojih južnih mejah biti v
stalni čužnost.

Poraz Francije

Od letošnje pomladi dalje so se vojni do-
godi razvijali zelo naglo. Med vsemi temi
dogodki je najvažnejši poraz in kapitu-
lacija Francije. V poldrugem mesecu je nem-
ska armada zlomila ne samo francoski od-
por, marveč prišla Francijo tudi k
podpisu premirja, po katerem so večino
francoskega ozemlja, vključno Pariz, za-
sedle nemške čete. Francija je sicer dobi-
la s tem primirje, vendar pa še nebonega
miru. Mirovni pogoji še sploh niso znani.

Od vseh zaveznikov, ki so se borili proti
Nemčiji in Italiji, je ostala sedaj samo An-
glija, ki je odločena nadaljevati vojno, pri-
čemer se opira na pomoč ameriških Zedi-
njenih držav. Francija je pokazala izredno
slabost. Jasno je, da ne gre zgolj za slabo
vojno pripravljenost, da je tudi ta vzrok
važen in splošno znan. Nič manjše
vloge pa ne igra okoliščina, da so vladujoči
krogi v Franciji v nasprotju z Nemčijo
preziral vlogo Sovjetske Rusije v evrop-
skih zadevah. Dogodki zadnjih mesecev pa
so tudi dokazali, da vladajoči krogi v
Franciji niso bili povezani z narodom, da
se niso opirali na narod, marveč so se svo-
je lastnega naroda bali, ki je po svojih
tradicijah po vsej pravici užival sloves
najbolj svobodoljubnega naroda. To je naj-
resnejši in najvažnejši vzrok slabosti
Francije. Francoski narod je postavljen se-
daj pred izredno težko nalogo, da na eni
strani zaceli hude rane, ki mu jih je zada-
la vojna, na drugi strani pa da izvede pre-
potrebno preporod. To so naloge, ki jih ni
mogoče rešiti s starimi metodami.

Nadaljevanje vojne

Nemčija je dosegla v dosedanem razvo-
ju vojne velike uspehe, toda ni še dosegla
svojega glavnega cilja, da bi končala voj-
no tako, kakor si to sama želi. 19. junija
je kancelar Hitler naslovil na Anglijo apel
za sklenitev miru, toda angleška vlada je
ta apel zavrnila. Hitler je zahteval kapitu-
lacijo Anglije, toda Anglija je odgo-
vorila, da bo nadaljevala borbo z vsemi sre-
dstvi do kraja. To pomeni, da se Anglija
ne misli odreči svojim pozicijam in svoji
vlogi in da hoče nadaljevati borbo za sve-
tovno nadoblast, čeravno bo ta borba po
porazu Francije in v vstopom Italije v voj-
no na strani Nemčije za Anglijo mnogo
težja. Kakšen bo konec te vojne in kdaj
je bo konec, tega še ni videti. Verjetno je,
da se nahajamo pred novim razdobjem
skrajne poostrove borbe med Nemčijo in
Italijo na eni ter Anglijo na drugi strani,
pri čemer podpirajo Anglijo Zedinjene dr-
žave.

koč zidani na pesku, koristna in, kakor
upamo, tudi uspešna določba. Na dru-
gi strani pa uvaja finančna uredba na-
čelo, ki se navidezno bje z ravnomer
poudarjenim principom. Ministri smejo
s pristankom finančnega ministra pro-
računske kredite tudi prekoračiti. Dr.
Šutej je utemeljeval to pooblastilo z
načelno gotovo pravilnim naziranjem,
da se za naloge, ki so posebnega pome-
na za našo državo in narodno življenje,
morajo vedno najti tudi sredstva in da
izgovor »nema kredita« ne more biti
opravičilo za opustitve, ki bi značile
obutno škodo za občestvo.

Sredstva za povišane izdatke iz novih
proračunskih dvanaestih bo dobil fi-
nančni minister s pomočjo ukrepov, ki
so že uvedeni v svrhu povečanja fiskal-
nih dajatev, dohodkov od monopola in
državnega gospodarstva. Minister je pre-
pričan, da bodo ti dohodki še dokaj
večji nego je računsko dosedaj predvi-
deno. Zato je pač smatrali, da v teko-
čem proračunskem letu ne bo več novih
finančnih ukrepov in finančni zakon
tudi takih ukrepov ne predvideva. Se-

Ekspeze Molotova

Odnošaji z velesilami

Vsi ti dogodki pa niso dovedli do nobe-
ne spremembe sovjetske zunanje politike.
Sovjetska Rusija hoče ostati zvesta svo-
ji dosedanjí politiki miru in nevtralnosti.
Naši odnošaji do Nemčije, ki so bili ure-
jeni pred dobrim letom, odgovarjajo slej
ko prej sklenjenemu dogovoru. Z naše stra-
ni smo ta dogovor dosledno izvajali in s
tem odstranili vsako možnost trenja med
Sovjetsko Rusijo in Nemčijo. Razvoj do-
godkov v Evropi tega dogovora ni oma-
ljal. V zadnjem času si je sicer izvestni tu-
ji, zlasti angleški tisk prizadeval in spe-
kuliral na možnost nesporazumov med
Nemčijo in Sovjetsko Rusijo, toda vsi ti
poskusi so bili tako z naše kakor z nem-
ške strani odločno zavrnjeni.

Ugotoviti moram, da so se tudi naši od-
nošaji do Italije v zadnjem času izboljšali.
Izmenjava misli z Italijo je pokazala, da
obstaja vsa možnost, da pride na področju
zunanje politike med obema državama do
sporazuma.

Sovjetsko-angleški odnošaji se niso v
nobenem pogledu spremenili. Priznati mo-
ram, da je po vseh akcijah, ki so bile
vpriprane s strani Anglije proti Sovjet-
ski Rusiji in o katerih je bilo že ponovno
govora, težko pričakovati boljši razvoj od-
nošajev, čeravno moramo smatrati imeno-
vanje Crippsa za angleškega poslanika v
Moskvi kot izraz angleške želje, da bi se
njuni odnošaji do Sovjetske Rusije izbolj-
šali.

Molotov je nato obširno govoril o zo-
petni priključitvi Besarabije in severne
Bukovine ter orisal razvoj dogodkov, ki
so dovedli do izprememb in do priključitve
baltiških držav Sovjetski uniji.

Obnova stikov z Jugoslavijo

Kar se tiče balkanskih držav, moram
predvsem omeniti razveselje in važen do-
godek, ki ga predstavlja obnova rednih
diplomatskih odnošajev z Jugoslavijo. Po
prvotni obnovi trgovinskih odnošajev so
bili pod vtisom splošnega mednarodnega

razvoja sedaj obnovljeni tudi diplomatski
odnošaji in upravično lahko upamo, da bo
prišlo do tesnih prijateljskih vezí s to vo-
ditno balkansko državo.

Nato je omenil odnose s Finsko in
poudaril, da je nadaljnji razvoj dobrih in
prijateljskih odnošajev odvisen v prvi vrsti
od finske vlade. Kar se tiče skandinavskih
držav, je položaj Norveške še nejasen, s
Švedsko pa vežejo Sovjetsko Rusijo skupni
interesi, zlasti na gospodarskem področju,
kar je prišlo do izraza tudi v pravkar
sklenjeni trgovinski pogodbi.

Besede na račun

Japonske in USA

Govorec o odnošajih z Japonsko, je po-
udaril, da sestava nove vlade na Japo-
nskem ne nudi še nobenega jamstva za jas-
nost japonskih ciljev glede sovjetsko-ja-
panskih odnošajev. Vsiljuje se misel, da
hoče Japonska izrabiti sedanje homatije
v Evropi za svojo ekspanzijo na jug. Ev-
ropski dogodki dajejo mnogo možnosti za
japonsko politiko v tej smeri, toda načrti
sedanje Konojeve vlade za Rusijo ne po-
menijo nobene jamosti.

Govorec o Zedinjenih državah je bil
Molotov zelo oster. Izjavil je takoj v za-
četku, da bi prav za prav ne imel dolž-
nosti mnogo govoriti o odnošajih Rusije
z Zedinjenimi državami, ker v tem pogle-
du nima povedati ničesar dobrega. Kriti-
ziral je stališče Zedinjenih držav do bal-
tiških držav in osobito njih nenaklonje-
nost napram Sovjetski uniji. V ostalem je
Zedinjenim državam v zvezi z evropsko
vojno pripisal čisto imperialne težnje, za-
radi katerih mora biti Rusija stalno in
bučno na straži.

Ob koncu svojega govora je Molotov še
posebej opozoril na odredbe Stalina, da
bo morala Rusija odslej biti v popolnem
mobilizacijskem stanju, da bo morala po-
dvojiti vse svoje napore »a notranjo utr-
ditve, za vsestransko oborožitev in popo-
lno pripravljenost na napad s strani katere-
ga koli sovražnika.

Anglija in Rusija

Po švedskih vesteh je v kratkem pričakovati pobude angleške vlade za izboljšanje odnosov z Moskvo

Stockholm, 1. avg. j. Kakor poroča lon-
donski dopisnik švedskega lista »Dagens
Nyheter«, ki velja za zelo zanesljivega
tolmača angleških prilik, je treba prič-
kovati, da bo angleška vlada v kratkem
dala pobudo za izboljšanje odnošajev s Sov-
jetsko Rusijo. Verjetno je, da je bilo vpra-
šanje rusko-angleških odnosov eden glavnih
predmetov, ki so se obravnavali na
torkovi tajni seji angleškega parlamenta.
Kakšni praktični koraki bodo v tej smeri
storjeni, je zaenkrat še popolnoma zavito
v temo.

Po gotovih londonskih virih soede, je
zadnji čas v odnošajih med Moskvo in Lon-
donom nastopilo dokajšnje ohlajenje. Ne-

ki londonski krogi zatrjujejo, da zavlače-
vanje razgovorov v raznih trgovskih vpra-
šanjih med Rusijo in Anglijo nikakor ne
gre pripisovati na krivdo Anglije, pač pa
je delovanje angleškega poslanika v Mos-
kvi zelo oteženo zaradi tega, ker je
Molotov — kakor zatrjujejo — preveč za-
poslen, da bi mogel sprejeti zastopnika
Anglije.

Isti dopisnik poroča nadalje iz Londo-
na, da je po zatrjevanju nekaterih dobro
poučenih angleških krogov dobila finska
vlada iz Berlina migljaj, da Finska ne sme
računati na kako nemško zaslobo v pri-
meru, da bi Moskva predložila kake nove
zahteve.

Francija bo krenila še bolj na desno

švicarski list o notranjepolitičnih zmešnjavah v Fran- ciji — Pripravlja se ustanovitev enotne stranke pod vodstvom Marcela Deata

Bern, 1. avg. j. (DNB) Hivši pariski do-
pisnik švicarskega lista »Bernier Tagwacht«
ki se je pravkar vrnil iz Francije, prinaša
naslednje podrobnosti o najnovejšem
razvoju notranje-političnega položaja v
Franciji:

Pri francoski vladi v Vichyju akreditirani
tudi diplomatski zastopniki z vsem
poudarkom zatrjujejo, da mora v Franciji
že v najkrajšem času priti do ponovne
preobnove vlade in sicer v tem smislu, da
bo desničarski kurz še bolj poudarjen kot

je bil doslej. Govori se o tem, da je polo-
žaj zunanje ministra Baudouina omajan.
Razen tega se za kulisa mi razpleta zagri-
zena borba reakcionarnih krogov proti
onim ministrom in visokim državnim
uradnikom, ki veljajo za prostozidarje ozi-
roma vsaj za njih pristase. Tako se go-
vori, da bodo ti krogi izsilili tudi odstopitev
notranjega ministra Marquetja, ki je na ve-
liko nezadovoljstvo desničarjev ponovno
izročil vodstvo nad francosko varnostno
policijo svojim prostozidarskim prijate-
ljem. Za nezaželeno osebnost velja v teh
krogih tudi sedanji finančni minister
Bouthillier, ki ga razen framažonstva dol-
že tudi simpatiziranja z bivšim ministri-
skim predsednikom Reynaudom. Tudi n-
gov položaj zaradi tega ni več gotov.

Hkrati s temi zakulisnimi borbami se
vodi na vse strani pogajanja za ustano-
vitev enotne francoske stranke, kot kate-
re bodoči generalni tajnik se imenuje novi
glavni urednik lista »L'Oeuvre« Marcel
Deat, ki je še l. 1934 kot »neosocialist«
veljal za simpatizerja nacionalnega socia-
lizma oziroma njemu sorodnih struj. Od l.
1938 je Deat veljal med levicari za enega
glavnih zagovornikov tiste francoske po-
litične struje, ki se je zavzemala za spo-
razum s totalitarnimi državama. Vodstvo
smuče se enotne stranke naj bi prevzel
poseben sedemčlanski komite, v katerem
bi bila zastopana tudi Francois Doriot,
bivši vodja francoske ljudske stranke in
znani pacifist Bergery, ki prav tako velja
za enega najbolj znanih eksponentov spo-
razumaške politike z Nemčijo. Vstop no-
vega ministra za industrijsko proizvodnjo
Renéea Belina v sedanjo vlado je dvigni-
la v francoskem socialističnem tisku vihar
ogorčenja in protestnih izjav.

Moskva, 1. avgusta. p. Tukajšnja radijs-
ka postaja je danes podala pregled do-
godkov v zapadni Evropi, kakor so se raz-

Pesimistični politični opazovalci v Lon-
donu pričakujejo celo, da bo v kratkem
objavljen nov nemško-sovjetski dogovor,
ki bo razčistil med obema državama raz-
na v zadnjem času nastala in še neureje-
na vprašanja. Na splošno se navzile delo-
ma dokaj pesimističnemu razpoloženju še
zmerom poudarja, da bo Anglija tudi kljub
morebitnemu novemu ojačenju nemško-
ruske fronte vojno nadaljevala do končne
zmage.

Stalinova politika

Stockholm, 1. avg. j. V švedskih politič-
nih krogih, ki so v primeri z drugimi dr-
žavami Evrope še zmerom v dokaj tesnih
zvezah z odgovarjajočimi krogi v Angliji,
se zadnje dni ponovno izraža misel, da je
razmerje sil v Evropi prišlo na tisto toč-
ko, ki zahteva v najkrajšem času razčiš-
čenje odnosov med Anglijo in Sovjetsko
Rusijo.

To mnenje švedskih političnih krogov
zastopa tudi list »Svenska Dagbladet«, ki
v svojem zadnjem uvodniku ugotavlja, da
je zgolj plod enostranskega gledanja, ako
se trdi, da je napredovanje Rusije ob obali
Vzhodnega morja ter v jugovzhodni Ev-
ropi zaneslo motnje v odnose med Mo-
skvo in Berlin. Ruski zunanji minister Mo-
lotov si prav brez težave lahko naslaka po-
ložaj — pravi švedski list, ki bi nastal v
primeru, ako bi Anglija podlegla v sedaj-
nji vojni. V tem primeru bi bila moskov-
ska politika na Daljnem vzhodu potrebna
prav temeljite revizije. Možnost poraza
Anglije mora Rusijo nujno prisiliti, da po-
ložaj temeljito pretehta.

In prav zaradi tega se ni prav nič ču-
diti, ako se je šele sedaj zvedelo, da je
imel angleški poslanik Cripps 11. julija v
Moskvi tri ure trajajoč razgovor s Stali-
nom. Prav ta razgovor pa dokazuje, kako
dobro v Moskvi čutijo, da je treba neke
dobiti neko protitež, ako hočejo tudi še
vnaprej nadaljevati svojo sedanjo politiko
ravnotežja. Z veliko zanesljivostjo se la-
hko sodi, da se je razgovor med angleškim
poslanikom in Stalinom v enaki meri tik-
ljal Azije, kakor Evrope.

Kmalu po tem razgovoru je angleška
vlada sporočila turški vladi v Ankari, da
Rusija prej ko slej goji prijateljsko ra-
zpoloženje napram Turčiji, navzile dozde-
nemu ohlajenju, ki so ga neki krogi že
dalj časa hoteli opaziti. Od Crippsovega
razgovora dne 11. julija dalje vlada med
Londonom in Moskvo razmerje, ki ga si-
cer ni mogoče imenovati sodelovanje, pač
pa nekakšen bolj intimen stik.

Jasno je, da v primeru angleškega po-
paza Moskva ugodno občutila svoje dobre
odnose z Nemčijo v okviru veljavnega
nemško-ruskega dogovora. Ako pa bi se
Angliji posrečilo dvigniti se z novimi moči
iz sedanjega viharja, potem bi seveda
Sovjetska Rusija prav tako vztrajala v
svoji sedanji poziciji, samo da bi jo mor-
da še celo poskusila utrditi s primernim
angleško-ruskim dogovorom. Kakor vidi-
mo — zaključuje švedski list, vodi Rusija
temeljito premišljeno politiko.

vijali v poslednjih dneh. V Wiesbadenu so
že pričeli s pripravljalnimi deli za prič-
tek mirovnih pogajanj med Nemčijo in
Francijo. Položaj v Franciji je namreč iz-
redno težaven, posebno v produkcijskem in
prometnem pogledu. Problem prehrane
prebivalstva povzroča odgovornim čite-
ljem v Vichyju največje skrbi, ker bo tre-
ba računati, da bo v bližnji zimi nastalo
največje pomanjkanje vseh življenjskih po-
trebščin, predvsem pa živil. Zato se v Vi-
chyju zavzem. za čimprejšnjo reorganiza-
cijo vsega prehranjevalnega sistema v dr-
žavi. Francoski prehranjevalni sistem naj bi
se uredil po nemškem zgledu, toda Nemci-
ja bi morala pri tem Franciji pomagati, da
bi naglo in uspešno rešila to vprašanje.

10 milijonov francoskih beguncev je da-
leč od svojih domačih krajev. Za njihov
povratek bi bilo potrebnih 5.000 vlakov.
V sedanjem stanju pa ni mogoče niti mi-
sliti, da bi francoske železnice zmogle tak
množestven prevoz ljudi. Promet je sploh
zelo težaven. Privatni avtomobilski pro-
met je docela ukinjen, a tudi za javni av-
tomobilski promet so že pričeli vporabljati
lesni plin, ker primanjkuje bencina.

Potres v Anatoliji

Carigrad, 1. avgusta. AA. (DNB.) Še
vedno ni mogoče dobiti točnih podatkov
o številu žrtev, ki jih je zahteval potres
v Anatoliji. Področje, ki ga je zadela po-
tres v srednji Anatoliji, ima slabe pro-
metne zveze in zato ni bilo mogoče ugotovi-
ti, v koliko so bili prvi podatki o številu
žrtev točni. Vsak dan pa prihajajo poro-
čila o odkopavanju novih trupel. Turške
civilne in vojaške oblasti so poslane po-
možne oddelke v prizadeto pokrajino. Tja
so poslali tudi zdravnike, življenjske po-
trebščine in šotore. Potresni sunki se od
časa do časa ponavljajo.

Notranji minister je poročal predsedni-
ku republike v Carigradu o ukrepih, ki
so bili izdani za pomoč prizadetemu ljud-
stvu. Vesti, da je potres zahteval nad ti-
soč žrtev, dozdaj še niso potrjene.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Vojna z Anglijo zahteva posebno strategijo

Francoska in nemška uganjanja o nemških pripravah za veliki napad na Anglijo

Zeneva, 1. avg. j. (A. R.). V francoskem listu »Paris Soir« komentira znani publicist Henry Bidou razne napovedi o nemških pripravah za napad na Anglijo, ki jih vedno iznova objavlja vse evropsko in izvenevropsko časopisje. Komentar je mnenja, da vse vesti o nemških pripravah za napad presenečajo po tem, ker navajajo razne podrobnosti, odkod in kako bo napad izveden. Vsi ti podatki so naravno v popolnem protislovju z osnovnimi načeli vseh vojnih priprav. Skrivnost vsakega vojnega uspeha je ravno v tem, da se nasprotnika iznenadi.

Tudi v primeru pričakanega nemškega napada na Anglijo bo uspeh v prvi vrsti odvisen od tega, ali bo nemški napad izveden iznenada in z zadostno močjo. Glavno je, da ostanke nasprotniku skrite poslednje priprave in ura, ki je za napad določena. Kolikor poznamo doslej nemške vojne metode, pravi poročevalec, »Paris Soir«, bi smeli sklepati, da bo napad na Anglijo izveden kolikor mogoče decentralizirano, to se pravi, da bodo imele v napadu udeležene formacije čim večjo svobodo gibanja, da bodo torej lahko svoje naloge odprile čim lažje izpreminjale ter se pustile voditi od trenutnih okoliščin. V napadu ne bo nič okostnega, marveč bo šlo vse za to, da se izkoristi s kar največjo prilagodljivostjo vsi ugodni momenti. Nemci so se v tem načinu vojevanja tekom svojega pohoda na Francijo izurili do naravnost virtuosne spretnosti.

Dosedanja taktika nemškega vodstva

Berlin, 1. avgusta. AA. (DNB). Odkar je bila končana vojna v Franciji, so se strogo vojaške zadeve umaknile politiki, ki je zopet v ospredju. Kakor razlagajo vojaški krogi, bi nastal lahko zaradi tega vtis, da Nemčija vodi vojno proti Angliji samo s polovično močjo, vendar bi bilo tako tolmačenje napačno. Nemčija vodi vojno proti Angliji enako energično in z istim zaupanjem v zmago kakor jo je vodila proti Poljski in Franciji. Vse vojaške operacije proti Angliji slone na bremenih nekaj tisoč ljudi in posadkah podmornic ter hitrih čolnov in letal.

Vojskovanje proti Angliji je drugačno kot je bilo proti Franciji, kjer je stopila v akcijo milijonska armada. Sredstva, ki se sedaj uporabljajo v borbi proti Angliji, dovoljujejo zaradi posebne vrste orožja uporabo samo omejenega števila borec. Na vprašanje, kdaj bo končno Nemčija udarila, se lahko reče, da udarja že pet tednov, od dneva premirja vsak dan in vsako uro. Vsak dan prinaša nove uspehe podmornic, uspehe napadov nemških hitrih borbenih čolnov, napadov letal in uspešne zračne borbe nemških lovcev nad Rokavskim prelivom in nad angleško obalo. Vse te akcije zahtevajo od udeležencev junštvo in požrtvovanje v največji meri. Te akcije so občutno zadele Anglijo.

Na osnovi sporočil vrhovnega poveljstva so nemške pomorske enote od 25. junija do 31. julija potopile 936.000 ton angleških trgovinskih ladij, kar odgovarja povprečni tedenski izgubi 187.000 ton. Nemške zračne sile so sporočile istočasno potopitev 334.000 ton, tako da je bilo skupno v omenjenem času potopljenih 1.270.000 ton. Anglija izgubi 250.000 ton tedensko ne bi mogla dolgo prenašati. Razen tega gre tu samo za minimalne številke, ker niso obsežne številne trgovinske ladje, ki so bile zaradi bombardiranja hudo poškodovane. Istočasno je Anglija izgubila do 370 letal. Stvarne izgube v letalih pa se lahko cenijo mnogo višje, ker mnoga zadeta letala niso več za porabo.

Vojno poročilo nemškega poveljstva

Berlin, 1. avgusta. AA. (DNB). Vrhovno poveljstvo poroča: Udejstvovanje letalstva je bilo včeraj znatno omejeno zaradi neugodnih vremenskih razmer. V Rokavskem prelivu in na morju zapadno od angleškega otoka Scilly so bile napadene posamezne sovražne trgovske ladje. Preteklo noč so manjše letalske sile izvedle napade na sovražne pristaniške naprave in reflektorske oddelke. Šliše so se eksplozije in videli tudi požari. Proti večeru je prišlo v širini Dovera do letalskega spopada med britanskimi letali vrste Spitfire in nemškimi Messerschmitti. Sestreljeni je bilo pet britanskih letal in dva balona, dočim so se naša letala brez izgub vrnila v svoja oporišča.

Od britanskih bombnikov, ki so včeraj letali nad Norveško, Holandijo in Dansko, so bila sestreljena trije sovražna letala, ki so preteklo noč metala bombe nad severno in zapadno Nemčijo, so povzročila le malo škode. Eno sovražno letalo, ki je letelo zelo visoko, je vrglo nekaj bomb na središče mesta Hannover, kjer daleč naokoli ni nobenega vojaškega objekta. Nekaj hiš je bilo težko poškodovanih. Ubilih je bilo gotovo število ljudi, nekaj pa je bilo tudi ranjenih. Sovražnik je včeraj čez dan in ponoči izgubil skupno osem aparatov. Dve naši letala sta izginili.

Goering: čakamo samo na ukaz vodje

Cutih, 1. avgusta. o. »Neue Zürcher Zeitung« poroča o razgovoru, ki ga je imel nemški maršal Goering z ameriškim novinarjem Wiegandom. Med drugim je Goering amerišкому novinarju dejal, da so nemške letalske vojne sile sedaj popolnoma pripravljene za veliki napad na Anglijo. Nemško letalstvo samo čaka na ukaz vodje.

V Angliji računajo na napad še ta teden

Beograd, 1. avg. p. Današnji tisk in posebej »Times« razpravlja o zaupnih informacijah iz Nemčije, po katerih naj bi se veliki nemški napad na Veliko Britanijo pričel na vsak način še ta teden. Listi ugotavljajo, da je Velika Britanija pripravljena na napad. Tudi Nemci so se nanj pripravili. V okupiranih delih Fran-

cije je položaj sedaj prav tak, kakor je bil zadnje dni pred pričetkom nemškega napada na Belgijo in Nizozemsko v omejenih nemških pokrajinah. Civilistom ni več na razpolago ne telefon, ne kaka druga poštna naprava. V zasedeni Franciji se strogo kontrolira tudi vsako poslušanje tujih radijskih oddaj. Nemci so si pripravili od španske meje do Emdena okrog 40 letališč, ki jih bodo uporabljali kot oporišča za svoje akcije proti Veliki Britaniji.

Letalski podvigi

London, 1. avgusta. AA. (Reuter). Angleški bombniki so vršili ves včerajšnji dan izvidniške poletje nad vojaškimi objekti v Severni Franciji in Nizozemski. Poškodovane so bile železniške proge pri Ostendeu ter letala, ki so bila na letališču v bližini Cherbourga, kakor tudi več hangarjev v bližini Boulognea. Letala obalskega poveljstva so v toku ozeldniških poletov napadla baterije ob norveški obali in ladje pri Haugesundu severno od

Amerika organizira svojo obrambo

Priprave za uvedbo vojaške obveznosti — Milijardni krediti za vojsko, mornarico in letalstvo

Washington, 1. avgusta. AA. (DNB). Vojni minister Stimson je na včerajšnji seji vojnega odbora predstavnika doma zagovarjal obvezno vojaško službo ter izjavil med drugim:

Zedinjene države imajo sedaj 220.000 vojakov redne vojske in 243.000 vojakov nacionalne garde. Znano je, da je Nizozemska imela za vsako miljo svoje meje na razpolago 1300 vojakov, Belgija pa 510, in to vojakov, izvežbah za obrambo proti napadom. Zedinjene države bi imele za primer, da bi morale braniti svojo mejo, na razpolago samo 47 vojakov za vsako miljo. Kar se tiče nevarnosti, ki bi lahko nastala za Ameriko, mora vsak uideven politik računati tudi s tem, da bi bila Anglija lahko zasedena po 30 dnevih borbe in da bi bila angleška mornarica naenkrat pod kontrolo sovražnika. Poleg tega je na drugi strani Sibira oceana Japonska, ki jo veže močno prijateljstvo z Italijo in Nemčijo.

Na osnovi vsega tega moramo popolnoma revidirati svoje stališče glede naše prve obrambne črte. Če bi Nemčija premagala Anglijo, bi imela močnejšo mornarico kot Amerika. Razen tega je treba vpoštevati, da v Nemčiji gradijo šestkrat več ladij kot v Ameriki. Vojni odbor senata je spremenil načrt o obvezni vojaški službi v toliko, da bodo poizkušeli navažati moški od 21. do 31. leta starosti in ne od 18. do 64. leta starosti kakor je predvideval prvotni načrt.

Washington, 1. avgusta. AA. (DNB). Po razpravi, ki je trajala tri ure, je predstavniki dom sprejeli z vsemi proti enemu glasu nove dopolnilne kredite za državno obrambo v znesku 7.496 milijonov dolarjev. To je največji kredit, ki je bil kdaj koli odobren s enim samim zakonom. Načrt določa med drugim gradnjo okoli 200 vojnih ladij raznih vrst ter nabavo orožja in opreme za 1.200.000 mož kakor tudi rezervne opreme za 800.000 mož, dalje zgraditev 19.000 letal vseh vrst ter kredit ameriški industriji za razširjenje posameznih tovarn, ki proizvajajo orožje in vojni material. S temi naknadnimi krediti je proračun vojske zvišan na 4,7 milijard, proračun mornarice na 3,2 milijarde dolarjev. Zakon daje vladi pooblastilo, da lahko še v mirnem času prevzame v svojo upravo industrijska podjetja, ki so važna za državno obrambo.

Zakon je bil takoj po izglasovanju v predstavniki dom poslan senatu. Po-

Japonska za novi red na Daljnem vzhodu

Popolna preusmeritev japonske notranje, zunanje in gospodarske politike

Tokio, 1. avgusta. AA. (DNB). Japonska vlada je objavila danes izjavo, v kateri najprej omenja, da je danes svet na zgodovinskem razpotju in da se pojavljajo nove oblike vladavine, prava in kulture. Japonska stoji pred nalogo, kakršne dozdaj ni imela. Nove smernice v razvoju svetovne zgodovine se morajo sprejeti in čimprej izvesti temeljna obnova ter izpolniti državna organizacija za potrebo narodne obrambe. Formulirana so naslednja temeljna načela državne politike:

1. Prizadevati si je treba, da se zagotovi svetovni mir in novi red v Veliki Aziji na podlagi solidarnosti Japonske. Mandžurije in Kitajske. V ta namen je treba zastaviti vse narodne sile.

2. Kar se tiče obrambe države in zunanje politike, je treba upoštevati razvoj razmer na Japonskem in v zunanjem svetu. Japonska zunanja politika, katere izhodišna točka je novi red na Daljnem vzhodu, stremi v prvi vrsti za to, da se konča spor s Kitajsko.

3. Za obnovitev notranje državne strukture je potrebna popolna obnova celotne uprave. Sem spada v prvi vrsti organizacija državljanov, da služijo državi. Vzporedno s tem je treba opustiti vsa prizadevanja, ki gredo za osebno materialno koristjo. Nova politična struktura in nadzorovanje vseh vladnih poslov bo omogočilo sodelovanje med vlado in ljudstvom. Parlament mora postati organ, ki bo podpiral narod, bo pa reorganiziran.

Končno so postavljene smernice za narodno vojno gospodarstvo, ki gredo za tem, da se razvije avtonomno gospodarstvo Mandžurije in Kitajske pod vodstvom Japonske. Vlada bo delala na to, da orga-

stavangerja. Napadeno je bilo tudi pomorsko oporišče Emden. Pogrešamo eno našo letalo. Zaradi slabega vremena so bili nočni leti omejeni, vendar so naša letala kljub temu napadla rafinerije v Porurju ter več tovornih postaj. Za časa teh operacij nismo izgubili nobenega letala.

London, 1. avgusta. AA. (Reuter). Ministrstvo za državno obrambo sporoča: V toku minule noči so sovražna letala metala bombe na nekatere kraje ob ustju Temze in Bristolskega kanala. Ni bilo nobene človeške žrtve, več poslodaj na je bilo laže poškodovanih.

Spopad v južnem Atlantiku
London, 1. avg. j. (Reuter). Kakor se je naknadno izvedelo, je prišlo do že objavljenega spopada med angleško vojno ladjo »Alcantara« ter nemško pomožno vojno ladjo v bližini otoka Trinidad. Angleška vojna ladja, ki je bila v spopadu neznanu poškodovana, je sedaj na poti v Rio de Janeiro, kjer jo v najkrajšem času pričakujejo.

Rio de Janeiro, 1. avg. j. (Reuter). Angleška križarka »Alcantara«, ki je pravkar prispela semkaj, bo v luki Rio de Janeiro potegnjena v plavajoči dok, kjer bodo popravljene poškodbe, ki jih je dobila pri spopadu z nemško pomožno vojno ladjo pri Trinidadu. Ker popravila ne bodo mogla biti končana v 24 urah, kolikor se sme vojna ladja muditi v nevtralnih vodah, bo poskušala angleško poslanstvo doseči pri brazilski vladi podaljšanje roka na 4 dni.

litnični krogi računajo, da bo tudi senat sprejel zakonski predlog z ogromno večino.

Hull zadovoljen

New York, 1. avg. j. (A. R.). Na svojem povratnem potovanju iz Havane v Washington je ameriški zunanji minister Hull naglasil, da bo mandatni načrt za upravo evropskih kolonialnih posestev v Ameriki v najkrajšem času predložen amerišкому senatu v ratifikacijo. Prav tako bo senatu predložena v razpravo še vrsta drugih vprašanj, katerih ureditev je postala sedaj po tesnejšem sodelovanju med ameriškiml državami dosti lažja, kakor je bila poprej. Hull je naglasil, da mora biti vsa Amerika z rezultati, ki so bili doseženi v Havani, zelo zadovoljna, ker so daleč prekosili vsa pričakovanja.

Nova Gvineja pod avstralsko zaščito

Canberra, 1. avg. j. (Reuter). S posebnim dekretom angleške vlade je bilo angleško mandatno področje Nova Gvineja podrejeno po vojaški administraciji v avstralski obrambni pas. Avstralija je po tej odredbi obvezana nuditi! Novi Gvineji ter nekaterim v njeno upravno področje spadajočim sosednim otočjem vso svojo vojaško pomoč.

Sovjetski protest v Washingtonu

Washington, 1. avgusta. AA. (DNB). Namestnik zunanjega ministra Sumner Welles je sporočil predstavnikom tiska, da je sovjetska Rusija vložila pri ameriški vladi protest, ker je vproglasila terjatve treh baltičskih držav za zamrznjene. Amerika do sedaj še ni odgovorila na protest.

Visoke osebnosti na poti v Ameriko

Lizbona, 1. avgusta. AA. (Reuter). Na listi oseb, ki potujejo z ameriško ladjo »Excalibur« v Zedinjene države, se nahajajo imena ameriškega veleposlanika pri poljski vladi Bidla ter ameriškega poslanika v Rimu Phillipsa. Vojvoda in vojvodinja Windsorska potujeta pod imenom kapetan in gospa Wood. Ostali potniki so večina begunci raznih narodnosti.

Slava pešpolka kraljeve garde

Beograd, 1. avg. p. Danes je imel pešadjski polk kraljeve garde svojo slavo v spomin na dan, ko se je pred 21. leti ustanovil. Pri slavi je kralja zastopal njegov prvi adjutant general Hristić, prišlo pa je tudi več članov vlade, med njimi vojni minister general Nedić, minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Budisavljević in minister za telesno vzgojo naroda Dušan Pantić. Nadalje je bilo prisotnih več generalov, med njimi tudi načelnik glavnega generalnega štaba general Kostić. Slavo so se udeležili tudi zastopniki raznih nacionalnih in patriotskih organizacij. Ob pričetku proslave sta kraljev zastopnik general Hristić in vojni minister general Nedić pregledala v čete razvrščeni polk. Duhovniki vseh treh veroizpovedi so nato opravili cerkvene obrede. Svečan govori je imel poveljnik polka polkovnik Peter Simić. Polk je nato defilirail v sijajnem nastopu pred zbranimi gosti. V letnem paviljonu kraljeve garde so bili nato oficirji in gostje pogočeni.

Vojne operacije v Afriki

Prodiranje italijanskih afriških čet v južnem Sudanu

Rim, 1. avgusta. AA. (DNB). Z zasedbo Kurmuka so Italijani prodrli sedaj iz Abesinije v zgornji del nilske pokrajine. Po zavzetju Kasale je italijansko bojišče razširjeno na južni del Sudana. Zasedbo Kurmuka so Italijani dolgo in skrbno pripravljali. Angleži so mesto utrdili in pripravili tam velike količine streliva in živil. Kurmuk obvlada rečne pokrajine Belega in Modrega Nila, ki imata za Sudan in Egipt velik pomen. Italijanske čete so zasedle mesto po srditih borbah. Pri tem so se posebno odlikovale čete Askarijev in piemena Dubat. Askari so se v zadnjih dneh navzlic deževju stalno bližali Kurmuku. Ko so prešli v napad, je stopila v akcijo tudi eskadrila italijanskih bombnikov. Po večurni borbi se je Italijanom posrečilo zasedi utrdbi in vkorakati v mesto. Angleške čete so se kakor brez glave umaknile v begu proti zapadu.

Z zasedbo Kurmuka je italijanskim četam odprta pot proti Belemu Nilu. Smer napada gre sedaj proti Belemu Nilu, da bi se zasedla nato južnoželezniška sudanska proga, ki vodi od Ranada čez Senaro proti glavnemu mestu Sudana, Kartumu.

Uradno italijansko

vojno poročilo

Nekje v Italiji, 1. avgusta. AA. (Stefani). Uradno poročilo št. 53 vrhovnega poveljstva državne oborožene sile pravi:

Pri letalskem napadu, ki so ga izvedla naša vojna letala dne 28. julija na sovražna pomorska oporišča v vzhodnem delu Sredozemskega morja, je bil potopljen en britanski rušilec.

Pri ogledniškem poletu nad Malto je skupina naših lovskih letal stopila v boj z močnejšim sovražnikom. Pri spopadu sta bili sestreljeni dve britanski letali. Eno naše letalo se ni vrnilo. V vzhodni Afriki smo z bombami težkega kalibra poškodovali tri letala na letališču Buna. Sovražnik je izvedel letalski napad na vojašnice. Prizadejal je le neznanu škodo.

Letalski spopad nad Malto

Nekje v Italiji, 1. avgusta. AA. (Stefani). Posebni dopisnik agencije Stefani navaja naslednje podrobnosti o letalskem boju, ki se je odigral o priliki zadnjih italijanskih ogledniških poletov nad Malto:

Boj se je začel ob 10.30 med formacijami lovskih letal, ki jih je spremljalo ita-

lijansko ogledniško trimotorno letalo, ter močnejšimi skupinami britanskih lovskih letal tipa Gloucester in sicer: v višini 6 do 7.000 m. Angleška letala so izkoristila prednost, da so letela višje in so izvedla napad na italijansko formacijo, ki je odgovorila z izdatnim ognjem. Pri spopadu je bilo eno sovražno lovsko letalo sestreljeno, medtem ko se je letalec skušal rešiti s padalom. Neko drugo letalo je zajel strojniški ogenj italijanskih letal ter se je že v zraku vžgalo. Zaradi tega se je tudi zamen poskušalo dvigniti višje. Vsa italijanska letala razen enega so se vrnila v svoja oporišča. Kljub sovražnemu odporu je italijansko ogledniško letalo v celoti izvedlo svojo nalogo.

Angleški rušilec potopljen

London, 1. avgusta. AA. (Reuter). Angleška admiraliteta je izdala naslednje sporočilo:

Tajnik admiralitete z obžalovanjem objavlja, da je bil rušilec »Delite« ob priliki sovražnega letalskega napada tako zelo poškodovan, da se je potopil. Število človeških žrtev je majhno.

Rušilec »Delite« je bil zgrajen na osnovi pomorskega načrta iz leta 1930. Ladja je imela 1375 ton. Razvijala je hitrost 36 milj. Posadka je štela v normalnem času 145 častnikov in mož.

Bombe na Gibraltar

Madrid, 1. avgusta. AA. (DNB). V sredo zvečer je bil Gibraltar ponovno napaden. Letala so navzlic močnemu streljanju protiletalskega topništva vrgla veliko število bomb težkega kalibra.

Nov italijanski poslanik v Madridu

Rim, 1. avg. j. (Stefani). Namesto dose-danega italijanskega veleposlanika v Madridu generala Gambare, ki je nedavno prevzel eno izmed vodilnih mest v italijanskem vrhovnem vojnem poveljstvu, je bil imenovan popolnomočeni poslanik Francesco Leguio. Novi veleposlanik bo nemudoma odpotoval na svoje novo službeno mesto.

Nova navodila o varčevanju z življenjskimi potrebščinami

Beograd, 1. avgusta. AA. V zvezi z uredbo o varčevanju z življenjskimi potrebščinami je minister za trgovino in industrijo dal naslednja navodila:

Določbe čl. 1 uredbe o varčevanju z življenjskimi potrebščinami, po katerih je v brezmesnih dnevih v sredo, četrtek in v petek prepovedana vsaka prodaja svežega telečjega, govejega in svinjskega mesa na drobno, se ne nanašajo na klanje živine v omenjenih dnevi, v kolikor klanje ne spada pod določbe čl. 3 uredbe, ki prepoveduje klanje telic in junic pod enim letom starosti. Prav tako uredba ne prepoveduje držati v brezmesnih dneh meso v mesarskih in gostinskih obratih zaradi ohrane.

2. V kolikor je v posameznih gostinskih obratih pripravljanje mesa v surovem stanju v petek za soboto potrebno ali v navadi, je to dovoljeno, vendar mora lastnik obrata stvar prijaviti pristojni nadzorstveni oblasti. V kolikor je pripravljanje svežega mesa v petkih po omenjenih obratih potrebno, da se meso ohrani v svežem

stanju, je to treba celo priporočati dotičnim obratom.

3. Po določbah uredbe o spremembah in dopolnitvah od 2. julija 1940. t. j. uredbe o varčevanju z življenjskimi potrebščinami, je prepovedano v sredo, četrtek in petek servirati jedila s telečjim, govejim in svinjskim mesom po gostinskih obratih. Z izjemo na to je v četrtkih prepovedana prodaja zaklanih prašičev in njih mesa, kakor tudi poraba tega mesa po gostinskih obratih. Zaklane prašiče in njihovo meso je dovoljeno prodajati in uživati v gostinskih obratih edino ob nedeljah.

4. Pod prepoved prodaje in porabe v smislu uredbe o varčevanju z živili ne spadajo živalski deli, ki se smatrajo za meso v ožjem smislu besede. Ker se živalska glava in nože ne morejo smatrati kot meso v omenjenem smislu, je dovoljena njihova prodaja v mesarskih prodajalnah kakor tudi poraba v gostinskih obratih tudi v brezmesnih dneh.

Med Nemčijo in Anglijo

Zakaj še ni bilo nemškega napada — Razlogi angleškega zaupanja v sebe — Nemške informacije o angleških načrtih v Sredozemlju

Švicarski list »Journal de Geneve« objavlja na uvodnem mestu pregled mednarodnih dogodkov, v katerem se najprej dotika vprašanja nemškega napada na Anglijo ter piše v tej zvezi:

»Hitler še ni sprožil svojega velikega napada na Anglijo. Iz tega sklepajo v Londonu, da se pomislja prevzeti tveganja tako negotove akcije. To pa je po našem mnenju napačno, kakor so se takšna predvidevanja izkazala že doslej nešteto krat za napačna. Stvar je ta, da doslej atmosferske prilike niso bile ugodne za napad in izkušnja nam dokazuje, da Hitler sproži svoje velike ofenzive, kakor na primer na Poljskem ali kameje v Franciji, ko mu njegovi vremenski znanstveniki jamčijo dovolj dolgo dobo lepega vremena. Hitler, res je, tvega, toda šele, ko se zde pogoji uspeha že v naprej zagotovljeni... V pričakovanju te ofenzive velikega stila pa vodja rajha ne izgublja svojega časa: sedaj skuša zavarovati evropski jugovzhod proti morebitnemu vzplamtanju za primer, ko bo pognal svoje strele proti zapadu.«

★

»Basler Nachrichten« objavlja uvodnik o angleškem zaupanju vase. Po angleških listih navajajo nekaj zanimivih podatkov o angleškem vojnem proračunu, o organizaciji matične zemlje in vsega imperija v obrambne namene, o finančnem položaju, ki ga med drugim označuje dejstvo, da podpisajo Angleži na teden do 10 milijonov funtov (2,5 milijarde din) vojnega posojila. Zelo resno poglavje angleškega vojnega vodstva na predstavlja oskrba z življenjskimi potrebščinami. Minister za prehrano Robert Boothby je v svojem poslednjem po ročilu skušal ublažiti bojazen prebivalstva, ko je dejal, da je Anglija preskrbljena z živežem za več mesece in da tudi ni pričakovati nobenega zvišanja cen.

Po ostalem pričakujejo Angleži tako rekoč vsek dan napad. Obenem angleški listi zatrjujejo, da Angležev počasna živna vojna z razbijanjem luk, vojne industrije in bombardiranjem mest ne more streti. Glavni razlog angleškega zaupanja vase pa je v tem, da je angleško gospodarstvo na morju še vedno neznrušeno in da Italija s svojo mornarico ne more priskočiti Nemčiji z brodovlavo na pomoč pri napadu na angleški otok. Razen tega za trnajujo Angleži, da stalno narašča štev-

lo njihovih letal. Vendar pa se v pogledu nevarnosti, ki prete Angliji, noben Anglež danes ne udaja kakršnikoli utvari.

★
Kakor poroča narodnosocialistični organ »Völkischer Beobachter«, pripravila angleška vlada uradno izjavo, v kateri bo poudarila, da smatra severnoafriške kolonije Francije za sovražno ozemlje. Istočasno naj bi angleška mornarica izvršila napad na poudina oporišča v francoskem Maroku in Tunisu. V Londonu poudarjajo, piše vodilni nemški list, da so ta francoska ozemlja v Afriki za Anglijo prav tako velikega strateškega pomena kakor pred kratkim Nizozemska in Belgija.

Pa tudi v vzhodnem Sredozemlju pripravila baje Anglija presenečenja. Tako je sedaj znano, piše »V. B.«, da sta Churchillova posebna odposlanca Duff Cooper in lord Gort, ki sta nedavno obiskala Alžir, pristala sedaj v Palestini, od koder bosta verjetno odšla še v Transjordanijo. Glede Duffa Coopera pa se doznava, da ima še posebno mislo in se bo najbrž od tudi v Damask in Beirut, kjer namerava stopiti v stike z vrhovnim komisarjem francoskega mandata v Siriji Pauuom. V odgovornih francoskih krogih na izjavljajo, da se bodo Cooperovemu obisku v Siriji urili.

Vohunske afere na Japonskem

Tokio, 1. avgusta. j. (Domei). V zvezi z aretacijo angleških državljanov, ki so osumljeni, da so bili zaposleni v vohunski službi, so bila japonska oblastva prisiljena aretirati in zaslisiati tudi zastopnika poročevalske agencije Associated Press, ki je o tej aferi pošiljal svoji centrali napačna poročila. Po zaslišanju in zagotovljenem po pravku je bil dopisnik spet izpuščen na svobodo.

London, 1. avgusta. j. (Reuter). Sestorica izmed angleških državljanov, ki so bili aretirani na Japonskem, je bila po zaslišanju spet izpuščena na svobodo.

Vremenska napoved

Zemunska: Delno oblačno skoro do vsej državi, razen v Primorju in v južnih krajih, kjer bo prevladovalo precej jasno vreme. Ponekod bo nalhalno deževalo. Toplina se bo počasi dvigala.

Naši kraji in ljudje

Ob preranem grobu mladega letalca Smrtno se je ponesrečil komaj 18-letni pilot Peter Kralj iz Hrastnika

Kruta smrt nam je spet ugrabila mlado žrtev. Nenadomestljiva vrzel zija v naših letalskih in jadralskih vrstah, odkar ni več med nami pilota Petra Kralja. Postal je žrtev letalske nesreče.

Pokojni Peter Kralj se je rodil 29. julija 1922 v Hrastniku. Že kot deček je kazal mnogo zanimanja in smisla za letalstvo. Kot tretješolec se je pričel baviti z gradnjo letalskih modelov in je po svojih sposobnostih in veliki ljubezni do tega lepega sporta postal naslednje leto modelarski učitelj. Toda šel je strumno dalje. Lansko leto je položil jadralski izpit »A« in »B« in kot jadralski letalec stopil v pilotsko šolo Jugoslovenskega Aerokluba, ki jo je z odličnim uspehom absolviral v septembru lanskega leta. To mu je bil najsvetlejši ideal.

Tako je kot modelar, jadrlec in motorni pilot šel v letalstvo po pravilni poti do cilja, h kateremu ga je vodila nezlomljiva, jeklena volja. Prav kakor na modelarskem polju, je kot motorni pilot Peter Kralj pokazal, da je vreden positi pilotskega značka na mladih prsih in se s tem imenovati jugoslovanski pilot. Stopil je po izvršenem civilnem letalskem izpitu v vojno letalstvo, da bi se mogel tem bolj izkazati in koristiti svoji ljubljani Jugoslaviji, kakor je sam čisto dejal. Prijavil se je torej kot dobrovoljec k vojnemu letalstvu. Zvok letalskega motorja je bila njegova najljubša pesem in edino sredstvo, ki ga je bilo v stanju oddvojiti od drugega posla.

Kraljevski Aeroklub je z pokojnim Petrom izgubil enega najmarljivejših pripadnikov in sodelavcev. Njegova edina in najgloblja ljubezen je pripadala letalstvu, o katerem je vedno sanjal in celo žrtvoval svoje mlado življenje. Pokojni Kralj je dosegel najmlajša žrtev našega turističnega motornega letalstva. Smrt mladega pilota je zadala njegovemu očetu težak udarec, a edino tolažilo mu je ta, da je ljubljani edinec izgubil svoje dragoceno življenje kot heroj v našem letalstvu, v službi za kralja in ljubljeno domovino.

Počivaj mirno, mladi heroj, tovariš ti-sočernih mladeničev-letalcev, ki obkrojujejo tvojo prerano smrt! Bodi ti zemlja lahka!

Pilota Severina Kamenščka prepeljali v domačo zemljo

Ljubljana, 1. avgusta

Včeraj dopoldne so na pokopališču pri Sv. Križu položili pozemske ostanke pokojnega narednika-pilota Severina Kamenščka k poslednjemu počitku v domači zemlji. Kakor smo svoji čas poročali, se je pokojni pilot dne 2. maja pri izvrševanju službene dolžnosti smrtno ponesrečil na

kar so ga v Nišu dejali v začasen grob. Na željo rodbine so zdaj truplo prepeljali v Ljubljano in ga položili v rodbinsko grobnico. Poslednjemu slovesu so prisostvovali pokojnikov brat pa lepo število njegovih rojakov, prijateljev in znancev. Po blagoslovitvi so truplo mladega letalca, velikega rodoljuba, borca in mučenika

za svobodno, neokrnjeno Jugoslavijo izročili domači zemlji, kakor je bila njegova zadnja želja. Vsem potrebnim je bilo hudo pri srcu in nobeno oko ni ostalo suho, ko so krsto polagali v grobnico. Na bo Severinu Kamenščku lahka slovenska zemlja, za katero je delal in trpel, da mu je bilo to kratko življenje en sam trud, neprekinjen delovni dan!

Dve smrtni nesreči

Murska Sobota, 1. avgusta
V sredo 30. julija se je zgodila v Rakičanu blizu Murske Sobotice pri mlačvi huda

35 let domžalskega Sokola Društvo si je v najtežjih časih borbe proti tujerodcem postavilo mogočen, spoštovanja vreden dom

Domžale, 1. avgusta

V nedeljo 4. avgusta bo domžalski Sokol praznoval 35-letnico svojega obstoja. Proslavo bo izvršil skromno, ker čas zahteva od nas Sokolov več dela kakor pa glavnih prireditelj.

Domžalski Sokol se je porodil v l. 1905. iz narodnih borb, ki so se bile tedaj posebno hude tudi v našem prijaznem kraju. V Domžalah so se tedaj močno repenčili tujerodci, ki so hoteli dati kraju nemški pečat in v njem čisto zadušiti slovenski živelj. Naselili so se v Domžalah, prevzeli vodstvo in lastništvo slavnikaških trgov in tako domačine gospodarsko delno zaslužili, kar je trajalo vse do osvoboditve. Neznosno vzdušje je vladalo tedaj v našem kraju.

Ze pred letom 1905. se je čisto pojavila misel, da bi se v Domžalah ustanovil Sokol, ki naj bi bil nekako težišče narodnega izživljanja, da bi se tako paraliziralo delovanje takratnih Nemcev in odpadnikov. Kako so tedaj skušali ustrahovati Slovence, nam zgovorno pričajo poteki sed tedanjih občinskih uprav.

V letu 1905 so bile najhujše borbe. Dne 1. junija 1905 naj bi nemško Pevsko društvo »Andreas Hofer« razvilo svojo zastavo. Zavedni Slovenci pa so v noči pred tem dnem nalepili po vsem kamniškem okraju pozive, da bo isti dan slovenski koncert na Kuharjevem vrtu. Tako se je zbralo ta dan v Domžalah mnogo rodoljubov, ki so z demonstracijami rešili narodni ponos. Vse to je pospešilo ustanovitve Sokola, ki je takoj po ustanovitvi začel telovadbo na Kuharjevem vrtu in po nekega v sobi Kuharjeve gostilne, dokler se društvo ni l. 1911. preselilo v lastni dom. Br. Slokar Andrej, zet br. Kuharja, je bil duša vsega narodnega in sokolskega gibanja ob tistem času v Domžalah. Ustanovni zbor je bil l. 1905. in na njem je bil br. Slokar izvoljen za starostar ter je vodil društvo z očetovsko skrbnostjo vse dotlej, dokler mu ni bolezen odvzela moči. Umrli je 23. novembra 1926. Prvi močni stebri Sokola so bili bratje Slokar, Drenik, Brečnjak Franjo, Trojaneček, Majzelj, Kralj Ivan, Gašperin Jože in Skok Anton. Gašperina smatramo za najboljšega našega načelnika, ki ni bil samo dober tehničar in telovadelec, temveč tudi idejni vodnik. Sem, ki so ga vsadili ti bratje, je najbolje izklicilo. Naša sokolska družina je bila na zavirljivi višini in njih delo se kaže še danes.

Kmalu po ustanovitvi so se pričeli baviti z mislijo zgraditve lastnega doma. Ta zamisel se je uresničila že l. 1911. V odboru za postavitev doma so bili bratje Ravnikar Franc, Slokar, Skok, Kuhar, Majzelj, Jenčič Milan, Petrovec, Adamič in Javoršek. Kako veliko delo so izvršili omenjeni bratje, se kaže v mogočni stavbi sokolskega doma, še bolj pa v tem, da se je ta dom zgradil v času naše narodne sužnosti. Svetovna vojna je marljivo delovanje našega društva prekinila. Po vojni pa je delo spet oživelo kot načelnik je vodil društvo br. Gašperin in je v hudi prihodnosti razvil mnogo delavnosti ne samo doma, temveč tudi v okolici. Tako je prišlo do ustanovitve sokolskih odsekov v Moravčah, Dobu in na Brdu. Prva dva sta se pozneje razvila v samostojni društvi, ki tudi še danes uspešno delujeta.

nesreča. Ko je strojnik Janez Sedonja iz Rakičana stojel na visokih kolesih lokomotive nalival olje, ga je za obloko zgrabilo veliko kolo lokomotive. S silno hitrostjo ga je potem nekajkrat zavrtelo, dokler ni strgalo z njega obleke. Pri tem mu je zmokalo prsni koš v murskosoboški bolnišnici, kamor so ga takoj prepeljali, je kmalu nato umrl.

Strežnik v murskosoboški bolnišnici Ivan Vučko se je pred dnevi vrnil z orožnih vaj. Ker je dobil v bolnišnici dopust za nekaj dni, je obiskal svojo ženo, ki je doma v Bistrici blizu Mure. Polotna vročina ga je zvalila v hladne Murine valove. Komaj je začel plavati, ga je že prijel krč, da se je brez moči prepustil valovom. Pogreb je bil preteklo nedeljo ob veliki udeležbi ljudstva, zdravnikov in ostalih uslužbencev bolnišnice.

V vsej povojni dobi je delovalo društvo z menjačo se v nemo, vendar pa ga je prištevati med najagilnejša sokolska društva kamniškega okrožja.

Trdno smo prepričani, da se bodo naši sokolski bratje iz kamniškega okrožja in iz Ljubljane udeležili naše proslave 4. avgusta popoldne v velikem številu in s tem dali priznanja našemu sokolskemu delu.

Sokol Medvode vabi k razvitju dečjega prapora

Medvode, 1. avgusta

V nedeljo ob 16. bo naš Sokol na letnem telovadišču poleg Sokolskega doma v okviru Petrove petletnice razvil tretji prapor. Najmlajši pripadniki Sokola bodo ta dan stopili za svoje lastno zastavo, ki jim bo odsejal kazala pot k sokolskim ciljem in delu. Marljiva in številna je naša deča. Veselje jo je gledati, kako prihaja v telovadnico iz najbolj oddaljenih krajev, da si bistr duha in krepi telo, da bo znalo, ko doras, pravilno pojmovati in ceniti veličino Tyrseve ideje.

Ta dan bo za naše društvo tem pomembnejši, ker bo praporu kumoval eden naših najvestnejših, brat Leopold Fertin. Dolga so leta od ustanovitve našega društva. Mnogo je bilo dela, mnogo veselja, pa tudi žalostnih dni za našega brata Poldeta. Velik je krog njegovih prijateljev in znancev in vsi ga imajo radi, kar v polni meri tudi zasluži. Vedrega čela, veselga srca in dobrih misli deluje pri Sokolu že 21 let. Bil nam je prvi starosta, zatem pa je prevzel mesto blaginika, ki ga z vso vestnostjo še danes vrši.

Po razvitju prapora bo na istem prostoru javni telovadni nastop vseh oddelkov s sodelovanjem okoliških društev. Med drugim bodo izvajali domači naraščalniki pod vodstvom br. inž. Pibernika Murnikov telovadni sestav »Carmen«, člani ljubljanskega Sokola pa »Solonezo«. Pod vodstvom J. Slaparjeve pa bodo nastopile na orodju tudi naše marljive sestre članice. Pri prireditvi bo sodelovala priznana domača godba »Sora«. Vabimo vse prijatelje in sokolstvo naklonjeno občinstvo, da nas ta dan obiščejo in z nami prežive nekaj bratskih ur. Zvez z vlaki so v obe smeri zelo ugodne.

V primeru slabega vremena se bo vršila celokupna prireditev prihodnjo nedeljo. Zdravo!

Dva mlada podivjanca sta demantirala gostilno

Železniki, 1. avgusta

V torek 30. julija okoli 21. ure sta se znašla v gostilni, ki jo vodi ga. Franca Benedičičeva iz Češnjice, dva mladeniča: Šofer Vinko Naglič, doma iz Zirov v Poljanski dolini, in Peter Veber iz Jesenove pri Železnikih. Slednji je baš prišel na kratk vojaški dopust. Kar na lepem brez vsakršnega povoda sta začela mladeniča razbijati gostilniške steklenice ne glede na to, ali so bile polne ali prazne. Natakaričanka ju je vsa prestrašena začela miriti in prositi, naj vendar nehata razbijati in naj plačata že storično škodo.

Na njene besede pa se je še začelo pravo razbijanje po gostilni. Steklenice in ko-

turnega stanja vsega naroda. Zato se pojavlja dobra in res izvirna dramatika pri posameznih narodih pozneje kakor dobra lirika. Stremljenje po dobrem, z narodom in njegovim duhovnim življenjem povezanem gledališču je tem očitnejše in tem močnejše, čim bolj čuti ta narod potrebo uveljavljanja samega sebe, umetniškega prečiščenja svoje socialne stvarnosti in spoznave svojega narodnega karakterja.

★

S tega zrela bi bilo zanimivo odgovoriti na vprašanje, kaj je dala slovenska dramatika Slovincem in s čim lahko pokaže svetu dramsko podobo našega narodnega bitja in odnosu podobo tega, kako se v njem odražajo vplivi mednarodnih gibanj, težnji in izpodbud? Odgovor na tako vprašanje ne bi bil lahak. Slovenska dramatika razvija se ni na tisti višini, kakor lirika in pripovedna proza. Iskanija našega dramskega izraza in našega odnosa k stila je še vedno eden izmed značilnih pojavov slovenskega kulturnega življenja. Dejstvo, da vzhle mnogim bolj ali manj uspešnim poskusom še vedno nimamo ne komedije in ne tragedije, ki bi dali nekako sintetično dramsko podobo tipično slovenskega okolja in človeka, to dejstvo je slei ko prei značilen nedostatek našega kulturnega ustvarjanja. Očitno je, da se morata srečati na isti srečni točki stvarjalni genij in sumaričen socialni činitelj, ki sodeluje kot impulzivna sila pri nastanku takih umotvorov. Seveda izredno dramatična doba bo morda opredila bolj kakor prejšnji časi tak dramatičen talent. Če ga imamo.

Vprašanje o končnem rezultatu dotedanjega razvoja slovenske dramatike in z druge strani sploh vsega slovenskega gledališča stavimo z večjo pravico kakor sicer

Finančni minister dr. Jurej Štutaj med ljubljanskimi novinarji

Minister dr. Štutaj tolnači nove proračunske dvanaestine

V ekspezo, ki je bil razdeljen novinarjem, je treba še naknadno vnesti nekatere korekture

Gosp. minister v razgovoru z našim gospodarskim urednikom

zarci so začeli frčati po gostilni, vmes sta razbijala stole, mize in sploh vse, kar jim je prišlo pod roke.

To sta počela kako uro Razbiti so poleg steklenine vsi stoli in mize, vse iz trdega lesa. Razbita so vrata od sobe in točilna miza. Udarci se poznajo po zidu in lesenih delih stavbe. Trpela je tudi peč. Pecivo, ki ga je imela natakaričanka v omari, je vse pokodovano od raznih alkoholnih pijač. Celo križ s Kristusom, ki je bil pritrjen v kotu hiše, sta zdrobila na kose.

Pri ljudeh, ki jih pogosto nadleguje zapeka, vsled česar imajo vrenje v želodcu in črevih, pospešuje se temeljito čiščenje celokupnih prebavil s čašo naravnega »Franz-Josefove« grenke vode, zaužite zjutraj na tešče. Z uporabo »Franz-Josefove« grenke vode se naglo odstranja belina z jezika, ki se nakopiči vsled zapeke, obenem se pa doseže tudi boljši tek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Natakaričanka Panika in njena pomočnica sta se morali skriti v kuhinjo tudi tja sta prišla ter polila kuhinjo z vodo. Vse to sta delala trezna. Naglič je prišel iz službe, a Veber Peter od avtobusne postaje, da bi šel domov. Škoda na pohištju, vratih, steklenini in drugem je ocenjena na okoli 3000 dinarjev.

Železnikar patentiral maske. Ko vozi vlak skozi predore, opozori strojevodja potnike, da zapro okna, sam pa mora na odprti lokomotivi voziti in vdihati dim in slabri zrak predora. Izpostavljen je strupenim plinom, ki se razvijajo pod zemljo, posebno zloglasni metan. Mnogo železnikarjev, ki vozijo skozi dolge predore, si je že nakopalo težke bolezni, včasih tudi smrt. Da bi temu zlu odprli, je upokojeni višji revizor lokomotiv Stevo Peurack skupaj z inž. Gustavom Jurmanom izdelal posebno železno masko za strojevodje, ki vozijo skozi predore, ki bi po mnenju izumitelja lahko dobro služila tudi v rudnikih. Maska je že patentirana.

Kulturni pregled

Naša dramatika

Dramatska literatura je bolj kakor poezija in lepa proza združena z okoljem, v katerem nastaja, z njegovim socialnim stanjem, z vsemi tokovi njegovega duhovnega življenja. To daje dramatični socialni značaj v najširšem in najboljšem pomenu besede. Grška tragedija, prav kakor srednjeveški misteriji, Shakespeareove stvaritve, Molièrova komedija, Gogoljeva dramska dela, Ibsenove drame — vse to je v neposrednem odnosu z družbo, z narodom, z okoljem in časom posameznega dramatika. Lirika je lahko stvaritev osamljenega genija, njegov osebni krik v večnost, tudi roman in povest sta lahko plod pisateljeve čiste osebne volje. Da zadosti svoji stvarjalni potrebi, da ostvari svoje privide in sanje, da se izpove v tujih usodah in zajame samo zase svoje doživljanje življenja, čeprav je sicer njegovo delo v ogromni večini primerov namenjeno drugim čitateljem, torej takisto socialno. Dramatik pa mora imeti pred očmi že od samega začetka občinstvo, če hoče biti dramatik v polnem pomenu besede. Dramatikova beseda je namenjena onemu, ki to bo nekateri dne govoril, njegovi liki doživejo šele takrat svoji pravi namen, ko bodo v igralčevi osebi postali meso in kri. Izražale pa ne igra zase, marveč za one, ki središče njegovega igranja. Tako je izmed vseh umetnosti dramska umetnost najbolj zvezana z družbo in lahko tudi najbolj neposredno učinkuje nanjo. Od družbe sprejema snov in izpodbudo, družbi daje neke

življenjske spoznave in etične impulze, najsilneje zlasti tragedija očistujoči učinek predvsem na posameznika.

Te posebno tesne vezi med dramatičnim in družbo se moramo spomniti vselej, kadar govorimo o pomenu dramatike za kakšen narod. Dramatska umetnost, najsilnejša za literarno ali za reproduktivno, je posebno značilna za socialno rast in za kolektivne duševne lastnosti tega naroda, za njegov narodni značaj, za njegova duhovna stremiljenja. Zakaj, vse kar je lahko v poeziji in lepi prozi prepuščeno izri fantazije in se lahko zlasti še v liriki giblje v nekem nadstvarnem prostoru in kolikor je sploh mogoče, izven časa, vse to se mora v dramatikah prilagoditi konkretnosti. Mora se zgostiti v plastiko, ki narekuje do neke mere celo slog dramskega jezika, mora se izživeti v dimenzijah stvarnega odzvega prostora. Medtem ko je lirika podobna muziki in epika slikarstvu, je dramatika najbližja arhitekturi in plastiki; prav za prav je to živa plastika psihonično in fizično živečih likov, zalet v konstrukcijo dramskega prostora. Zato ima dramatika v duhovnem življenju slehernega naroda čisto posebno funkcijo in zato se njena zrela samoniklost pojavlja v narodu šele tedaj, ko so danj znani tudi neki socialni pogoji. Razvoj dramatike v določenem narodu nam torej lahko pokaže marsikatero značilnost tega naroda. Stanje njegovega gledališča ni malega pomena za vrednotenje splošnega duhovno kul-

turnega stanja vsega naroda. Zato se pojavlja dobra in res izvirna dramatika pri posameznih narodih pozneje kakor dobra lirika. Stremljenje po dobrem, z narodom in njegovim duhovnim življenjem povezanem gledališču je tem očitnejše in tem močnejše, čim bolj čuti ta narod potrebo uveljavljanja samega sebe, umetniškega prečiščenja svoje socialne stvarnosti in spoznave svojega narodnega karakterja.

Ze Anton Trstenjak, pisec knjižice »Slovensko gledališče« (Ljubljana 1892), je čutil potrebo zgodovine slovenskega gledališča in je skušal po svojih močeh prispevati nekaj uporabnega gradiva. V povojnem času (l. 1925) je izšla v Bratislavi začetna češka knjiga o slovenski dramati. Franka Wollmana »Slovenské drama«, ki vsaj glede obdelave gradiva prekaša vse, kar je bilo dotlej spisano o slovenski dra-

mi celó v našem jeziku. Prof. Wollman je l. 1930. stnil rezultate svojih raziskovanj o dramatični vsega slovenskega jezika v knjigo »Dramatika slovenského jihu«. V češkem zborniku »Současné divadlo u Slovany« (Praga 1932) je obdelal jugoslovansko gledališče z nekoliko preveč vnanjimi potezami naš znani dramski umetnik Zvonimir Rógov. Mnogo gradiva je raztreseno v revijah; tu so zlasti pomenljive nedavne študije Vladimíra Pavšića o povojni slovenski dramati (izšle v »Ljubljanskem Zvonu«). Pavel Debevec je izdal manjšo knjižico o ljubljanski dramati, ki upošteva samo povojne pojave in ima le aktualno informativno vrednost. Prav tako imamo skromno publikacijo o povojnem delu mariborskega gledališča. Teoretično se je največ bavil z našimi gledališkimi vprašanji režiser Ciril Debevec, ki je izdal podnetno knjižico »Gledaliških zapiskov«. Marsikje se je dotaknil problemov naše dramatike režiser in dramatik Bratko Kreft. Mnogo gradiva leži v priložnostnih spisih in ocenah prominentnejših gledaliških kritikov, zlasti prof. Koblarja, Frana Albrehta in še nekaterih.

Ves material, ki sta ga nanosili na tem področju zadnji dve desetletji, je celó bibliografsko nepregleden. Sintetna stoletdesetletnega dela za slovensko dramo še čaka svojega oblikovalca, prav kakor navzlic vsemu trudu naših gledaliških praktikov še vedno nimamo teorije tipično slovenskega gledališča, nimamo niti enega večjega poizkusa naše dramaturgije. Zdi se, da zlasti mlada generacija išče tudi teoretična pota k temu; o tem bi med drugim pričevala sicer še prilično nesamostojna knjižica Joža Borka »Osvobodeno gledališče«. (Iz predavanja v Nacionalni uri radija).

Domače vesti

* Nova pohorska cesta v Ljubljanskem radiu. Zanimivo turistično predavanje o novi cesti Reda — Sv. Arah, ki bo prometno slovesno izročena v nedeljo 4. t. m. bo v ljubljanskem radiu danes ob 14.10 v okviru tedenskega turističnega pregleda tujkoprometne zveze.

* Himen. Včeraj sta se poročila g. Boris Prezelj, dipl. jurist, uradnik v tovarni Motovoz & platin, v Grosuplju, in gđ. Milica Sarbova, bivša ženinova koleginja na univerzi, hči splošno znane gornjorajške rodbine. Obilo sreče!

* Kako je letos na Jadranu. Minli je prvi polni mesec. Ob tem času je bilo običajno na Jadranu največ gostov. Letos so mnoga kopališča prazna, druga slabo obiskana — renomirana jadranska kopališča preživljajo svojo krizo v turizmu in beležijo težke izgube. Inozemskih turistov ni, domači pa so itak redki gostje v Dalmaciji. Vendar slika ni povsod enaka temna. Crikvenica na primer je polna: konec julija 1.708 gostov! Samo za 389 manj kakor lani ob tem času. Tudi Novi, Selce in Kraljevica so kljub vojni sezoni dobro obiskani, a Crikvenica je letos nekakšna oaza turizma v celni Evropi.

* Dom na Polzevem vabi izletnike, avtomobiliste in motociklistične izletnike in letovištarje. Dnevna oskrba je 50 din. Telefon: Višnja gora 1. (—)

* Orkan nad Hrvatskim Zagorjem. V torek popoldne je divjal nad Hrvatskim Zagorjem in Medjimurjem strahovit orkan. Mestoma je padala toča, ki je uničevala vinograde in setve. V Dubravi je udarila strela v hlev Slavka Vitkovića ter usmrtila kravo in dva teletčka, hlev pa je do tal pogorel. Še večja nesreča se je zgodila v vasi Dunjkovec, kjer je strela ubila 58letnega Matijo Evačiča, ki je na travniku kosil.

Vaše filme
zaupajte
najmodernejšemu
Foto-laboratoriju
DROGERIJE
KANC
LJUBLJANA
MARIBOR

* Dež preprečil, da ni izgorela cela vas. V torek popoldne sta začeli goreti dve hiši v Novakovec blizu Vraždinca. Požar je prizadel 10 kmetov s 50 družinskimi člani. Do temeljev sta pogoreli dve hiši z vsemi gospodarskimi poslopji in orodjem, z vsem letošnjim pridelkom. Ogenj se je pojavil na dvorišču kmeta Mije Gruje, kjer so mlatili žito. Takoj so začeli gasiti požar, ki pa se je v vetru naglo razširil preko vsega gospodarskega poslopja ter zajel tudi sosedovo hišo. Takoj je prihitelo preko 200 gasilcev iz okoliških vasi. Pretula je nevarnost, da bo zaradi vetra pogorela vsa vas. Ljudem, ki so delali z nadčloveškimi močmi, je priskočila na pomoč narava — vill se je močan dež, ki je kmalu omejil požar. Ogenj je zanetil iskra iz mlatilnega stroja. Škodo cenijo na preko 400.000 din, a posestva niso bila zavarovana. Zgorela je tudi mlatilnica v vrednosti 50.000 din.

ZVOČNE OJAČEVALNE NAPRAVE
za javne prireditelje
Izposoja najugodnejše: Radiotehnik Šetina,
Ljubljana, Domobranska 27 — tel. 32-64.

* Strašno smrt pod vlakom je našel v torek zvečer zavičaj Sava Radič, oče treh otrok. Sava je s tovariši sedel na zavoro tovornega vlaka, ki je vozil železno ruho iz Ljublje v Prijezd. Naenkrat je padel z zavoro med tovorne vagonne, ki ga razkosali. Najbrž je med vožnjo zadremal.

Vlacet kis za vlaganje sočivja priznalo dober liter Din 4.— prodaja drogerije Kane, Ljubljana, Zidovska ul.

* Kmetje linčali človeka, ki je težko ranil sosedo. Do krvavega pretepa je prišlo v Krčedinu blizu Stare Pazove. Sprla sta se bila Nestor Jovanović iz Krčedina in Zivojin Lukić iz Novega Sada, ki je prišel na obisk k svojemu tastu. Lukić se je preveč napil in začel razgrajati ter potegnil nož iz žepa. Težko je ranil kmeta, ki je skušal pomiriti pijanca. Ko so kmetje izvedeli za dogodek, se je zbralo nekaj mladih fantov in so šli nad Lukića, ga dohiteli z zamaš vasi in ga linčali.

* Pretepel mater in se obesil. V sredo zjutraj se je v vasi pri Subotici obesil Bela Sabik, star 18 let. V torek popoldne je bil pijan vrnil domov. Ko mu je mati očitala čezmerno pijačo, jo je pretepel ter izjavil, da se bo obesil. Besedo je naslednje jutro tudi izpolnil.

* Deček stavil, da bo ustavil vlak. Ko je v torek popoldne privozil potniški vlak proti osiškemu postaji, je strojevodja opazil dečka, ki je sedel na tračnicah in se ni hotel premakniti. Strojvodja je moral vlak ustaviti, ker je mislil, da gre za samomor, ko pa je stopil z lokomotive, je deček skočil, se nasmešnil in pobežnil. Policija je ugotovila ime dečka, ki je v bližini s svojimi tovariši igral nogomet, in stavi ž njimi, da bo zaustavil vlak.

* Pašir padel v 100 m globok prepad. V neposredni bližini Jajca je v 100 m globokem prepadu izgubil življenje 10letni pastir Rajko Martinović. Rajko je pasel ovce in koze, ki so odšle do pečine, ob kateri je globok prepad. Rajko jih je hotel zavrniti z nevarnega mesta, pri tem pa se je spotalnil in padel v prepad, kjer je obležal mrtev.

* Ukradena je bila zbirka črta in 28.000 dinarjev iz pisarne zavarovalnega društva »Rosta Ponclere« v Subotici. Tatovi so ime-

li ponarejen ključ, s katerim so odklenili predstojni pisarno, in prav tako s ponarejenim ključem odprli blagajno ter odnesli iz nje ves denar in zlato dozo direktorja Gombosa, ki je odšel pred dnevi na počitnice in dozo shranil v blagajni.

Iz Ljubljane

u— Seznanj davčnih osnov za ljubljanske gostilne, kavarne, delikatese in vinotoče, za branjarije in za trgovine s starino so od danes do prihodnjega četrtka razgrnjeni na mestnem poglavarstvu pri vratarju magistrata v pritličju leve hiše na Mestnem trgu.

u— Predavanje o povrtnini prireditvi drevi ob 20. v salonu Mrakove gostilne na Rimski cesti vrtnarski odsek podružnice Sadržarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani. Predaval bo nadzornik g. Jostp Strekelj o vzroki paradižnikov, kumar in drugih vrtnih plodnic. Vabljeni člani in nečlani!

u— Bolničarji in bolničarke Rdečega križa v Ljubljani, vsi, ki so položili izpit bolničarskega tečaja in želijo vršiti prakso v bolnišnici, naj se takoj javijo v pisarni RK. Gosposvetska cesta št. 2/II. Uradne ure od 16. do 19. Načelstvo.

u— Potujočemu občinstvu so zelo ustrežili Z zopetno uvedbo brzih vlakov št. 9 in 10, tako zvanih sezonskih brzovlakov na progi Ljubljana—Beograd in nazaj, je generalna direkcija zadostila v veliki meri želji potujočega občinstva, ki si je predvsem želela kasnejšega odhoda iz Ljubljane ali pa prejšnjega prihoda v Ljubljano. Ta brzovlak odgovarja zlasti potrebam trgovcev in sploh gospodarskega sveta, saj lahko pred odhodom zvečer še opravi vse posle in poverčarje, pri povratku pa je lahko zjutraj ob osmih že v pisarni. Prav posebno je pa ustrezen potnikom, ki pridejo z zadnjimi vlaki v Ljubljano s podežela, saj ima brzovlak št. 9, ki odhaja iz Ljubljane ob 22.10 res ugodne zveze. Dolenski zadnji vlak prihaja v Ljubljano ob delavnih ob 20.21, Gorenjski lahko pride-

Brat Viktor šenica odhaja

Dol. Logatec, 31. julija

Dolenji Logatec je že nekaj časa deležen te usode, da ga zapušča najboljši in najidealnejši sokolski delavci. Odsli so že bratje Anžiček, Vrbovšek, Slekovce, Mislaj, Jereb, nadse agilni in požrtvovalni Blažon, te dni pa odhaja najvrednejši med njimi br. starosta Viktor Šenica.

Vrzel, ki bo v naših vrstah ostala za njim, bo nenadomestljiva in se bo društvu poznala leta in leta, saj ni panoge, kjer bi ne bil zastavljen sledi svojega dela. Odlični starosta, vadiatelj dece, aktiven telovadeč, idealist, prekaljen v sokolski kovčiki značajev, odkritosrčen, odločen in dosleden, poleg vasa pa izborni organizator odhaja z njim. Kar se drugim, vestnim in marljivim delavcem v desetletjih ni posrečilo, je on izvršil v nekaj letih. Saniral je naš dom, nad katerim je že visel Damoklejev meč, napravil prizidek, uredil in ogradil letno telovadišče, sezidal nove slačnice, novo vežo, opremil telovadnico z vsem telovadnim orodjem. Pod njegovim starostovanjem je društvo prišlo do naraščajnega in dečjega prapora, a oskrbel je še nešteto drugih stvari, brez katerih si ne moremo misliti sokolskega napredka. Kdo po vsej domovini ne pozna naših lepih prireditev, ki jih je v pretež-

Tri prometne nesreče v Ljubljani Najrazburjivejša je bila v Prešernovi ulici, kjer je tramvaj podrl kolesarja

Ljubljana, 1. avgusta

Danes malo pred 14. uro je pred Mestno hranilnico, odnosno pred Gregorjevo drogerijo v Prešernovi ulici prišlo do razburjivega dogodka, ki pa se k sreči ni končal tragično. V omenjenem času se je peljal po Prešernovi ulici proti Marjinemu trgu 18-letni služitelj sin Branko Prhne, stanujoč pri starših v Hrenovi ulici 11, ter je na omenjenem mestu krenil pred tramvajem, prihajajočim od Marjinjega trga, na desno stran. Očitno pa mladenič ni vedel, da je hitel za njim drugi tramvaj v njegovi smeri, kakaj v tistem trenutku je zadel ta tramvaj vanj in ga vrgel pred seboj na tla, kjer je obležal. Sprevidnik je vozilo hitro ustavil, tako da se ni zgodila najhujša nesreča. Prhneto so reševalci močno krvavečega na glavi, kjer je dobil glavne poškodbe, prepeljali v reševalnim avtomobilu v bolnišnico. Mladi ponesrečenec je bil pri zavesti, kar prča, da poškodbe niso nevarne. Morda bolj kakor ponesre-

POZOR!

Prvi film o

DOGODKIH IZ VOJNE 1939/40

ki prikazuje vojne dogodke začeti od vojne na Poljskem, zarzvetjem Danske, Norveške, Nizozemske in Belgije do premirja v Compiègneu.

Blagajna je odprta za predpajo ob 11. do 12. ure in od 15. ure dalje!
Predstave ob 16., 19. in 21. uri.
KINO UNION, tel. 22-21
Zaradi velikega zanimanja predvajamo še vedno tudi barvani modni film!

Trije legionarji — trije mušketirji, II. del

KINO SLOGA, tel. 27-30

SAMO SE DANES ob 16., 19. in 21. uri

jo z vlakom ob 21.50, iz Kamnika je zadnji vlak ob 21. uri, z Vrhnike pa zadnji vlak ob nedeljah ob 21.30. Tega vlaka se bodo gotovo posluževali potniki proti Osijeku, saj traja njih postanek na postaji Strizivojna—Vrpolje le 6 minut. Nadalje je ta vlak najprimernejši za potnike za Vojvodino, ker ima za Novi Sad zvezo v Stari Pazovi s postankom 30 minut. Tudi potniki, ki potujejo preko Beograda dalje proti jugu se bodo posluževali tega vlaka, ker je na ta način čakanje v Beogradu skrajšano le na dobri dve uri. Radi manjših frekvence je ta brzovlak tudi mnogo udobnejši, z njim potuje v primernejšem času in brez gneče. Brzovlak št. 10, ki odhaja iz Beograda ob 20.58 in prihaja v Ljubljano ob 7.40, ima pa tudi dobre zveze s slovenskim podeželjem, tako na Gorenjsko ob 8.00, na Dolensko ob 7.50, v Kamnik ob 8.10 ter na Vrhniko ob 7.45.

u— V nedeljo s Putnikom v Medijske Toplice. (—)

u— Izlet na Jezersko s kombiniranimi izleti na planine priredi 25. avgusta Zdrženje žel. uradnikov. Pojasnila in prijave sprejema do 14. t. m. združenje, Ljubljana, Masarykova cesta, ob 18. do 19. ure. (—)

cerkvijo sv. Kristofa. Tam se je zaletel motociklist v nasproti prihajajoči avtomobil. Bil je to 30-letni Anton Reš, pisarniški uslužbenec v kurilnici državnih železnic. Zadel je vanj s takšno silo, da ga je vrglo več metrov vstran in se je hudo poškodoval na glavi. Pretrgalo pa mu je tudi kite na nogah, tako da so njegove poškodbe precej resne. Reševalci so ponesrečenca, okrog katerega se je zbrala množica radovednežev, nemudno prepeljali v splošno bolnišnico.

Hrenova ulica je menda izmed vseh ljubljanskih ulic in cest najbolj nerodno tlakovana, saj vsepovsod štrli kamenje iz tlaka. Za večje in neveče kolesarje je takšna »kaldrma« kaj huda preizkušnja in so kolesarske nesreče v tej uličici zelo pogoste. Danes je padel s kolesa Jože Kocijan, 29-letni pomožni sluga pri sreskem načelstvu, in se na kamenju močno potkolil po vsem telesu, zlasti na glavi. Moral je iskati pomoči v splošni bolnišnici.

Iz življenja na deželi

DOBJE PRI PLANINI. Požrtvovalno članstvo mlade, gasilske čete priredi v nedeljo 4. avgusta popoldne tombolo z veselico, katere dohodek je namenjen nabavi prepotrebne gasilne brizgalne. Tombolske karte so po dva din, kar je malenkostna vsota za krasne dobite. Sicer je pa težavno življenje naših ljudi v prazgodu, kakor imenujemo ta del kozjanskega sodnega okraja. Slabo vreme zadržuje dela na polju. Pa tudi pomanjkanja delovnih moči je občutno. Letošnji pridelek bo skromen, kar navdaja prebivalstvo s strahom, ker so morali tudi v dobrih letih po veliki večini dokupovati prehrano za družino. Oddaljeni smo od prometnih zvez, v okolici ni nikake industrije, a tudi ni večjih javnih del, ki bi dala ljudem možnost zaslužka za vzdrževanje množičnih družin. Poleg tega so bile mnogim prošle občine Planine, kateri je bila po komasaciji priključena bivša občina Dobje. Odbite vojaške podpore. Posebno hudo je bila prizadeta Vidkova družina v Slatini pri Dobju, od katere so bili odsotni oči in trije sinovi, ker je postala žrtev strela njihova marljiva komar 18-letna Nežka. Posetili bomo v kolikor mogoče velikem številu gasilsko prireditev v Dobju, da podpremo tamšnemu prebivalstvu pri njegovem človekoljubnem delu.

Iz Novega mesta

n— Veliko zborovanje trgovcev. Trgovci iz vse naše banovine bodo imeli 15. avgusta svoje zborovanje v Novem mestu. Predzborovanje bo že 14. avgusta v veliki dvorani Sokolskega doma, kjer bo nato družabni večer. Na praznik 15. avgusta dopoldne bo redna skupščina.

n— Draga kurljava. Hratu z ostalimi potrebščinami so se podražila tudi drva. Prodajalci že zdaj zahtevajo za kubični meter drvo 100 do 120 din. Do zime pa se bodo še močno podražila. Če oblastveni ukrepi ne bodo zavirali dvig cen.

Iz Prekmurja

pm— Smrtina kosa. V Murski Soboti je umrla po kratki zavrtni bolezni 12-letna Nadica Samčeva, hčerka veterinarja g. Jožefa Samca. Priključeno sestro so spremlili na zadnji poti tudi njeni sokolski bratje in sestre. Zalujoci rodbini naše iskrene sožalje!

SOKOL

Sokol v Šmartnem ob Paki. V nedeljo zvečer se je zbralo članstvo tukajšnjega Sokola v svoji telovadnici, da se poslovijo od br. Šetine Franja, železnikaškega uradnika, ki je na lastno prošnjo premeščen v Pesnico pri Mariboru. Z njim nas zapuščata tudi njegova vrla soproga s. Marica, učiteljica na tukajšnji šoli. Br. Šetina Franjo je marljiv narodni delavec. Leta 1919. je bil med borci za koroško zemljo. Za hrabrost je bil odlikovan. Ko je prišel l. 1933. v Šmartno, je bila njegova prva pot, da je obiskal društvene tajnika in mu dejal: »Sokol sem, doslej sem bil član društva za Muto-Vuzenico, vpisite me v društvo z vso mojo družino!« Te besede dovolj označuje njegovo vneto vno. V vrstah našega Sokola je nastala z odhodom br. Šetine in njegove družine velika vrzel, ki se bo le težko nadomestila. Narodno zavodni družini želimo vso srečo na njenem novem mestu!

R A D I O

Petek 2. avgusta

Ljubljana 7: Jutnji pozdrav. Napovedi. Poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Po naših stizicah (plošče). — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Koncert jugoslovenskih skladb (Radijski orkester). — 14: Poročila. — 14.10: Turistični pregled. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 20.10: Za planince. — 20.10: O ženi in zadržanosti (za. A. Vode). — 20.30: Koncert Radijskega orkestra, vmes samospevi g. Gordane Gojkovič, pri klavirju prof. M. Lipovšek. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Kmečki trio.

Beograd 19.40: Narodna glasba. — 20.10: Simfonična glasba s plošč. — 22: Muzika za ples. — Zagreb 17.45: Ruske romane. — 20: Hrvatska književnost. — 22.30: Ura ruske glasbe (plošče). — Praga 19.15: Pester glasbeni spored. — 20.30: Češke igre. — 22: Koncert češke glasbe. — Berlin 19.15: Pester glasbeni spored. — 21.15: Koncert orkestra in solistov. — 23.10: Nočna oddaja. — Rim 17.15: Koncert solistov. — 19: Komorna glasba. — 20.30: Pesni in napevi. — 21.30: Simfonični koncert. — 22.30: Lahka in plesna muzika.

Zapiski

SLOVENSKA JEZIKOVNA IN
GOSPODARSKA VPRAŠANJA
V »MISLI IN DELU«

Pravkar je izšla 7. številka kulturne in socialne revije »Misli in delo«. Na uvodnem mestu prinaša članek sodnika našega najvišjega sodišča in skladatelja Antona Lajovca »Jezik in pravica«. Pisec opozarja v svojem sestavku na nekatere jezikovne pojave v pravu, ki kažejo, da je točnejše poznanje jezika in njegove strukture ne samo lahko koristno, marveč celo odločilno lahko tudi za praktičnega pravnika. Pisec se pri tem naslanja na analitično pojmovanje jezika, ki uči, da je pravilno razumevanje mogoče le tedaj, če jemljemo celoto vsega tega, kar je kdo za izraz svojega doživljanja kot adekvatno izrekel. Zato je na primer v pravu zgrešeno, če se pri tolmačenju zakona suženjsko oklepaš te ali one besede, marveč je važno v prvi in odločilni vrsti to, kar so doslej mnogi smatrali samo za ultima ratio, namreč, da imamo pred očmi celotno vsebino vsega pravnega sistema in predvsem temeljne ideje, na katerih je zgrajen ta sistem, če hočemo, da bomo v posameznem drobem primeru zadeli res tisto, kar je pravno pravilno in pravično obenem.

Dr. inž. Crtomir Nagode nadaljuje svojo razpravo »Gospodarske Slovencev v jugoslovanski državi pa v slovenski banovini«. Že prvi del razprave je opozoril nase s svojo metodološko obdelano stvarno, ki sodi med temeljna vprašanja slovenskega narodnega življenja. V drugem delu razprave pisec o gibanju prebivalstva, in sicer o množinskem in kakovostnem pomnoževanju, o agrarni kolonizaciji, o urbanizaciji, o sezonskih preseljevanjih in izselje-

vanju v tujino. Ta del svoje razprave, ki je statistično trdno podprta in opremljena z grafičnimi skicami, sklepa pisec z utemeljeno sodbo, da je »vsako zaviranje svobodnega pretakanja duševne in fizične sile jugoslovanskega in posebno slovenskega prebivalstva po državi nezdruženo, ker je nasprotno naravnim težnjam izenačevanja kakovostnih in množinskih populacijskih pritiskov«.

Primarij dr. Mirko Černič je zastopan s člankom »Za čast slovensčine«. Kakor se bavi pisec prvega članka v tem zvezku z važnostjo jezika za praktičnega pravnika, tako poudarja dr. Černič splošno važnost jezika v strokovnem slovu, posebej še v medicini in tehniki. Tudi v širši javnosti so že vzbudili pozornost jezikoslovni prispevki, ki jih objavlja dr. Černič v »Zdravniškem vestniku«, kjer že nekaj časa veja slovensčino medicinskih knjig in razprav. V članku »Za čast slovensčine« pravi, da je naša strokovna slovensčina iz tira in da v medicini in tehniki malčijo njene osnove. Vsekako značilna in resna trditve, ki je tem večjega pomena, ker imamo že 20 let univerzo in sedaj tudi Akademijo znanosti in umetnosti. Akademija se pač še ni mogla uveljaviti na področju, kjer bo predvsem poklicna k delu in kjer bo naša javnost najprej zahtevala njenih dejanj, namreč na področju jezika in avtoritativne odločitve v vseh spornih vprašanjih našega besedja in izražanja. Drži pa obtožba, ki jo je dr. Černič že večkrat izrekel zlasti z zrelščia medicinske književnosti, da naša univerza ni samo zanemarila važnih vprašanj strokovnega jezika, marveč je celo zanesla vanj zmedo. Pisec se bavi v tem članku z anatomičnim besedjem in izražanjem v neki poljudni medicinski knjigi, ki

je »sad književnika in medicince« in ki zopet kaže, da v tej vrsti strokovne književnosti jezikovno nazadujemo, v nemali meri po krivdi jezikovnega eksperimentiranja, ki označuje prireditelja znanega slovenskega repertorija anatomije.

V Obzorniku je daljši zunanje-politični pregled »Pred tretjo fazo vojne«, ki ga je spisal s svojo že znano razglednostjo in publicistično večino dr. Branko Vrčon. Kakor v vseh svojih pregledih, tako razgleda pisec tudi v tem potek usodnih dogodkov z zrelščia ideoloških borb in z zrelščia dejstev. — Številko zaključuje članek P. P. »Mimočasni pogledi na atlantski prostor«, ki govori izjavljanja neznanega ljubljanskega dopisnika nemške revije »Geopolitik« in odmeve njegovega dopisa.

Vsebinsko zajemljivi zvezek »Misli in delo« priporočamo pozornosti čitačevega občinstva.

Francoski umetnostni zakladi. Kdor pozna Francijo, zlasti pa Pariz, je bil v skrb za ogromnih umetnostnih zakladov, ki so zbrani v francoskih muzejih, med njimi predvsem v pariškem Louvru. Visti, ki prihajajo v zadnjem času iz Francije, ne opazujejo te bojazni in kažejo, da bodo Franciji ostali ohranjeni njeni umetnostni zakladi. Zaradi močnosti obsejavanja Pariza so bile najznamenitejšie umetnine in starine iz njegovih muzejev in galerij že pred meseci spravljene na varno v nekatere gradove notranje in južne Francije. Tako so na primer sloveči milonsko Venero in Niko iz Samothrake prepeljali v departement Indre, da Vincijeva »Mona Lisa« pa čaka skupaj z nekaterimi drugimi znamenitostmi mlirnejših časov v

Iz Celja

e— Sokolska gozdna šola v Mozirju zaključila v ponedeljek 5. t. m. mladinsko tabornjenje. Na to sledi tritedenski prednjaški tečaj članic in višjeje ženskega naraščaja. Za zaključek priredi sokolska mladina v nedeljo popoldne ob 15. javni nastop na tabornem prostoru. Zadnje nedeljo je kljub slabemu vremenu bilo v taboru mnogo obiskov, zato pričakujemo, da bo tudi to nedeljo prišlo med našo mladino poleg staršev še mnogo njenih prijateljev.

e— Tujski promet in umrljivost. V juliju je obiskalo Celje 1216 tujcev (1158 Jugoslovenov in 58 izomcev) s skupno 1744 prenočinami) nasproti 914 v juniju in 1188 v lanskem juliju. V preteklem mesecu je umrlo v Celju 34 oseb, in sicer 9 v mestu in 25 v javni bolnišnici.

e— Na državni dvorazredni trgovski šoli v Celju je treba izpopolniti mesto komercialista. Prednost imajo prosilci, ki so sposobni poučevati tudi stenografijo ali strojepis. Zadevne prošnje, naslovljene na ministrstvo za trgovino in industrijo, je treba predložiti ravnatelju šole do 15. t. m.

e— Upokojeno učiteljsvo iz Celja in okolice se bo sestalo v četrtek 8. t. m. ob 16. pri Vodeniku v Petrovcih. Na pobudo mariborskih tovarišev upokojencev se bomo pomislili, kje in kdaj se bomo z njimi sestali.

e— Sokol Celje-matica je na letošnjih okolišnih tekmah dece v Celju pokazal, kakšne uspehe morejo najmlajši pripadniki doseči, ako marljivo in redno obiskujejo telovadbo. Tako je bilo pri tekmah višje ženske dece pet vrst, od teh štiri iz Celja matice. Razvrščene so bile po zaporednih številkah in je dosegla četrta vrsta prvo mesto s 248,75, prva vrsta drugo mesto s 215,75 in tretja vrsta tretje mesto s 212,10 točke. Kot posameznice so bile: I. Višnerjeva Neva (40 točk), II. Mahkovičeva Ruža in Božičeva Nada (obe 39,75 točke), III. Siterjeva Ida (39,50 točke). Od nižje dece je tekmovala le ena vrsta, in sicer iz našega društva, najboljša je bila Marta Kodolova, sledila sta ji z enakim številom točk Tatjana Krautova in Mila Zalaščkova. Višja moška deca je tekmovala v 8 vrstah, od teh so pripadale Celju-matici 4 vrste. Iz te skupne sta bili zavzeti prvi dve mesti s 257,6 in 250 točkami. Kot posamezniki so bili: I. Roš, II. Drolc in Kovarčič z enakim številom točk, III. Cvahte. Nižje moške dece je bilo za 4 vrste in so dosegli največ četina (43,6), štigle (38,8) in Ščuka (37 točk), vsi iz Celja-matice. Naši najmlajši tekmovalci in tekmovalke so se dobro obnesli in se bo iz njih, ko bodo dorasli, izluščil še marsikateri dober tekmovalac, s katerim ne bo imelo veselje le domače društvo, temveč tudi župa in zveza.

e— Tri vrste je izvršil v eni noči. V četrtek ob 2. jutraj je bil v Celju aretiran 33letni poročni ključavničar Josip H. iz Maribora, ki je znan kot nevaren vlomilec. Pri njem so našli sveženj ključev in razno vlomilsko orodje. Ugotovili so, da je H. izvršil v sredo večer tri vrste v Celju. Tako je vlomil v pisarno odvetnika dr. Rakuna na Dečkovem trgu ter odnesel več kolkov in nekaj gotovine. Nato je vlomil v slaščičarno G. Zimška na Glavnem trgu in ukradel nekaj bonbonov. Vlomil je tudi v pisarno družbe za izdelovanje ognja varnih predmetov na Cankarjevi cesti 10 in odnesel iz pisarne 500 din vreden star cekin na črnem obisku, last lastnika pisarne G. Vorschbergerja iz Smartnega ob Pakli. Aretiranca bodo po zaključku policijske preiskave izročili okrognemu sodišču v Celju.

Iz Maribora

V nedeljo z avtobusom na Pohorje

Da bo kolikor mogoče ustrezno občinstvu, ki se želi udeležiti slavnostne otvoritve in blagoslovitve ceste Reka—Sv. Arah, v nedeljo 4. avgusta bodo avtobusi mestnih podjetij Maribor vozili izven običajnih rednih voženj po razpoložljivih avtobusih še posebej, kakor sledi:

V soboto dne 3. t. m. bodo odpeljali avtobusi ob 6. zvečer z Glavnega trga ob Sv. Arah na Poh., če bo dovolj potnikov za te vožnje.

V nedeljo, dne 4. t. m. bodo pa vozili avtobusi z Glavnega trga ob Sv. Arah vsake pol ure, in sicer prvi avtobus ob 5. jutraj, zadnji pa ob 8., tako da bodo lahko vsi se pravočasno prispeli k slovesnosti. V nedeljo popoldne bodo avtobusi vozili ob Sv. Arah v Maribor ob 3. popoldne. En avtobus bo vozil ob Sv. Arah v nedeljo ob 11. dopoldne.

Vozna cena za vse avtobuse, ki vozijo izven voznega reda kot posebne vožnje, ostane ista, kakor za običajne redne vožnje, ne veljajo pa popusti.

Vsa natančnejša navodila se dobijo v pisarni Osrednje avtobusne postaje na Glavnem trgu v Mariboru, telefon 22-75.

a— »Planinka« dograjena. Kakor znano, je v minili zimi zgorela »Planinka« pri Ruški koči. Podravska podružnica SPD, katere last je bila ta planinska kočica na Pohorju, je zbrala potrebna sredstva in zgradila novo »Planinko«. V soboto 3. t. m. jo bodo na slovesen način blagoslovili in izročili svojemu namenu.

a— Iz malega Beograda. Sokolsko gledališče v Rušah se vneto pripravlja na uprizoritev »Matije Gubca«, ki bo v nedeljo 18. avgusta na letnem sokolskem gledališču v Rušah. Predstava se bo začela ob 20. uri. V vrstah ljubiteljev gledališke umetnosti se opaža za to predstavo izredno veliko zanimanje.

a— Spet en balonček najden. V Bukovcih je našel lovski paznik Blaž Toplak nemški meteorološki balonček, ki ga je izročil sreskemu načelniku. Meteorološki balonček je izpustila meteorološka postaja v Lindenbergu v Nemčiji.

a— Študijska knjižnica. Dne 3. avgusta začne študijska knjižnica spet izposojati knjige. Izposojala jih bo do 10. septembra po dvakrat na teden: vsako sredo od osmih do pol enih, vsako soboto od osmih do dvanajstih.

a— Kriza v tekstilni industriji zavzema vedno večji obseg. Poročali smo že, da je tekstilna tvornica Hutter & drug v nekaterih oddelkih skrajšala obratovanje na tri dni na teden. Zdaj pa je nastalo tudi v tekstilni tvornici G. Rosnerja hudo pomanjkanje sirovin, zaradi česar je bilo okoli 80 delavcev in delavk odpuščeno, obratovanje pa je ne nekaterih obratih skrajšano na pet dni tedensko.

a— Policijska naredba za čas naborov. Predstojništvo mestne policije v Mariboru razglasi: Na osnovi zakona o notranji upravi se zaradi preprečenja pijančevanja

in izgredov vojaških nabornikov dne 5. 6., 7. in 10. avgusta izdaja tale naredba: V času ko traja nabor, je imetnikom gostinskih in kavarnskih obratov prepovedano vsako točenje in prodajanje alkoholnih pijač nabornikom in njihovim spremljevalcem. Prepovedano je v tem času pod kakršnimkoli imenom prodajati nabornikom in njihovim spremljevalcem alkoholne pijače, jih zanje kupovati in nositi. Nabornikom in spremljevalcem ni dovoljeno nositi s seboj alkoholnih pijač. Prestopki te naredbe se bodo kaznovali z globo 10 do 500 din, odnosno ob neplačilu globo v odloženem roku z zaporom od enega do 10 dni ter odvzemom alkoholnih pijač, ki bi jih nosili s seboj rekruti ali njih spremljevalci. Naredba stopi v veljavo 5. avgusta in velja do vseh 10. avgusta.

a— Zaključek šolskega leta na državni nižji gozdarski šoli v Mariboru je bil 30. julija. Sklepni izpiti so bili v času od 22. do 29. julija. Dne 30. julija so bila gojencem razdeljena izpričevala sklepnih izpitov. Ob tej priliki sta imela predsednik izpitne komisije svetnik banke uprave G. Franc Šulga kot zastopnik banke uprave in ravnatelj šole g. inž. Zmago Ziemfeld poslovne nagovore. Sklepne izpite so napravili nastopni gojenci z naslednjimi ocenami, in sicer: Boška Henrik (dobro), Zvonko Butorica (dobro), Čurč Zlatan (prav dobro), Dolinšek Matija (prav dobro), Fajdiga Mirko (dobro), Fajht Anton (dobro), Golob Otmar (dobro), Gregor Stanko (prav dobro), Ivanjšič Milan (prav dobro), Kolundžija Djuro (prav dobro), Kralj Jože (prav dobro), Kremsar Milan (dobro), Krizman Anton (dobro), Markovič Kristijan (prav dobro), Mrakovč Janko (dobro), Müller Hubert (prav dobro), Novak Bogomir (dobro), Rajšič Stevan (dobro), Skvarča Vladimir (odlično), Turk Janez (dobro), Zamljen Franc (prav dobro), Zorojevič Dušan (prav dobro).

a— V osebni avto se je zletel 51letni delavec drž. žel. Ivan Kotnik iz Radvanja.

Obležal je s slomljenimi rebri in hudi mi notranjimi poškodbami. Zdravi se v mariborski splošni bolnišnici.

a— Strel v oko. V betnarskem gozdu je po nesrečnem naključju neki možki ustrelil 21letnega Aleksandra Denkovica s slepo municijo v oko. Denkovica so nemudoma odpravili v bolnišnico, kjer so ga operirali. Njegovo zdravstveno stanje je kritično.

a— Dobro si bo zapomnil. Mali kazenski senat mariborskega okrognega sodišča je obsodil 39letnega kamnoseka Nikolaja Krapčenka iz Maribora na leto in šest mesecev robove, na 300 din denarne kazni in na izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo treh let, ker je 12. decembra lani v Mariboru hudo razžalil policijskega stražnika. Krapčenko je bil tudi obtožen, da je štirim osebam v Mariboru ukradel razne predmete za okoli 400 din.

a— Fantova smrt pod tovornim avtom. Na državni cesti med Mariborom in Marnebergom, in sicer pri kilometrskem kamnu 32, je neki tovorni avto iz Marneberga povozil 9letnega posestnikovega sina Franca Kolarja, ki se je peljal na kolesu. Ubogi fant je obležal pod kolesom tovornega avtomobila z razbito lobanjo in mrtev. Na kraj tragične nesreče je napotila sodna komisija in ugotovila dejanski stan.

a— Vandalizem. Neznani zlikovci so razbili izložbeno šipo kina »Uniona« in »Esplanade« na vogalu Gosposke in Volkmajerjeve ulice. Lastnik g. Valjak trpi precejšnje škodo.

a— Pokopališke hišne. Na frančiškanskem pokopališču na Pobrežju se dogajajo v zadnjem času številne tatvine. Kradjejo prav vse, kar se zdi zlikovcem količjak vredno. Zdjaj so se spravili celo na železne in bronaste dele nagrobnih spomenikov. Očitno prodajajo tatviti ukradene železne in bronaste predmete kot staro kovino. Prav bi bilo, ako bi oblastva ukrenila nekaj, kar bi te tatvine onemogočilo.

Gospodarstvo

Priprave za ustanovitev tvornice za umetna tekstilna vlakna v Novem mestu

Že včeraj smo poročali, da namerava tvrdka »Novobor«, splošna industrijska d. d. v Ljubljani preurediti svojo parno žago v Novem mestu v tvornico za predelavo vegetabilnih surovin (lesa slame) in živalskih surovin (mleka) v umetna tekstilna vlakna in ostale derivatne izdelke. Na prošnjo tvrdke za odobritev preureditve je banska uprava že odredila komisijski ogled in obravnavo na kraju samem.

O potrebi ustanovitve industrije umetnih tekstilnih vlaken se pri nas razpravlja že vrsto let, zlasti odkar je pričel naglo naraščati naš uvoz umetne svile, ki se je povzpela od 308 ton v letu 1927. na 3040 ton v lanskem letu, letos v prvem polletju pa smo uvozili že 2172 ton (lani 1489) umetnih tekstilnih vlaken v vrednosti preko sto milijonov din. V naši državi imamo vse naravne pogoje za tako industrijo, ki potrebuje kot glavno surovino les odnosno celulozo. V inozemstvu je industrija umetnih tekstilnih vlaken zabeležila v zadnjih letih nov polet, zlasti odkar se je pričela naglo dvigati produkcija celulozne volne (Zellwolle, fiocco), ki se izdeluje na podoben način, kakor umetna svila. Res je sicer, da se je v nekaterih državah industrija celulozne volne v zadnjih letih razvijala z izredno naglico predvsem v okviru av-

tarkičnih tendenc zaradi osamosvojitve pri oskrbi tekstilne industrije s surovinami, vendar se uporaba celulozne volne dviga tudi v državah, ki imajo na razpolago dovolj naravnih tekstilnih vlaken.

Že pred leti so se pojavili v naši državi načrti za ustanovitev take industrije, vendar doslej ni prišlo do realizacije teh načrtov. Znova se je o tem pričelo razpravljati v zadnjem času spričo težko naše tekstilne industrije pri oskrbi z naravnimi tekstilnimi surovinami.

Družba »Novobor«, ki ima v bližini kolodvorja v Novem mestu svojo žago in vrhu tega v Luknji pri Novem mestu majhno hidrocentralsko s 150 ks ter v samem Novem mestu kaloriferno centralo s 100 ks, je že leta 1937. zaprosila za koncesijo za tvornico umetnih tekstilnih vlaken. Koncesija pa je bila odobrena šele lani. Izbruh vojne v Evropi pa je preprečil izvršitev načrta. Kakor doznavamo je predvideno, da bo imela tvornica dnevno kapaciteto 5.000 kg umetne svile ali umetne volne. Predvideno je tudi, da se poleg že obstoječe hidrocentrale v Luknji pri Novem mestu zgradi nova za 1000 ks. Stroški za gradnjo tvornice so predvideni na okrog 10 milijonov din, ki jih bo dal na razpolago domači kapital.

Letošnji položaj našega hmeljarstva

Ker se obeta leto za naše hmeljarje težki čas, je sklicala Kmetijska zbornica v Ljubljani za 31. julija posebno konferenco. Udeležili so se konference poleg predstavnikov KZ tudi zastopniki banske uprave Zbornice za TOI, hmeljarskih organizacij in še nekateri drugi strokovnjaki in interese. Prejšnja leta smo prodajali naš hmelj s posredovanjem Nemčije, zadnja leta pa tudi neposredno v Ameriko. Ravno zato nam je povzročila sedanja vojna velike težave. Eventualno bi prišel preko Amerike v poštev še japonski trg. Ker je hmelj za naše hmeljarske okolišče edini dohodek, bi izpadel izvoza povzročil pravo katastrofo. Možnost izvoza bi bila preko Sušaka v Ameriko vendar še podana, če bi država pritiskala na naše paroplovne družbe da se tega posla lotijo, in če se naši izvozniki v ta namen združijo. Ako se pa politični položaj na Sredozemskem morju poostri, potem bi zaradi prevelikega rizika seveda ne bilo izglede. Tu bi nastopilo vprašanje, kdo naj pomaga našim hmeljarjem iz te krize.

Zborovalci so v intenzivni in stvarni debati ugotovili, da bi bilo treba s poviša-

njem uvozne carine na hmelj prisiliti naše pivovarje, da porabljajo domač hmelj, čeprav je ta poraba le neznatna. Vlada naj bi opozorila naša paroplovna podjetja, da stavijo svoje ladje na razpolago za prevoz našega hmelja v Ameriko, prometno ministrstvo pa naj bi poskrbelo, da bo v sezoni za prevoz hmelja do Luke na razpolago dovolj vagonov.

Za financiranje izvoza v Ameriko bi bili izvoznikom potrebni izdatnejši krediti, da bi se hmeljarjem za prodano blago že pri prevzemu izplačalo kakih 20 din od kilograma, kolikor znašajo produkcijski stroški za hmelj. Ostanek pa bi se izplačal potem, ko pride blago na svoje mesto. Izvozniki bi dobili kredit pri denarnih zavodih le proti popolnemu jamstvu, ki ga pa zaradi izrednih razmer danes ne morejo dati. Zato je potrebno, da prevzame banovina ali pa država garancije, slično, kakor jo je dala že v drugih primerih. Potrebno pa je, da se tudi izvozniki čim prej združijo in s tem olajšajo izvoz. Sklenjeno je bilo, naj Kmetijska zbornica in Zbornica za TOI ukreneta vse korake, da se izvrše sklepi konference.

Štiridesetletnica Vzajemne zavarovalnice

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani je obhajala včeraj 40letnico svojega obstoja. Pričela je posloovati 1. avgusta leta 1900 v skromni pisarni na Dunajski cesti št. 17, priprave za ustanovitev pa segajo v zadnje desetletje prejšnjega stoletja. Prvotno je obstojal namen osamosvojitve slovensko zavarovalništvo z ustanovitvijo velike želene zavarovalnice. Predlog pa je kranjski deželni zbor leta 1896 odklonil. Zato so iniciatorji prišli na misel ustanoviti zasebno zavarovalnico na združni podlagi.

Priprave za ustanovitev je vodil upokojeni sodni svetnik, odvetnik in državni poslanec Ivan Vencaj, najstarejši njegov sodelavec pa so bili kanonik Ivan Sušnik in Josip Šiška, veleposelnik Josip Jarc ter industrijec Karel Pollak. Ustanovni občni zbor je bil 5. julija 1900, poslovanje pa je zavod pričel 1. avgusta v Mediatovski hiši, kjer so ostali poslovni prostori do preselitve v novo palačo leta 1930.

Ustanovni sklad v znesku 100.000 kron so podpisali najvidnejši predstavniki slovenskega javnega življenja nadškof dr. Anton B. Jeglič pa je dal na razpolago potrebna gotovinska sredstva v znesku 100.000 K za izvedbo organizacije in pričetek poslovanja.

Do svetovne vojne se je Vzajemna zavarovalnica razširila kljub nasprotovanju konkurence in rovarstvu številnih nasprotnikov skoro do zadnje vasi in sega

ponekod še dalje na Zgornje Stajersko in Solnograško.

Mirovne pogodbe so utesnile njen obdelani teritorij, ustanovitev narodne države pa ji je istočasno na stečaj odprla vrata za delovanje po vsem ozemlju Jugoslavije. Danes skoraj ni večjega kraja v državi, kjer ne bi imela razpredene svoje organizacije, najbolj pa je seveda udomačena v Sloveniji.

V teku časa je Vzajemna zavarovalnica uvedla skoro vse elementarne panoge, prav tako izvaja življenjsko zavarovanje v vseh kombinacijah, ki so preizkušene na zavarovalniškem trgu.

Obstoječih zavarovalnih pogodb je danes skoraj 150.000. Ciste premije elementarnih zavarovanj izkazuje bilanca za 1. 1939 blizu 13 milijonov, v življenjskih oddelkih pa skoro 15 in pol milijona. Zavarovalna vsota življenjskih zavarovanj znaša 318 milijonov in je tako Vzajemna zavarovalnica med domačimi v Jugoslaviji poslujočimi zavarovalnicami na drugem mestu, dočim se v elementarnih panogah krepeko drži na četrtem mestu. V Sloveniji pa zavzema nesporno prvo mesto.

Del premijske rezerve in poslovnih skladov je Vzajemna zavarovalnica investirala razen v denarne zavode, hipotekna posojila in lastna posojila tudi v reprezentenčne zgradbe v Ljubljani na Miklošičevi cesti 19 in 17, Poljanski c. 18 ter Gledališka št. 4, v Zagrebu v ogromno

palačo na Zrinjevcu ter v lepo veliko stavbo v Čaničevi ulici; razen tega je 1. 1931-32 zgradila v Ljubljani za Stadionom 16 enodružinskih vil v strnjem sistemu, namenjenih v prvi vrsti za stanovanja zavodnim uradnikom.

V poslovnih prostorih zavoda je bila večeraj slavnostna seja, ki jo je vodil zavodovodni predsednik prof. Janko Mlakar. Pozdravil je navzočega bana dr. Natlačenca, divizionarja g. Stefanovića, škota dr. Rožmana, župana dr. Adlešiča ter številne druge odlične goste. Z zborovanja so bile poslano vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru in Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu. Podpredsednik prof. Mlakar je nato prečital številne brzojavne čestitke.

V svojem slavnostnem govoru je dr. Adlešič opisal razvoj zavoda v 40 letih, vse borbe in težave in velik napredek, končno pa je prikazal gospodarsko, kulturno in socialno delo zavoda. Sporočil je, da bo zavod v proslavo 40-letnice obstoja podaril vsako leto po 10 štipendij po 3000 din za šolanje srednješolskih dijakov, pri čemer bodo imeli prvenstvo siromašni sinovi zavarovancev. Dr. Adlešič se je spomnil tudi vseh pokojnih sodelavcev in ustanoviteljev. V znak hvalečnosti je nadzorstveni odbor sklenil, da bo zavod omogočil svojim nameščencem na lastne stroške dopolnilno pokojninsko zavarovanje, vsem zunanjim zastopnikom pa je zagotovil starostno prekrbo.

Svoje čestitke je izrekel tudi ban dr. Natlačenec, ki je izročil predsedniku zavoda kanoniku Josipu Sušniku red sv. Save III. razreda, generalnemu ravnatelju Pehaniju red Jugoslovske krone IV. razreda in dolgoletnemu uradniku Ignaciju Novaku red sv. Save V. razreda številni uradniki in zastopniki pa so prejeli zlate medalje za državljanske zasluge. Vsem se je za čestitke zahvalil predsednik zavoda kanonik Josip Sušnik ki je prosil g. bana, naj tolažni izraze hvalečnosti na najvišjem mestu.

Gospodarske vesti

== Deblokiranje bombnih pošilk, namenjenih za našo državo, ki leže v italijanskih lukah. Iz Beograda poročajo, da so italijanska pristojna mesta obvestila našo vlado, da je ukinjena prepoved za določeno količino surovega bombaža, ki je ležal blokiran v italijanskih lukah odnosno carinskih skladiščih. Po dobjenih informacijah gre za 3100 bal bombaža v teži po 280 do 345 kg. V celoti gre za približno 1 milijon kilogram bombaža, ki pripada naslednjim tvrdkam: Glanzmann in Gassner — Tržič, Jugobruna — Kranj, Intex — Kranj ter Hutter in drug — Maribor. — Nadalje poročajo iz Beograda, da je prišel z italijanske strani predlog, naj bi se v prvi polovici avgusta pričela službena pogajanja glede omogočenja uvoza italijanske bombažne preje. Pogajanja so predvidena v Milanu. Pričakovati je, da bo po neuspelih pogajanjih med našimi in italijanskimi industrijami na Bledu prišlo pri teh službenih pogajanjih do sporazuma. V tej zvezi se doznava, da dobavlja Italija bombažno prejo Madžarski in Rumuniji po ceni 20 do 25 lir za kilogram.

== V soboto bo podpisan prvi trgovski in plačilni sporazum s Slovaško. Iz Beograda poročajo, da trgovinska pogajanja s Slovaško povoljno potekajo. Pogajanja so bila v sredo zaključena, kar se tiče trgovinske pogodbe ter plačilnega in turističnega sporazuma. Pogajanja se vršijo samo še o obsegu kontingentov. V poučnih krogih zatrjujejo, da bo trgovinski promet s Slovaško na podlagi nove pogodbe prav znaten. Ta prva trgovinska in plačilna pogodba s Slovaško bo podpisana v soboto, 3. t. m.

== Uredba o proračunskih dvanajstih objavljena. »Službene Novine« so včeraj v svojem dodatku objavile uredbo o proračunu dvanajstih za mesec avgust 1940 marc 1941 in o naknadnih ter izrednih kreditih k tem dvanajstini in finančni del k uredbi.

== Maksimalne odkupne cene za drva v Beogradu. Upravnik mesta Beograda je na osnovi uredbe o kontroli cen in znane odločbe urada za kontrolo cen odredil maksimalne cene za drva v Beogradu. Maksimalna cena za prvovrstna bukova drva znaša franko železniška postaja ali franko pristanišče 151,50 din, franko skladišče ob Savi 192 din, franko skladišče v mestu pa 201 din za kubični meter. Za bukova drva slabše kakovosti so določene nižje cene. Pra vtko so za ostala drva določene maksimalne cene. Za žagana drva se lahko zahteva 8 din več, za cepljena drva pa 43 do 48,50 din več. Te cene veljajo za prodajo neposredno potrošnikom.

== Specialna pristojbina za uvozno potrdila, ki jih izdaja direkcija za zunanjo trgovino. Trgovinski minister dr. Andres je v soglasju z gospodarsko-finančnim odborom ministrov izdal odlok o specialnih pristojbinah za izvozna potrdila, ki jih izdaja direkcija za zunanjo trgovino. Za potrdila za izvoz v naslednjem navedenih proizvodov v vse države brez razlike bo direkcija pobirala naslednje pristojbine: sveže sladkovodne ribe 12 din za metrski stot, sveže morske ribe 20 din, ribje konzerve 40 din, osoljene ribe 6 din, raki morski in sladkovodni 20 din, polži 5 din, pijavke 30 din, puh od gosi in rac 150 din, perje od gosi in rac 70 din, dolgo perje 15 din, perje od kokoši in puranov 5 din, suhe surove kože konjske 12 din, goveje 15 din, svinjske 10 din, telečje 25 din, ovčje in kozje 30 din, kože od jagnjet 40 din, kože od divjačine 100 din, strojene kože 50 din, rogovi, parklji in kopita 3 din, živalske dlake (razen svinjskih ščetin) 10 din, svinjske ščetine 200 din, volna 30 din pri metriskem stotu. Gornje pristojbine se plačajo s specialnimi markicami, ki se morajo nalepiti in uničiti na potrdilih v smislu določb čl. 3 uredbe o računovodstvu direkcije za zunanjo trgovino. S to odločbo se spreminja odločba od 20. decembra 1938, kolikor se nanaša na gornje predmete. Nove pristojbine se pobirajo že od 1. julija t. l.

== Kompetenca glede ureditve in higijene lokalov. Ministrski svet je na predlog ministra za trgovino in industrijo podpisal uredbo o spremembi točke 4 § 126 obrtnega zakona. Po tej uredbi se pristojnost za izdajanje pravilnikov, navodil in oredb o ureditvi in higijeni lokalov prenaša v pristojnost ministra za socialno politiko in ljudsko zdravje, ki bo izdal omenjene predpise v soglasju z ministrom za trgovino in industrijo.

== Ponovno povišanje odkupne cene za ricinus in laneno seme. Trgovinski minister je izdal odlok, da se poviša odkupna

cena za laneno in ricinusovo seme. To je že tretje povišanje cene v teku tega leta. Odkupna cena za ricinusovo seme je določena na 500 din za 100 kg oluščenega semena, odkupna cena za laneno seme pa na 440 din za 100 kg. Te nove cene bo moral dobiti proizvajalec.

Borze

1. avgusta

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki nespremenjeno 14.70 — 14.90. Za grške bone je bilo v Zagrebu povpraševanje po 40. prav tako v Beogradu. Bolgarski klirinški čeki so se v Beogradu trgovali po 90. Tečajni na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bila tendenca bolj mlačna in je bila Vojna škoda zaključena po 442 (v Beogradu po 440 — 441). Promet je bil samo še v delnicah Trboveljske po 300.

DEVIZE

Ljubljana. Oficijelni tečaji: London 169.02 — 172.22, New York 4425 — 4485, Curih 1008.06 — 1018.06, Tečajni na svobodnem trgu: London 209.05 — 212.25, New York 5480 — 5520, Curih 1245.70 — 1253.70.

PUCH
MOTORJI-KOLESA
IGN.VOK
LJUBLJANA TAVČARJEVA 7

Curih. Beograd 10. Pariz 9.70 (bankovci 6.90), London 17.50 (bankovci 11.50), New York 4.40 (bankovci 4.57), Milan 22.20, Madrid 40, Berlin 175.62 (registermarke 51.50) Sofija 5.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 440 — 443 (442), 4% severne agrarne 50.50 den., 6% begluške 77 — 78.50, 6% dalm. agrarne 70.50 — 71.50, 6% šumske 69 den., 7% invest. 96 den., 7% Blair 93 den., 8% Blair 97.50 den.; delnice: PAB 192 bl., Trboveljska 300 — 303 (300), Gutmann 45 — 51, Sečerana Osljeck 245 — 250, Oslječka ljevaonica 165 den., Isis 32 den., Jadranka 400 den.

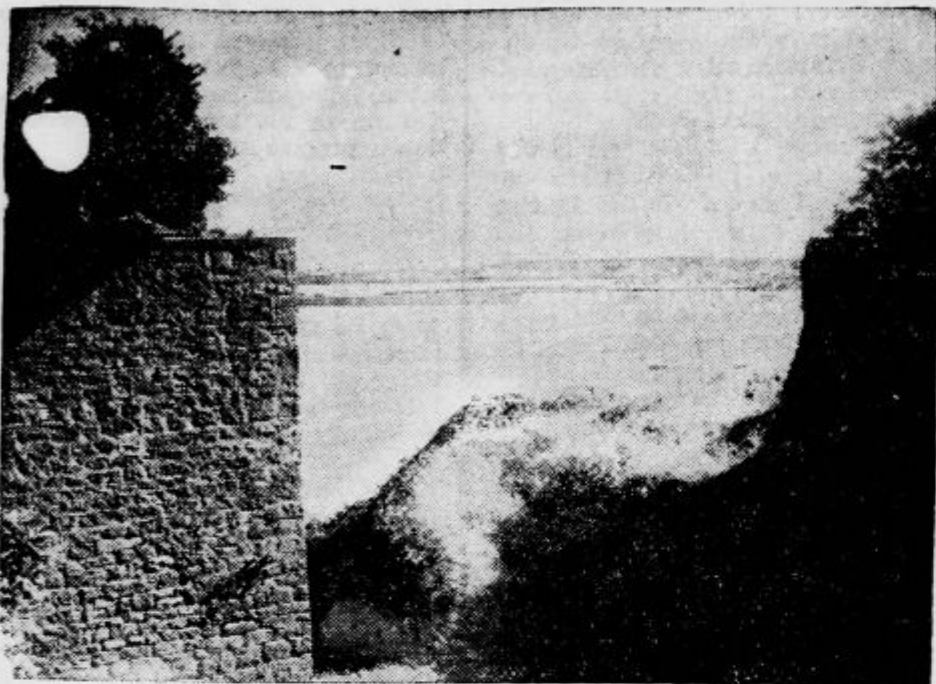
Beograd. Vojna škoda 439 — 441 (440 — 441), 4% Severne agrarne 51.50—52.50, 6% begluške 76.75 — 77.50, 6% dalm. agrarne 69.50 — 70.50 (70), 7% invest. 97.50—98.50, 7% Selgman 100 den., Narodna banka 7900 bl., PAB 192 — 194 (192).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 1. avg. Začetni tečaji: pšenica: za sept. 75.75, za dec. 76.625; koruza: za sept. 62, za dec. 58.50.
+ Novosadska blagovna borza (1. t. m.) Tendence nedoločene. Pšenice: baška, baranjska in banatska 78 kg, 2^{1/2}%, 242; sremska in slavonska 78 kg, 2^{1/2}%, 239 (v ceni pšenice je že vračunano marža 12 din za trgovino v smislu uredbe o prisilnem odkupu pšenice in koruze od 22. t. m.) Rž: baška in banatska 220 — 222.50. Jčmna: baški in sremski 212 — 215. Oves: baški, sremski in slavonski 238 — 240. Koruza: bela 192, rumena 182 (z vračunano maržo 12 din v smislu uredbe). Moka: baška in banatska 40% in 40gg 400 — 410; 42% 342.50 — 352.50; 45% 322.50 — 332.50; 46% 302.50 — 312.50; 47% 272.50 — 282.50; 48% 175 — 180. Otrubi: baški in sremski 162.50 — 165; banatski 160 — 162.50. Fižol: baški in sremski beli brez vreč 440 —

Dover, onkraj Rokavskega preliva

Nemci so poskušali že več letalskih napadov na to močno utrjeno angleško pristanišče, ki je francoski obal, kjer se zbira nemška vojska za napad na Anglijo, najbližje. Silka nam kaže luko z doverskih utrd.

Byrdova dognanja na Južnem tečaju

Ledna doba v Antarktidi — 5000 pedi debela ledna plast, pod njo pa priče nekdanjega tropskega podnebja

Admiral Byrd je prispel v Santiago v Čileju in je ob tej priložnosti izjavil, da se je na podlagi svojih dvanajstletnih raziskav v Antarktidi prepričal, da je bila ta dežela nekoč tropska dežela. Ali je tedaj na njej živel človek, si še ni dal ugotoviti. Po njegovem mnenju bo nekoč pripravna za naselitev, če ne bo nastala kakšna nova ledna doba, toda tisti čas je še daleč, kajti njeno ledovje tako počasi nazaduje, da je to mogoče ugotoviti le z naboljšimi precizijskimi instrumenti.

»Ko sem leta 1928. letel nad Antarktido,« pripoveduje Byrd, »sem spoznal, da ima ta dežela danes svojo ledno dobo. Toda led se taja. Na tečaju je njegova plast sicer še vedno 5000 pedi debela in ob obalah 1000 do 4000 pedi, vendar polagoma nazaduje. Našli smo dokaz, da je bilo leda nekoč še dosti več. Da bi se ves stajal, je treba seveda sto tisoč let. V ostalem pa mislim, da postaja tudi podnebje Argentine in Čileja toplejše. Brodarji iz južnega Čileja so mi povedali, da so njih gore dosti manj zasnežene in zaledenole, nego so bile pred kakšnim človeškim življenjem. Kakor ob Južnem tečaju led nazaduje, tako se temperatura v stoletjih dviga in mogoče je, da bo Humboldtov morski tok, ki prinaša subtropskim ozemljem Čileja in Peruja hlad, nekoč topel. V Palmerjevi deželi, ki jo Angleži imenujejo Grahamova dežela, čeprav jo je odkril Palmer, smo našli zaledenole jezero, ki se je njegova stalna ledna skorja stvorila po naših cenitvah šele pred deset ali dvajset tisoč leti. Ena izmed lednih klad, ki so jo preiskali naši znanstveniki, je vsebovala zamrznjena bitja. A kar je najbolj čudno: ko smo led odvajali, so ta bitja na novo začela živeti!

Ko sem bil nekoč v krajih Severnega tečaja, sem videl eskimsko vas, ki je bila od tečaja oddaljena samo 1200 km. Tam so imeli pižmarje, a poleti so cvetele cvetlice in trave celo v najbolj severni Grenlandi.

diji. Toda v Antarktidi ni trave in edini prebivalec te grozotne celine je cesarski pingvin, ki vali svoja jajca v šestmesečni polarni noči. Poleti so edini obiskovalci Antarktide kiti, tuljni, adelijski tolaščki in nekoliko morskih leopardov. V antarktičnem morju morajo biti sicer ribe, toda ujeli nismo nobene. Našli smo eno, ki je bila zaledenole, in druge v železih tolaščkih.

Da je bila Antarktida nekoč tropska dežela, dokazuje najdba treh živalskih fosilov, ki jih pa nismo mogli določiti. Poleg tega smo našli fosilne liste in mogoče je, da je pod lednim oklepom mnogo takšnih okamenin. Na več mestih smo ga razstrelili z dinamitom in smo našli sklade premoga iz rastlinskih ostankov. Na gorskih vrhovih smo našli nadnevna ležišča premoga, ki pa je bil slabše kakovosti, podobne nekako lignitu. Ta ležišča premoga danes zavoljo oddaljenosti in drugih težav nimajo gospodarske vrednosti, morda jo bodo nekoč imela. Našli smo tudi dokaz, da morajo biti v zemlji ležišča bakra, srebra in svinca, vendar poskušeni doslej nismo dobili.

Ni še mogoče reči, da-li se magnetiski južni tečaj počasi vrti okrog zemljepisnega tečaja ali pa gre svoja neredna pota. Odprave le reko ugotavljajo njegovo lego. Zanimala me je posebno teorija, da se Ande nadaljujejo pod morjem južno od Ognjene zemlje. Naše globinske meritve kažejo, da bo tako, toda dokončnih dokazov še nimamo. V tej zvezi opozarjamo na dejstvo, da je točka Južnega tečaja 2700 m nad morsko gladino, med tem ko plava Severni tečaj na ledni odeji 3000 m nad morskim dnom.

Postani in ostani član
Vodnikove družbe!

Mesto zračnih napadov

V poročilih o letalskih napadih in spopadih se vedno znova omenja Rotterdam, veliko holandsko pristaniško mesto. Prej je bil privlačna točka za akcije nemških padalcev, sedaj ga napadajo skoraj vsako noč zavoljo njegovih velikih skladišč bencina angleškega letala.

Tuji kmetje
v francoskih vaseh

Iz Ženeve poročajo nemški listi: Prisilna razdelitve poljedelskih obratov v korist dedičem, nazadovanje porodov in beg s podeželja so krivi, da so v Franciji ne samo poedini kmečki dvori, temveč cele vasi ostale prazne. To je prizadelo posebno pokrajine, ki se odlikujejo z veliko rodovitnostjo in ugodnim podnebjem. S tem je razlagati nazadovanje francoske poljedelske produkcije. Da bi se to nazadovanje ustavilo, so dosedanje francoske vlade izvajale tako zvane »kolonizacijske izumirih vasi. Tuji priseljenci, zlasti Poljaki in Čehi, poleg teh tudi barvnopoliti Francozi vseh mogočih odenkov iz francoskih kolonij so dobivali zapuščene poljedelske obrate.

L. 1938. je bilo v Franciji, če ne upoštevamo tujih manjšin, ki so živele v strnjjenih ozemljih, že več nego 1000 občin, ki so jih uradno navajali kot »kolonizirane«. V 105 teh občin je znašalo število tujcev že več nego 50 odstotkov francoskega prebivalstva, a v 39 občinah je število tujcev deloma že znatno prekašalo Francoze.

Mona Lisa

slovita podoba Leonarda da Vincija, ki jo hranijo v pariskem Louvru, a jo po nekih vesteh zahteva Italija nazaj

Spanje na senu

Med ljudevom je razširjeno mnenje, da je spanje na svežem senu škodljivo. Glavni vzrok in slabosti so baje posledica tega spanja. V resnici je mogoče dokazati, da se v svežem senu dogaja vretje, pri čemer se tvori poleg ogljikovega dvokisa tudi nestanovitne kisline in dražljive snovi. Da-li se pri tem poraja tudi ogljikov oksid, ni točno znano. Pri tem je treba upoštevati tudi precejšnje temperature, ki nastajajo v svežem senu in ki v sredšču kope lahko dosežejo 80 stopinj Celzija ali pa še več. Iz tega razloga se senu včasih tudi samo vname. Končno je tudi res, da hlapi iz senu precej vroče pare, tako da učinkuje na spegele poleg kemičnih in toplotnih vplivov še vlaga.

Na vprašanje, da-li je spanje na svežem senu škodljivo, moramo tedaj odgovoriti res pritrdilno. Seveda pa je pri tem treba upoštevati različno občutljivost ljudi. Ležanje na starem senu pa ne škoduje.

Japonci in gledališče

Gledališča v Tokiju in drugih japonskih vlemestih ne zadostujejo za vse, ki bi si radi ogledali predstave. To ne velja samo za klasično japonsko gledališče, ki je pri vseh ljudskih slojih še vedno priljubljeno, temveč tudi za moderno gledališče, ki je svojevrstna mešanica japonskega in zapadnega odra. V Tokiju nameravajo zgraditi novo narodno gledališče, ki bo najmodernejša na Daljnem Vzhodu. Mnogo let so potovali japonski strokovnjaki po Zedinjenih državah in Evropi, da bi proučevali najnovejšo tehnično odrske pridobitve. Svoje izkušnje bodo uporabili pri gradnji novega gledališča v Tokiju. A navzlic svoji moderni zunanosti bo namenjeno v prvi vrsti uprizaritvam klasičnih japonskih del.

Starostna meja
za francoske častnike

Francosko vojno ministrstvo je sporočilo, da bo treba starostno mejo poklicnih francoskih častnikov po vsej priliki znižati. To je v zvezi z določbami pogodbe o premirju, zavolj katerih bo treba odločiti in upokojiti mnogo častnikov.

»Idi... čas je...«

Loraydan se je zdrnil. Pogledal je kralja. Toda kralj se je smehljaj. Beseda je bila izgovorjena brez namena. In tudi... kako bi bil mogoč vedeti?

Loraydan je odšel, vzel svojega konja iz luvrskih konjušnic, ga zajahal in v skok zdrevil skozi Pariz, ne meneč se za vpitje žensk in preklinjanje ljudi, ki so mu za las uhajali izpod kopit.

»Kralj se bo ušel,« je mislil sam pri sebi. »Da bi uspel, bi se moral lotiti dejanja nočjo... kaj morali prijeti mene in me vreči v ječo. Čez tri pravim?... še ta trenutek... In najprej, sire, bi dnu! Preden mine ura, bo Turquand obveščen...«

Razjahal je na dvorišču svojega dvorca. Brisard, ki je priskočil, da bi mu držal stremen, ga je pozdravil z besedami:

»Čas je, gospod...«

Loraydana so te besede tako izpreletele in obraz se mu je tako nenadoma spačil, da je vrglo Brisarda nazaj.

»Kaj praviš? Kaj praviš?« je zasopel Loraydan. »Prišeeh vam, gospod, da ni moja krivda. Čas je, pravim — to je vse.«

Brisard se je še vedno odmikal, nehoti škileč v tisti kot, kjer so visele stremence.

»Boj Bog,« je otožno pomislil, »enkrat jih je treba začeti rabiti, do konca mojih dni ne morejo ostati nove!«

»Semkaj!« je zarjovel grof. »Semkaj, grdoba nemarna! Bliže! Tako. Ponovi...«

»Čas je!« je dejal Brisard in priporočil svojo dušo Bogu, kajti zdelo se mu je, da ga čaka nekaj

K obisku rumunskih državnikov v Rimu

Sprejem obeh državnikov ob prihodu v Italijansko prestolnico. Sprejaj g. Gigurtu, za njim Manollescu in grof Ciano

Odpoved zavoljo »sodnega dne«

Konec sveta je hotel učakati v brezdelju

Mlad Edward Brant je imel dobro mesto v neki banki v Kansas Cityju. Opravljal je svoje delo z največjo vestnostjo in zato je dobro napredoval. Bil je pravi vzor korektnosti, zato so ga njegovi višji nad vse cenili. Nihče pa ni slutil, da je mladi mož pristaš fiksne ideje. Kakor je bil hladen in trezen v svojem poklicu, tako je bil romantičen in podvržen vsakovrstnim fantazijam v svojem zasebnem življenju. Vtepel si je bil v glavo, da bo 10. jul. t. l. konec sveta s sodnim dnem. Ker pa je bil tako korekten, je 14 dni pred tem dogodkom stopil k svojemu predstojniku in odpovedal službo.

na določen rok »zavoljo dogodka, ki prihaja«. Seveda je ravnatelj mislil, da si je resni mladi mož izjemoma privoščil šalo in se je smejal. Toda z mirnimi besedami mu je mister Brant razložil, da zares odpoveduje službo. Točno ob določen uri je zapustil pisarno, potem ko je v redu opravil svoje delo. 10. julij je prišel in kakor smo vsi videli, sodnega dne ni bilo. Tedaj se je Edward Brant zopet prijavil za službo. Izjavil je ravnatelju, da odslej tudi v svojem zasebnem življenju ne bo gojil več fantazij in tako so ga nastavili.

Mož, ki je umrl na »lastnih nogah«

Zgodba Juliena Poydrasa, mornarja, gusarja, veleposelnika, senatorja in človekoljuba

Država Louisiana je letos prvič izdala prispevke k dotam manj imovitih zarodkom, in sicer iz ustanove Juliena Poydrasa. Ta ustanova ima zanimivo zgodovino.

Julien Poydras je bil mlad Bretonec, ki se je hotel l. 1760. doma v Franciji poročiti z lepo Annetto. Do poroke ni prišlo, ker ni imela Annetta nobene dote in so se njegovi starši upirali. Zagrenjeno je zapustil mladi mož domovino in je postal mornar. Kot takšen je prišel v angleško ujetništvo, pa je pobegnil in je došel z gusarji na San

Domingo. Po mnogih pustolovstvih se je naselil končno v New Orleansu, kjer ga je čakala sreča. Že po nekoliko letih je imel več obsežnih nasadov in 1000 sužnjev. Postal je predsednik louisianske banke, senator in je umrl 1824. kot samec »na lastnih nogah«. Neki prijatelj ga je moral umirajočega držati pokonci, kajti Poydras ni hotel umreti leže. Državi je zapustil veliko imetje za vsakovrstne dobrodelne namene in tako tudi za ustanovitev sklada, iz katerega naj bi ubožna dekleta dobivala čisto. Tega sklada se tako dolgo niso dotaknili, dokler niso njegove obresti dosegle višino, ki omogoča vsako leto celi vrsti deklet poroko. In to po zaslugi moža, ki je ostal vse življenje samec.

A NEKDOTA

Carica Katarina Velika je v Carskem selu nekoč vstala nenavadno rano in se šla sprehajati po vrtu. Pri tem je opazila, da dvorna služinčad v vsej hitri naklada velik voz z živili, ki jih nosijo iz carske jedilne shrambe. Carica je dolgo opazovala početje svojih slug, naposled pa je zakričala nanje in poklicala k sebi enega izmed njih. »Kaj pa to pomeni?« ga je vprašala. Sluga se ji je v strahu zvalil pred noge in jo jokaje prosil oproščenja. »No,« je dejala nato carica, »naj bo to zadnjič. Sedaj pa le hitro odpeljite nakraddeno, da vas ne zaloti dvorni maršal. Ta bi vas ne pustil kar tako.« Tatinska služinčad je jadrno pogledala konja in se izgubila vladarici izpred oči.

VSAK DAN ENA

»Roke kvišku! In pred vsem: nobenega ropota!«

(Tidens Tegn)

MICHEL ZEVACO:

Don Juan

ROMAN.

»Mislim sem, sire, da ni kralju nič nemogočega...«

»Da, ali daj si dopovedati; v tem primeru ne gre za kralja... marveč za zaljubljenca. Sicer pa,« je Franc I. smeje dodal, »zaljubljenec in kralj se lahko vzajemno podpreta...«

»Sire, ne razumem povsem...«

Loraydan je bil bled kakor zid.

Zdelo se mu je, da je sleherna kraljeva beseda sramotni žig za Beranžerko.

»Takojo boš razumel,« je nadaljeval Franc I. »Zaljubljenec se spotika ob razne ovire. Hiša je dobro zastražena, služabniki so nepodkupljivi, izvzemi neko Medardo, ki pa sama nič ne premore. In razen tega bedi oderuh kakor Cerber. Tu poseže vmes kralj. Recimo, ko bi bilo iz policijskih poročil razvidno, da se oderuh, dozdevni zlatar, ponoči ukvarja s čudnim delom. Kralja bi obšel sum, da je vrli zlatar navaden ponarejalec denarja. Aha, vzdrltel si! Torej se ti svita, moj vrli Loraydan?«

»Razumem, sire,« je z mirnim glasom rekel Loraydan. »Kralj da ponarejalca prijeto...«

»In z njim vred služabnike, ki so očitno sokrivci. Hiša je prazna. Zala Beranžerka tarna in joče v svoji zapuščeniosti. Tedaj nastopi zaljubljenec in jo tolaži; objubi ji, da pojde do kralja ter izposlu-

173

je oderuhovo izpustitev... Kakšen se ti zdi moj načrt?«

Loraydana je streslo od glave do nog. Bolesni vzdih mu je dvignil prsi.

»Če trenem, če mi glas zadrti, če moje oči kaj izdajo,« je pomislil, »sem izgubljen. Pogum, Loraydan! Drži se! Kakšen naj bi se mi zdel?« je rekel na glas, in beseda mu ni trepetala, smehljaj mu ni izginil z obraza. »Načrt vašega veličanstva je tako spreten, da sem kar zmeden. Uspeh mu je že naprej zagotovljen...«

»Da,« je otožno vzdihnil kralj. »Spreten, prav praviš. Svoje dni, Loraydan, mi ni bilo treba spretnosti. Zmagoval sem zgolj z močjo ljubezni. Zdaj, ko je že tako... rabim orožje, ki mi ostane.«

Stresel je glavo in se bučno zasmejal.

»Pojd, Loraydan. Teden dni imaš, da urediš svoj ženitev z lepo Leonoro. Misli na svoje ljubezenske zadeve, jaz bom pa mislil na svoje. Čez tri ali štiri dni bo oderuh pod ključem in zala, prezala Beranžerka v moji oblasti.«

»Eh, sire,« je veselo dejal Loraydan. »Čez tri ali štiri dni! Pokaj bi odlagali? Zakaj ne jutri, zakaj ne že drevi?...«

»Državni posli mi ne dajo,« je resno odvrnil Franc I. »Z mirnim duhom hočem iti na delo.«

»Torej bo vrli oderuh še tri dni užival svobodo?« je dejal Loraydan, kakor da mu je stvar v neznanjsko veselje.

»Da,« je smehoma odvrnil Franc I. »Daj, prijatelj, pripravi se za pot v Flandrijo, ki jo nastopiš takoj po poroki.«

»Na dan poroke, sire!...«

Pismo iz Nemčije

Berlin v znamenju zmagoslavnog povratka vodje Hitlerja s francoskega bojišča

Berlin, ob koncu julija Berlin je v teku zadnjega pol leta postal važno središte međunarodne politike i diplomacije. Kot prestolnica vesile je seveda v tem pogledu vedno igral veliko vlogo, vendar se njegova važnost nikoli ni občutila tako zelo kakor v zadnjih mesecih. Ne samo pogosti obiski tujih odgovornih diplomatskih in političnih činiteljev ampak tudi razni dogodki nemškega notranjega življenja dajemo mestu svoje posebne obeležje. Kdor ima časa dovolj, da bi se lahko ves posvečal dnevnim zanimivostim, bi mu bil dan gotovo prekratk, ako bi hotel prisostvovati vsem sprejemom in videti vse znamenite goste, ki prihajajo v prestolnico tretjega carstva.

Najvažniji dogodke zadnjih tednov je bil nedvomno zmagoslavljeni povratak kancelarja iz Francije. Človek si ne more prav predstavljati stotisočev, ki so sprejeli vodjo nemškega naroda na anhaltškem kolodvoru in onega krika navdušenih množici, ki ga je spremljal na njegovem potu od kolodvoru do kancelarske palače. Vse milijonsko mesto je prišlo v valovanje, vse hiše, ulice in vsi trgi so bili zaviti v zastave s ključastim križem, vsa pot, po kateri se je vil sprevod kancelarja in njegovega spremstva ter čet, vračajočih se z bojišča, je bila posuta s cvetjem in zelenjem. Takega sprejema Berlin nedvomno še nikoli ni bil videl. Krik množice je popolnoma zaglušil zvonjenje vseh berlinskih cerkva in vzklik množice so se zlivali v neprestano bučanje.

Naslednji dan so radovedneži zopet prišli na svoj račun, ko je italijanski zunanji ministar g. Ciano posetil prestolnico in se naselil kot gost v prelepem gradu Bellevue. Ulice in ceste so že od prejšnjega dne ohranile svoj slavnostni okras in ljudstvo je zopet v neštevilnih množicah prihitalo, da pozdravi odličnega gosta.

Medtem so bile zastave zvite in shranjene, zelenje in cvetje je izpolnilo svojo nalogo in bilo odstranjeno. Kmalu se je razvedelo, da je na potu nova senzacija. To pot sicer ni šlo za sprejem kakšnega gosta, vendar se je ljudska radovednost stopnjevala do skrajne napetosti: iz Francije se je pripeljal kot dragocena trofej on znameniti železniški voz iz Compiègne, v katerem so nemški odposlanci 1. 1918 podpisali premirje po Fochovem diktatu, in v katerem se je letos vršil enak prizor le z zamenjanimi vlogami po Hitlerjevemu diktatu.

Voz stoji na tovarni postaji anhaltškega kolodvoru, na onem tiru, kjer ima običajno svoje mesto posebni vlak vodje nemškega naroda, kadar ni v rabi in prometu. Zda se ni dostopen javnosti, le s posebnim dovoljenjem si ga lahko ogledajo redki posamezniki. Nosi napis »Volltours-Restaurant« in je pred svetovno vojno vozil na progi Pariz—Monakovo—Carigrad. To je jedilni voz št. 2419 D, last mednarodne družbe spalnih vozov; bil je že pred vojno često v popravilu. L. 1914 je bil ravno v Parizu in rekvirirali so ga, da je služil svrhu francoskega generalnega štaba. Doleta ga je 1. 1918 čast, da je tvoril del one kompozicije, ki je 7. novembra odšla iz Pariza in je nje strojevodja šele v zadnjem trenutku zvedel, da mora peljati posebni vlak v Senlis, kjer je bil nastanjen francoski generalni štab. Tu sta v vlak vstopila maršal Foch in general Weygand in vozovi so oddrli proti Compiègneu. V tem jedilnem vozu je francosko poveljstvo izročilo nemškim odposlancem pogoje premirja in stari voz je postal zgodovinska znamenitost. Doslužil je, poslali so ga nazaj v Pariz ter ga postavili na dvorišče Doma invalidov kot nemo pričo zmage 1. 1918. Poleg njega je stalo manjše in skromnejše vozilo: avtobus, ki je v glasovito bitko na Marni prepeljal celih pet bataljonov pehote in se tako obnesel v prav znatni meri. Vendar pa vagon ni ostal dolgo v Parizu. Odpeljali so ga v Compiègne, ga postavili na isto mesto, kjer je stal, ko so se Nemcem izročali pogoji premirja. Kazalo je, da bo vozilo stalo tam do konca svojih dni. Toda prišlo je drugače. Zopet je bilo priča enakega zgodovinskega prizora. Vojna sreča je opoteča.

Tako se je stari voz proslavil že drugič in vodja nemškega naroda si ga je izgovoril kot vidno znamenje svoje zmage. Francozi so ga oddali in oddrli je proti Berlinu, kjer zdaj čaka na tovarni postaji anhaltškega kolodvoru, dokler se mu ne oddloči mesto, ki bo primerno njegovemu činu in njegovi zgodovinski važnosti. Kakor prehaja zmaga iz enih rok v druge, tako prehaja tudi priča teh dogodkov iz rok premagalstva v roke zmagovalca. Berlinski prebivalstvo že komaj čaka, da si bo smelo ogledati ta voz, o katerem pravijo Nemci, da je bil priča njihovega največjega ponižanja, pa tudi njihovega poveljanja.

A. Z.

BELEŽKE

Predsednik vlade v Kupincu

Kakor smo že poročali, se je predsednik vlade Dragiša Cvetković v torek popoldne na poti z Bleda v Beograd ustavil v Zagrebu. V sredo je imel dopoldne daljši razgovor z banom dr. Subašićem in podpredsednikom vlade dr. Mačkom, popoldne pa se je odpravil v Rogožsko Slatino, kjer se je mudil še večer dopoldne. Večera popoldne pa je krenul z avtomobilom nazaj v Zagreb in dalje v Kupinc na obisk k dr. Mačku. Imela sta tam vnovič zelo dolg razgovor.

O razgovoru obeh vodilnih odgovornih politikov ni bilo mogoče izvesti nikakih podrobnosti, vendar je ministrski predsednik zagrebskim novinarjem kratko izjavil, da je še ta teden računati za važniimi dogodki, ki pa se ne bodo nanašali na sestavo vlade, temveč na napovedane reforme.

Te dni izidejo prve reformatorske uredbe

Zagreške »Novosti« poročajo, da je predsednik vlade, ki se je v sredo nahajal v Zagrebu, odgovoril novinarjem na vprašanje, če bo kaj novega: »Bo, prihodnje dni. Bo, toda ne sprememba vlade.« V tej zvezi prvi list, da se nahajamo neposredno pred prvimi gospodarskimi in socialnimi reformami. Javnost glede teh reform sicer ni složna in čim dalje traja razprava, tem bolj se vidijo razlike in gledanju posameznih strank in skupin na te reforme. Vendar prevladuje mnenje, da so merodajni činitelji našli skupno formulo, ki bi mogla vsaj v osnovi zadovoljiti vse nasprotujoče si skupine. Gre za celo novo organizacijo našega političnega, gospodarskega in socialnega življenja. Izgleda, da nismo daleč od časa, ko se bodo pričele objavljati prve odredbe ali kakor nekateri govorijo, reforme. Toda oni, ki pričakujejo, da bodo že te prve odredbe pokazale jasno sliko nove državne in politične ureditve države, se motijo. Take dalekosežne reforme se ne izvajajo preko noči, temveč šele z vztrajnim raziskovanjem in postopno izgraditvijo.

»Novosti« zaključujejo: »Zagotavljamo nam, da bodo reforme izdane postopno, da bodo uveljavljene in boljše pogoje za življenje delovnega ljudstva, da bodo vsem omogočile delo, da bo dela dovolj za vse in ne samo za one, ki imajo srečo. Pričakujejo se velika javna dela, pričakuje se: po državljani Narodne banke itd. Te dni bodo objavljene prve uredbe, na katere narod in zlasti delovni svet, že tako čaka.«

Stari »Obzor« o mladih ljudeh

»Obzor« opozarja v svojem uvodniku na pomanjkljivosti gesla o potrebi novih ljudi, ki ga je čuti posebno zadnje čase zopet prav pogosto v raznih naših političnih diskusijah. Med drugimi piše:

»Pri nas je treba ugotoviti, da za sedaj še nikjer ne vidimo novih ljudi, ki naj bi bili poklicani, da vodijo neko novo politiko. Kdo naj bi nastopil danes pri nas na politični pozornici iz vrst mladega pokolenja in imel pri tem vsaj malo avtoritete? V Srbiji ni med mlado generacijo nobene politične avtoritete. Srbska mladina je prilično politično tako usmerjena kakor njeni očeti. Najmočnejši so med njimi levicari, ki obsegajo del demokratov, zmiljardnikov in marksiste. V Sloveniji sedi mladina v glavnem dr. Korošcu, dr. Kramarju in marksistom. Tudi med slovensko mladino ni nobenih večjih političnih avtoritet ter govorijo v njenem imenu starejši politiki. Na Hrvaškem je mladina v glavnem razdeljena med pristaše dr. Mačka, frankove in marksiste. Gotovo pa

je, da je hrvatska mladina nacionalno bolj enostransko in hrvatskem duhu orientirana kakor pa srbska ali slovenska v srbskem in slovenskem duhu.«

Vilderjeve konference v Beogradu

Po daljšem bivanju v Beogradu se je vrnil v Zagreb predsednik izvršnega odbora SDS g. Večeslav Vilder. V Beogradu se je g. Vilder razgovarjal z mnogimi odličnimi političnimi ljudmi. Po povratku v Zagreb je izjavil, da je bilo pri teh razgovorih soglasno ugotovljeno, kako resni so današnji časi, in poudarjena je bila potreba splošne solidarnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev. Nikakšne spremembe, ki bi se izvršile, ne bodo dosegle zazelenege uspeha, ako ne bodo izvršene v duhu te solidarnosti. V razgovorih je bila ugotovljena tudi potreba, da pridejo do izraza vse konstruktivne sile. V tem pravcu so bile dane tudi razne sugestije. Velika težkoba srbskega političnega življenja je, da v današnjih časih Srbi nimajo politične avtoritete, ki bi bila splošno priznana, in so vsled tega njihove sile razdrobljene.

Sarajevski »Jugoslovenski list« javlja iz Novega Sada, da je g. Vilder informiral svoje vojvodinske prijatelje, da je bila svrha njegovih bivanja v Beogradu ta, da vidi, ali je mogoča široka koncentracija. Ali je g. Vilder v tem oziru imel kak konkrетен predlog ali pa se je samo informiral in ali je imel tudi od drugih skupin odobrenje za take razgovore ter kakšne rezultate je dosegel, o tem poročevalec sarajevskega lista ni mogel nič zanesljivega izvesti.

Upokojitev referenta za osnovno šolstvo

»Hrvatski dnevnik« poroča, da je bil upokojen personalni referent za osnovno šolstvo v ministristvu prosvete Nikola Radaković. »Hrvatski dnevnik« očita Radakoviću, da je bil v vodstvu svojih poslov povsem enostranski in da je spravil na dobre položaje predvsem svoje prijatelje, pristaše režima. Glavno glasilo HSS zahteva, da se tudi drugi krivci v tem ministristvu izročijo zaslužni kazni.

Prva objava članov masonskih lož

Zagreške »Novosti« poročajo, da so nekatere vesti o razpustu in prepovedi masonskih lož v Jugoslaviji, nač na bodo lože same ustavile svoje delovanje, kakor so to že storile v nekaterih drugih državah.

Zagreška »Hrvatska straža« je pričela z objavo imen članov zagrebskih svobodnodržiarskih lož. Kot prvo si je izbrala posebno židovsko ložo, ki poleg splošne obsejnosti v Zagrebu in ki je menda bila ustanovljena 1. 1927. »Hrvatska straža« navaja 47 članov lože, ki so advokati, zdravniki, večinoma pa industrialci in podjetniki. Med njimi je tudi prvi mecen slovenske Akademije znanosti in umetnosti, mariborski veleindustrijalec g. Marko Rosner.

Hrvatski načrt za razdelitev Suzorja

Kakor poročajo zagrebski listi, je banska oblast v Zagrebu izdelala načrt za razdelitev premoženja Osrednjega urada za Zavarovanje delavcev (Suzorja) terga izročila ministristvu. Ministristvo dosedaj na ta načrt ni odgovorilo. Načrt določa:

Za banovino Hrvatske se osnuje samostojni nosilec socialnega zavarovanja, ki spada pod kompetenco banske oblasti. Premoženje Suzorja se mora razdeliti po stanju konec onega meseca, v katerem bo

uredba o razdelitvi proglašena. Premoženje se deli za vse stroške zavarovanja posebej in posebej za pokojninski fond namenečen Suzorja. Premoženje in obveze v stroki boleznikega zavarovanja se naj razdele v razmerju članov, zavarovanih 1. 1939 na sedanjem teritoriju banovine Hrvatske in članov Suzorja na ostalih področjih države. Pri prevzemanju pokritja za rente naj banska oblast prevzame vse rentnike, naše državljane, ki stalno prebivajo na področju Hrvatske, od tujih državljanov pa one, ki so utrpeli nezgodo na področju Hrvatske.

Vse nepremičnine na področju Hrvatske (torej tudi palača Suzorja v Zagrebu), naj pripadejo hrvatskemu samostojnemu zavodu.

Kar se tiče posojil, naj pripadejo na banovino Hrvatsko samo ona, ki so bila podjeljena ustanovam, katere imajo svoje centrale na Hrvatskem. Od posojil, podeljenih državi, prevzame Hrvatska samo one vse, ki so investirane na področju Hrvatske. Isto velja tudi za dolgove in obveznosti Suzorja.

Od inventarja prevzame Hrvatska samo oni del, ki se nahaja pri organih Suzorja na hrvatskem področju in v osrednjem uradu.

Kar se tiče premoženja in obvez pokojninskega fonda namenečen Suzorja, prevzame bodoči samostojni hrvatski osrednji zavarovalni urad samo aktivne namenečene okrožnih uradov v Dubrovniku, v Karlovcu, Osijeku, Sušaku in Zagrebu, kakor tudi namenečene bolniške blagajne društva Merkur v Zagrebu, ako so po očetu ali materi pripadniki Hrvatske. (!)

Razdelitev naj izvede posebni odbor s sodelovanjem strokovnjakov. Na dan, ko bo proglašena uredba o razdelitvi, ima Suzor izročiti odgovarjajoči del svoje gotovine, vrednostnih papirjev in vlog pri denarnih zavodih samostojnemu nosilcu socialnega zavarovanja na Hrvatskem.

Kolonizacija preseljenih Nemcev

Velika akcija za naselitev onih Nemcev, ki so zapustili svoje dosedanje postojanke v Galiciji in Voliniji ob zasedbi tega ozemlja po ruskih četah, je sedaj domala že končana. Vsi ti nemški preselenci, ki štejejo do 18.000 dužin, so dobili nova zemljišča v poljskem ozemlju reke Warthe (Wartheland). Kakor poroča »Völkischer Beobachter«, je v Povartju doslej že preko 10.000 dužin, celotna naselitev na bo končana do srede avgusta. Poljski prebivalci tega ozemlja so si morali poiskati nova bivališča dalje na vzhodu v področju varšavskega generalnega guvernementa.

Enajst kilometrov z zaprtim padalom

Prvak ruskih padalcev major Karahanov je nedavno izvršil svoj 590. skok s padalom iz letala. To pot je postavil nov rekord in je skočil iz višine 12.443 m. Pri prostem skoku je letel z zaprtim padalom 11.800 m ter se mu je aparat odprl šele v višini 643 m. Pri svojem skoku je major Karahanov padal skozi ozračje, katerega začetna in kočna temperatura je pokazala razliko 70 stoipnij. S tem skokom je ruski major pobil rekord francoskega padalca Williamsa, ki je v prostem padu preletel 10.800 m. za celih 1000 metrov.

Marquet: »Napočila je ura resnice«

Francoski notranji ministar Marquet, eden izmed najožjih Petainovih sodelavcev, je imel te dni govor po radiu na francoski narod, v katerem je dejal med drugim: »Francosi! Govorniki so vas spravljali v zmo. Vi ste morali živeti v svetu laži. Napočila je sedaj ura resnice. Moja dolžnost je, da vam povem resnico. Ako me boste razumeli, nam bo uspelo ohraniti državo. Ako pa boste ostali gluhi in slepi, potem bom imel vsaj zavest, da sem storil svojo dolžnost.« Marquet je nato sveril francosko javnost pred tem, da bi se sedaj spustila v medsebojne obdolžitve in iskanju krivcev. Vse medsebojne obdolžitve predstavljajo le samoprevaro. Ob napadu nemških čet se niso zrušili pojedinci, temveč država kot celota. »Mi stojimo na razvalinah kapitalističnega, liberalnega in parlamentarnega sistema. Najbolj prizadeti so begunci. Oni mislijo na liste, ki nosijo direktno odgovornost za njihove bolečine, ki so pahili našo državo v vojno, ne da bi bila pripravljena, borbo vzdržati. Na dan procesa proti krivcem bodo na tožiliški klopi sedeli naši mrtvi. V imenu krivice bodo odgovorni kaznovani, toda ne smemo pozabiti, da bo treba popraviti tudi posledice zločina.« Marquet je zaključil svoj govor s pozivom na vse Francoze, naj pomagajo Petainovi vladi pri njenem težkem obnovitvenem delu, ki danes edino lahko reši Francijo.

Gibanje prebivalstva na Češkem in Moravskem

Kakor poročajo iz Berlina, se priključitev čeških dežel k tretjemu rajhu kaže tudi v ugodnih populacijskih številkah in v rastočem številu sklenjenih zakonov. Državni statistični urad Velike Nemčije izkazuje v svojih podatkih, da je bilo v čeških deželah že lani sklenjeno za 21.785 zakonskih zvez več nego 1. 1938, ali za 37,6%. Število sklenjenih zakonov se je v deželah protektorata zvišalo od 8,3 iz 1. 1938 na 11,5 v 1. 1939 na 1000 oseb. Tudi v prvem četrtletju 1940 je znašalo število zakonskih zvez za 4572 ali za 31,4% več nego v istem razdobju lanskega leta. Tendencija je tedaj povsod rastoča. Obenem se je v deželah protektorata zvišala tudi številka rodnosti. V prvem četrtletju 1940 se je število živorojenih zvišalo za 5120 ali za 18,1% v primeri z istim razdobjem lanskega leta. Na 1000 prebivalcev je v prvem četrtletju 1940 odpadlo 18 živorojenih otrok, v istem razdobju lanskega leta pa 15. Statistični podatki ne navajajo, koliko živorojenih odpadne na Nemece in koliko na Čeha.

Špansko-portugalski sporazum

Lizbona, 1. avgusta. AA. (Stefani) Sporazum, ki je bil podpisan med Portugalsko in Španijo, je portugalsko časopisje sprejelo z vidnim zadovoljstvom. Portugalski listi poudarjajo, da ti dve državi tvorita resničen most med vojskopolnimi in nevtralnimi državami, med ameriško celino in Evropo, ter da pomeni sporazum novo poročilo svobode pravičnih zvez med Evropo in Ameriko.

Uredba o izrednih dokladah državnih nameštencev, delavcev in upokojencev

Beograd, 1. avg. p. Danes je izšla uredba o izrednih dokladah za državne uslužbence in upokojence, ki jo je napovedal včeraj finančni ministar v svojem ekspoziciji o proračunskih dvajajstih. Uredba določa:

Čl. 1: Aktivnim državnim uslužbencem, za katere veljata zakon o uradnikih in zakon o državnem prometnem osebju, pripadajo poleg rednih prejemkov naslednje izredne osebne doklade:

v draginskem razredu		
I	II	III
mesečno din		
150	120	80
200	120	100
150	120	80
120	100	70
100	80	50

1. uradnikom od 8. do vključno 5. pol. skup.
2. uradnikom v 9. in 10. pol. skup.
3. urad. pripravnikov, ne glede na šolsko kvalifikacijo
4. zvančnikom
5. služiteljem
6. pogodbenim uradnikom, honorarnim uslužbencem, dnevnicičarjem, cestarjem in stalnim cestnim delavcem
 - a) z mesečno bruto dohodki do 1000 din
 - b) z mesečnimi bruto dohodki 1001 do 1400 din
 - c) z mesečno bruto dohodki 1401 do 2600 din

Določbe prednjega odstavka ne veljajo za uslužbence finančne kontrole.

2.: Izredna doklada pripada tudi vojnim uradnikom, ki po uredbi ministrskega sveta iz septembra 1939 nimajo pravice do doklade na osnovi svoje kvalifikacije, kakor tudi uslužbencem direkcije rečne plovbe, državnega posestva Belja in državne sladkorne tovarne na Čukarici, in sicer:

v draginskem razredu		
I	II	III
mesečno din		
200	160	100

1. nižjim vojnim uradnikom 4. razr.
2. nižjim vojnim uradnikom 3., 2. in 1. rezr. ter višjim vojnim uradnikom 4. razr.
3. uslužbencem direkcije rečne plovbe, državnih posestev na Belju in državne sladkorne tovarne na Čukarici
 - a) uradnikom, pogodbenim uradnikom in honorarnim služiteljem s skupnimi mesečnimi dohodki do 1650 din, ne uračunajoč rodbinskih doklade
 - b) uradnikom, kontraktualnim uradnikom, honorarnim uradnikom s skupnimi mesečnimi dohodki 1651 do 2600 din, ne uračunajoč rodbinskih doklade
4. uradniškim pripravnikom brez ozira na šolsko kvalifikacijo
5. zvančnikom
6. služiteljem
7. dnevnicičarjem z mesečnimi bruto-nagradami do 1000 din
8. dnevnicičarjem z mesečnimi bruto-nagradami 1001 do 1400
9. dnevnicičarjem z mesečnimi bruto-nagradami 1401 do 2600 din

Čl. 3: Vsem aktivnim državnim uradnikom, zvančnikom, služiteljem, pogodbenim uradnikom, honorarnim uslužbencem in dnevnicičarjem v službi države, aktivnim oficirjem, vojnim uradnikom, podoficirjem in pogodbenikom v vojski in mornarici, aktivnim orožniškim podoficirjem, kaplarjem in redovom graničarskih čet, cestarjem in stalnim cestnim delavcem pripadajo na vsakega otroka rojenega v postavnem zakonu, pozakojenega ali adoptiranega, izredna rodbina doklada po 50 din mesečno. Ta doklada pritiče, dokler otrok ni prekorčil 16. leta starosti. Po dovršenju 16. letu starosti pripada samo otrokom, ki se redno šolajo, a to najdalje do dovršenega 23. leta starosti. Če sta mož in žena v državni službi, pripada doklada samo enemu izmed njiju.

Določbe prednjega odstavka veljajo tudi za one, ki so v aktivni službi direkcije rečne plovbe, državnega posestva na Belju in državne sladkorne tovarne na Čukarici, kakor tudi za upokojence in osebe, navedene v 11. čl. uredbe o osebnih in rodbinskih dokladah državnih upokojencev iz januarja 1940.

Čl. 4: Izredne osebne in rodbinske doklade

Likvidacija masonskih lož v Jugoslaviji

Beograd, 1. avgusta. p. Nocoj je bil objavljen naslednji komunikat:

Predsednik ministrskega sveta in zastopnik ministra za notranje zadeve je odredil z aktom 1. br. 32911 z dne 30. julija t. l. da se naredba notranjega ministra I. br. 14.515 z dne 17. januarja t. l. glede prepovedi zborovanj in shodov najstrožje izvajajo napram ložam svobodnih zidarjev.

V zvezi s tem se je velika loža Jugoslavija odločila, da preneha s slehernim delovanjem in preide v likvidacijo enako kakor tudi ostale lože na vsem ozemlju države.

Odpor v Rumuniji proti okrnitvi države

Bukarešta, 1. avg. j. (Reuter.) Videti je, da razgovori rumunskih ministrov v Obersalzbergu in v Rimu še niso odstranili velikih težkob, s katerimi se mora zadnji čas boriti Rumunija. Glede na te ovire, za katerih odstranitev se v merodajnih rumunskih krogih predlagajo različne solucije, je zelo verjetno, da bo že v najbližji bodočnosti prišlo v rumunski vladi do nove krize.

Po zatrevljanju poučenih krogov je Nemčija nasvetovala Rumuniji, naj čim prej uredi vprašanje Transilvanije, in da so

de po tej uredbi se bodo pričele plačevati s 1. septembrom 1940. Kdaj bodo ukinile, bo določil finančni ministar v sporazumu s predsednikom ministrskega sveta.

Čl. 5: Izredne doklade po tej uredbi niso sestavni del rednih dohodkov, nego posebni prejemki začasnega značaja, tako da se ne vštejejo v osnovo za določitev pokojninskih prejemkov, ter se bodo izplačevale brez vsakih otegljajev za davke, izredni prispevek, verski davke, prispevek za fond narodne obrambe, prispevek za uradniški in pokojninski fond, prispevek za podporni fond pomožnega osebja v državni službi itd.

Čl. 6: V pogledu ureditve izrednih osebnih in rodbinskih doklad delavcev in dnevnicičarjev, zaposlenih pri državnih uradih, ustanovah in podjetjih, bodo v skladu z določbami te uredbe izdali resorni ministri v svojem kompetentnem območju potrebne odredbe, kolikor se to že ni zgodilo.

Čl. 7: Izplačevanje doklad se bo vršilo iz presežkov v okviru državnega proračuna za leto 1940/41.

Čl. 8.: Uredba bo uveljavljena, ko bo objavljena v »Službenih novinah«.

bili tako v Berlinu kakor tudi v Rimu formulirani točni pogoji, pod katerimi se mora to vprašanje urediti, ter celo precizno zarisane province, ki jih mora Rumunija odstopiti Madžarski.

Proti tej rešitvi se je pojavil odpor v Transilvaniji sami. Politični vodje transilvanske prebivalstva so dali baje vladni v Bukarešti razumeti, da prebivalstvo ne soglaša s priključenjem k Madžarski in da se bo z lastnimi silami uprlo sleherni odstavitvi transilvanskih pokrajim Madžarski. K temu nezadovoljstvu Transilvanije se pridružuje še nerazpoloženje, ki ga je povzročila med prebivalstvom izredno slaba letina, ki bo nujno zahtevala državne pomoči. Zaradi tega so gospodarski strokovnjaki rumunski vladi nasvetovali, naj ne zanemarija Transilvanije, računajoč z odstavitvijo, marveč naj nemudoma bednemu prebivalstvu priskoči na pomoč. Stiska je tako huda, da se je del prebivalstva je pričel iseljevati v notranjost Rumunije. Jasno je, da temu ni kriva samo gospodarska stiska, ampak tudi napovedana odstopen, s katero se prebivalstvo ne more sprijazniti. Večje število transilvanskega prebivalstva je že zapustilo svoje domove ter se seli proti Ukrajini in Besarabiji. Nad 30.000 rumunskih delavcev je zapustilo pristanišče Galat in skuša priti v Sovjetsko Rusijo. Po podatkih iz Besarabije je 160 teh iseljencev že prestopilo rumunsko-rusko mejo.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Narodno načelo je jamstvo Jugoslavije

Ob priliki razčiščavanja odnošajev med Madžarsko, Bolgarijo in Rumunijo objavljamo »Hrvatski dnevnik« uvodnik, v katerem opozarja, da gre tu predvsem za narodno načelo, ne pa za koncesije stratežnim in sličnim momentom. »Hrvatski dnevnik« smatra, da računa Nemčija s tem, da bodo po njeni zmagi vojne na Balkanu izključene in zaradi tega stratežni razlogi ne morejo prihajati v obzir v oni meri, kakor se je to dosedaj dogajalo.

»Hrvati smo v srečnem položaju — prvi »Hrvatski dnevnik« dalje — da na področju naše banovine ni niti pedi zemlje, kamor bi mogel seči revizionizem z nacionalnega stališča. Kar se tiče Jugoslavije v celoti, je njen položaj tudi jasev. V nekih njenih pokrajinah je sicer prebivalstvo mešano, toda slovanski element ima tudi tam absolutno ali vsaj relativno večino in stvar modre politike je, da se vse narodne skupine zadovoljijo. Objektiven opazovalec bo rad priznal, da je položaj neslovanskih narodnih manjšin z nacionalnega stališča v Jugoslaviji boljši nego v katerikoli drugi državi, ki ima narodne manjšine, in sigurno boljši nego položaj naše narodne skupine izven naše državne zajednice. Dana, ko gre Jugoslavija svojemu notranjemu preporodu naproti, bo prišlo tudi do izboljšanja stanja njenih manjšin. Zato

upravičeno lahko zahteva, da se načela o položaju narodnih skupin enako izvršujejo v vseh državah brez razlike.«

»V dobi, ko se pripravljajo spremembe geografske karte na Balkanu, je važno poudariti, da je s strani Jugoslavije storjeno vse, da se sporna vprašanja rešijo po mirnem potu. Posredniška vloga Jugoslavije je bila vsekakor korisna za stvar miru, njeno prijateljstvo z Bolgarijo pa je jamstvo, da bo po rešitvi vseh vprašanj na Balkanu še bolj pojačano sodelovanje balkanskih držav. Nacionalni princip, ki je bil merodajen pri ustanovitvi Jugoslavije, se danes ponovno poudarja kot pot, ki naj Balkan in Podunavje izvede iz krize. Jugoslavija globoko spoštuje ta princip in še posebej ga spoštuje hrvatski narod, ki ni ti v času svoje največje borbe ni postavljaj vprašanja državnih meja temveč samo vprašanje svojega položaja znotraj teh meja. V tem dejstvu je treba videti tudi razloge, zakaj pri nas tako mirno in objektivno gledamo na revizionistična stremeljenja in zakaž z zadovoljstvom sprejemamo vse, kar more doprinesti k sodelovanju in prijateljstvu balkanskih narodov. Ko se bodo vsa ta vprašanja rešila pravično v skladu z nacionalnim principom, bo imel Balkan za dolgo dobo zagotovljen mir, ki mu je tako nujno potreben.«

Pismo iz Nemčije

Berlin v znamenju zmagovalnega povratka vodje Hitlerja s francoskega bojišča

Berlin, ob koncu julija Berlin je v teku zadnjega pol leta postal važno središče mednarodne politike in diplomacije. Kot prestolnica velesile je seveda v tem pogledu vedno igral veliko vlogo, vendar se njegova važnost nikoli ni občutila tako zelo kakor v zadnjih mesecih. Ne samo pogosti obiski tujih odgovornih diplomatskih in političnih činiteljev ampak tudi razni dogodki nemškega notranjega življenja dajejo mestu svoje posebne obeležje. Kdor ima časa dovolj, da bi se lahko ves posvečal dnevnim zanimivostim, bi mu bil dan gotovo prekretek, ako bi hotel prisostvovati vsem sprejemom in videti vse znamenite goste, ki prihajajo v prestolnico tretjega carstva.

Najvažnejši dogodek zadnjih tednov je bil nedvomno zmagovalni povratek kancelarja iz Francije. Človek si ne more prav predstavljati stotisočev, ki so sprejeli vodjo nemškega naroda na anhaltskem kolodvoru in onega krika navdušenih množic, ki ga je spremljal na njegovem potu od kolodvorov do kancelarske palače. Vse milijonsko mesto je prišlo v valovanje, vse hiše, ulice in vsi trgi so bili zaviti v zastave s ključastim križem, vsa pot, po kateri se je vil sprejeto kancelarja in njegovega spremstva ter čet, vračajočih se z bojišča, je bila posuta s cvetjem in zelenjem. Takega sprejema Berlin nedvomno še nikoli ni bil videl. Krik množic je popolnoma zaglušil zvonjenje vseh berlinskih cerkva in vzkljiki množic so se zlivali v neprestano bučanje.

Naslednji dan so radovedneži zopet prišli na svoj račun, ko je italijanski zunanji minister grof Ciano posetil prestolnico in se naselil kot gost v prelepem gradu Bellevue. Ulice in ceste so že od prejšnjega dne ohranile svoj slavnostni okras in ljudstvo je zopet v neštevilnih množicah prihajalo, da pozdravi odličnega gosta.

Medtem so bile zastave zvite in shranjene, zelenje in cvetje je izpolnilo svojo nalogo in bilo odstranjeno. Kmalu se je razvedelo, da je na potu nova senzacija. To pot sicer ni šlo za sprejem kakšnega gosta, vendar se je ljudska radovednost poganjala do skrajne napetosti: iz Francije se je pripeljal kot dragocena trofeja oni znameniti železniški voz iz Compiègne, v katerem so nemški odposlanci 1. 1918 podpisali premirje po Fochovem diktatu, in v katerem se je letos vršil enak prizor le z zamenjanimi vlogami po Hitlerjevem diktatu.

BELEŽKE

Predsednik vlade v Kupincu

Kakor smo že poročali, se je predsednik vlade Dragiša Cvetković v torek popoldne na poti z Bleda v Beograd ustavil v Zagrebu. V sredo je imel popoldne daljši razgovor z banom dr. Šubišićem in podpredsednikom vlade dr. Mačkicom, popoldne pa se je odpravil v Rogaško Slatino, kjer se je mudil še večeraj popoldne. Večeraj popoldne pa je krenil z avtomobilom nazaj v Zagreb in dalje v Kupinac na obisk k dr. Mački. Imela sta tam vnovič zelo dolg razgovor. O razgovorih obeh vodilnih odgovornih politikov ni bilo mogoče izvesti nikakih podrobnosti, vendar je ministriški predsednik zagrebškimi novinarjem kratko izjavil, da je še ta teden računati za važni-mi dogodki, ki pa se ne bodo nanašali na sestavo vlade, temveč na napovedane reforme.

Te dni izidejo prve reformatorske uredbe

Zagrebske »Novosti« poročajo, da je predsednik vlade, ki se je v sredo nahajal v Zagrebu, odgovoril novinarjem na vprašanje, če bo kaj novega: »Bo, prihodnje dni. Bo, toda ne sprememba vlade.«

V tej zvezi pravi list, da se nahajamo neposredno pred prvimi gospodarskimi in socialnimi reformami. Javnost glede teh reform sicer ni složna in čim dalje traja razprava, tem bolj se vidijo razlike in gledanju posameznih strank in skupin na te reforme. Vendar prevladuje mnenje, da so merodajni činitelji naši skupne formule, ki bi mogla vsaj v osnovi zadovoljiti vse nasprotujoče si skupine. Gre za celovito novo organizacijo našega političnega, gospodarskega in socialnega življenja. Izgleda, da nismo daleč od časa, ko se bodo pričele objavljati prve odredbe ali kakor nekateri govorniki, reforme. Toda oni, ki pričakujejo, da bodo že te prve odredbe pokazale jasno sliko nove družabne in politične ureditve države, se motijo. Take dalekosežne reforme se ne izvajajo preko noči, temveč šele z vztrajnim raziskovanjem in postopno izgraditvijo.

»Novosti« zaključujejo: »Zagotavljamo nam, da bodo reforme izdane postopno, da bodo uvedle nove in boljše pogoje za življenje delovnega ljudstva, da bodo vsem omogočile delo, da bo dala dovolj za vse in ne samo za one, ki imajo srečo. Pričakujejo se velika javna dela, pričakuje se: po-državljenje Narodne banke itd. Te dni bodo objavljene prve uredbe, na katere narod in zlasti delovni svet, že tako čaka.«

Stari „Obzor“ o mladih ljudeh

»Obzor« opozarja v svojem uvodniku na pomanjkljivosti gesla o potrebi novih ljudi, ki ga je čuti posebno zadnje čase zopet prav pogosto v raznih naših političnih diskusijah. Med drugim piše:

»Pri nas je treba ugotoviti, da za sedaj še nikjer ne vidimo novih ljudi, ki naj bi bili poklicani, da vodijo novo politiko. Kdo naj bi nastopil danes pri nas na politični pozornici iz vrst mladega pokolenja in imel pri tem vsaj malo avtoritete? V Srbiji ni med mlado generacijo nobene politične avtoritete. Srbska mladina je prilično politično tako usmerjena kakor njeni očete. Najmočnejši so med njimi levicari, ki obsegajo del demokratov, z mlajoradnikov in marksiste. V Sloveniji sredi mladina v glavnem dr. Korošcu, dr. Kramerju in marksistom. Tudi med slovensko mladino ni nobenih večjih političnih avtoritet ter govornikov v njenem imenu starejši politiki. Na Hrvaškem je mladina v glavnem razdeljena med pristaše dr. Mačka, frankovce in marksiste. Gotovo pa

Voz stoji na tovrni postaji anhaltskega kolodvoru, na onem trgu, kjer ima običajno svoje mesto posebni vlak vodje nemškega naroda, kadar ni v rabi in prometu. Zda se ni dostopen javnosti, le s posebnim dovoljenjem si ga lahko ogledajo redki posamezniki. Nosi napis »Vulture-Restaurant« in je pred svetovno vojno vozil na progi Pariz—Monakovo-Carigrad. To je jedilni voz št. 2419 D, last mednarodne družbe spalnih vozov; bil je že pred vojno često v popravilu. L. 1914 je bil ravno v Parizu in rekvirirali so ga, da je služil svrham francoskega generalnega štaba. Doletalet ga je l. 1918 čast, da je tvoril del one kompozicije, ki je 7. novembra odšla iz Pariza in je nje strojevodja šele v zadnjem trenutku zvedel, da mora peljati posebni vlak v Senlis, kjer je bil nastanjen francoski generalni štab. Tu sta v vlak vstopila maršal Foch in general Weygand in vovozu so oddrli proti Compiègneu. V tem jedilnem vozu je francosko poveljstvo izročilo nemškimi odposlancem pogoje premirja in stari voz je postal zgodovinska znamenitost. Doslužil je, poslali so ga nazaj v Pariz ter ga postavili na dvorišču Doma invalidov kot nemo pričo zmage 1. 1918. Poleg njega je stalo manjše in skromnejše vozilo: avtobus, ki je v glasovito bitko na Marne prepeljal celih pet bataljonov pehote in se tako obnesel v prav znatni meri. Vendar pa vagon ni ostal dolgo v Parizu. Odpeljali so ga v Compiègne, ga postavili na isto mesto, kjer je stal, ko so se Nemcem izročili pogoji premirja. Kazalo je, da bo vozilo stalo tam do konca svojih dni. Toda prišlo je drugače. Zopet je bilo priča enakega zgodovinskega prizora. Vojna sreča je opoteča.

Tako se je stari voz proslavil že drugič in vodja nemškega naroda si ga je izgovoril kot vidno znamenje svoje zmage. Francozi so ga oddali in oddrli je proti Berlinu, kjer zda čaka na tovrni postaji anhaltskega kolodvoru, dokler se mu ne odloči mesto, ki bo primerno njegovemu činu in njegovi zgodovinski važnosti. Kakor prehaja zmaga iz enih rok v druge, tako prehaja tudi priča teh dogodkov iz rok premaganca v roke zmagovalca. Berlinsko prebivalstvo že komaj čaka, da si bo smelo ogledati ta voz, o katerem pravijo Nemci, da je bil priča njihovega največjega ponižanja, pa tudi njihovega povičanja.

Tako se je stari voz proslavil že drugič in vodja nemškega naroda si ga je izgovoril kot vidno znamenje svoje zmage. Francozi so ga oddali in oddrli je proti Berlinu, kjer zda čaka na tovrni postaji anhaltskega kolodvoru, dokler se mu ne odloči mesto, ki bo primerno njegovemu činu in njegovi zgodovinski važnosti. Kakor prehaja zmaga iz enih rok v druge, tako prehaja tudi priča teh dogodkov iz rok premaganca v roke zmagovalca. Berlinsko prebivalstvo že komaj čaka, da si bo smelo ogledati ta voz, o katerem pravijo Nemci, da je bil priča njihovega največjega ponižanja, pa tudi njihovega povičanja.

Vilderjeve konference v Beogradu

Po daljšem bivanju v Beogradu se je vrnil v Zagreb predsednik izvršnega odbora SDS g. Večeslav Vilder. V Beogradu se je g. Vilder razgovarjal z mnogimi odličnimi političnimi ljudmi. Po povratku v Zagreb je izjavil, da je bilo pri teh razgovorih soglasno ugotovljeno, kako resni so današnji časi, in poudarjena je bila potreba splošne solidarnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev. Nikakršne spremembe, ki bi se izvršile, ne bodo dosegle zaželenega uspeha, ako ne bodo izvršene v duhu te solidarnosti. V razgovorih je bila ugotovljena tudi potreba, da pridejo do izraza vse konstruktivne sile. V tem pravcu so bile dane tudi razne sugestije. Velika težkoča srbskega političnega življenja je, da v današnjih časih Srbi nimajo politične avtoritete, ki bi bila splošno priznana, in so vsled tega njihove sile razdrobljene.

Sarajevski »Jugoslovenski list« javlja iz Novega Sada, da je g. Vilder informiral svoje vojvodinske prijatelje, da je bila svrha njegovega bivanja v Beogradu ta, da vidi, ali je mogoča široka koncentracija. Ali je g. Vilder v tem oziru imel kakor konkretne predloge ali pa se je samo informiral in ali je imel tudi od drugih skupin odobrenje za take razgovore ter kakšne rezultate je dosegel, o tem poročevalec sarajevskega lista ni mogel nič zanesljivega izvesti.

Upokojitev referenta za osnovno šolstvo

»Hrvatski dnevnik« poroča, da je bil upokojen personalni referent za osnovno šolstvo v ministrstvu prosvete Nikola Radaković. »Hrvatski dnevnik« očita Radakoviću, da je bil v vodstvu svojih poslov povsem enostranski in da je spravil na dobre položaje predvsem svoje prijatelje, pristaše režima. Glavno glasilo HSS zahteva, da se tudi drugi krivci v tem ministrstvu izročijo zaslužni kazni.

Prva objava članov masonskih lož

Zagrebske »Novosti« poročajo, da so ne-točne vesti o razpustu in prepovedi masonskih lož v Jugoslaviji, pač na bodo lože same ustavile svoje delovanje, kakor so to že storile v nekaterih drugih državah.

Zagrebska »Hrvatska straža« je pričela z objavo imen članov zagrebških svobodnozidarskih lož. Kot prvo si je izbrala posebno židovsko ložo, ki poleg splošne obstoji v Zagrebu in ki je menda bila ustanovljena 1. 1927. »Hrvatska straža« navaja 47 članov lože, ki so advokati, zdravniki, večinoma pa industrialci in podjetniki. Med njimi je tudi prvi mecen slovenske Akademije znanosti in umetnosti, mariborski veleindustrialec g. Marko Rosner.

Hrvatski načrt za razdelitev Suzorja

Kakor poročajo zagrebški listi, je banska oblast v Zagrebu izdelala načrt za razdelitev premoženja Osrednjega urada za Zavarovanje delavcev (Suzorja) terga izročila ministrstvu. Ministrstvo dosedaj na ta načrt ni odgovorilo. Načrt določa:

Za banovino Hrvaško se osnuje samostojni nosilec socialnega zavarovanja, ki spada pod kompetenco banske oblasti. Premoženje Suzorja se mora razdeliti po stanju konec onega meseca, v katerem bo

uredba o razdelitvi proglašena. Premoženje se deli za vse stroške zavarovanja posebej in posebej za pokojninski fond namenečen Suzorja. Premoženje in obveze v stroki bolezenskega zavarovanja se naj razdele v razmerju članov, zavarovanih 1. 1939 na sedanjem teritoriju banovine Hrvatske in članov Suzorja na ostalih področjih države. Pri prevzemanju pokritja za rente naj banska oblast prevzame vse rente, naše državljane, ki stalno prebivajo na področju Hrvatske, od tujih državljanov pa one, ki so utrpeli nezgode na področju Hrvatske.

Vse nepremičnine na področju Hrvatske (torej tudi palača Suzorja v Zagrebu), naj pripadejo hrvatskemu samostojnemu zavodu.

Kar se tiče posojil, naj pripadejo na banovino Hrvatsko samo ona, ki so bila predelana ustanovno, katere imajo svoje centre na Hrvatskem. Od posojil, podeljenih državi, prevzame Hrvatska samo one vsote, ki so investirane na področju Hrvatske. Isto velja tudi za dolgove in obveznosti Suzorja.

Od inventarja prevzame Hrvatska samo oni del, ki se nahaja pri organih Suzorja na hrvatskem področju in v osrednjem uradu.

Kar se tiče premoženja in obvez pokojninskega fonda namenečen Suzorja, prevzame bodoči samostojni hrvatski osrednji zavarovalni urad samo aktivne namenečene okrožnih uradov v Dubrovniku, v Karlovcu, Osijeku, Sušaku in Zagrebu, kakor tudi namenečene bolniške blagajne društva Merkur v Zagrebu, ako so po očetu ali materi pripadniki Hrvatske. (!)

Razdelitev naj izvede posebni odbor s sodelovanjem strokovnjakov. Na dan, ko bo proglašena uredba o razdelitvi, ima Suzor izročiti odgovarjajoči del svoje gotovine, vrednostnih papirjev in vlog pri denarnih zavodih samostojnemu nosilcu socialnega zavarovanja na Hrvatskem.

Kolonizacija preseljenih Nemcev

Velika akcija za naselitev onih Nemcev, ki so zapustili svoje dosedanje postojanke v Galiciji in Voliniji ob zasedbi tega ozemlja po ruskih četah, je sedaj domala že končana. Vsi ti nemški preseljenici, ki štejejo do 18.000 duš, so dobili nova zemljišča v poljskem ozemlju reke Warthe (Wartheland). Kakor poroča »Völkischer Beobachter«, je v Povartju doslej že preko 10.000 duš, celotna naselitev pa bo končana do srede avgusta. Poljski prebivalci tega ozemlja so si morali poiskati nova bivališča dalje na vzhodu v področju varšavskega generalnega guvernerata.

Enajst kilometrov z zaprtim padalom

Prvak ruskih padalcev major Karahanov je nedavno izvršil svoj 590. skok s padalom iz letala. To pot je postavil nov rekord in je skočil iz višine 12.443 m. Pri prostem skoku je letel z zaprtim padalom 11.800 m ter se mu je aparat odprl šele v višini 643 m. Pri svojem skoku je major Karahanov padal skozi ozračje, katerega začetna in kočna temperatura je pokazala razliko 70 stoipn. S tem skokom je ruski major pobil rekord francoskega padalca Williamsa, ki je v prostem padu preletel 10.800 m, za celih 1000 metrov.

Marquet: „Napočila je ura resnice“

Francoski notranji minister Marquet, eden izmed najžejših Petainovih sodelavcev, je imel te dni govor po radiu na francoski narod, v katerem je dejal med drugim:

»Francoski! Govorniki so vas spravljali v zmoti. Vi ste morali živeti v svetu laži. Napočila pa je sedaj ura resnice. Moja dolžnost je, da vam povem resnico. Ako me boste razumeli, nam bo uspelo ohraniti državo. Ako pa boste ostali gluhi in slepi, potem bom imel vsaj zavest, da sem storil svojo dolžnost.« Marquet je nato sveril spustila v medsebojne obdolžitve in iskanju krivice. Vse medsebojne obdolžitve predstavljajo le samoprevvaro. Ob napadu nemških čet se niso zrušili področni, temveč država kot celota; »Mi stojimo na razvalinah kapitalističnega, liberalnega in parlamentarnega sistema. Najbolj prizadeti so begunci. Oni mislijo na tiste, ki nosijo direktno odgovornost za njihove bolečine, ki so pahnili našo državo v vojno, ne da bi bila pripravljena, borbo vzdržati. Na dan procesa proti krivcem bo do na tožiljski klopi sedeli naši mrtvi. V imenu krivice bodo odgovorni kaznovani, toda ne smemo pozabiti, da bo treba popraviti tudi posledice zločina.« Marquet je zaključil svoj govor s pozivom na vse Francoze, naj pomagajo Petainovi vladi pri njenem težkem obnovitvenem delu, ki danes edino lahko reši Francijo.

Gibanje prebivalstva na Češkem in Moravskem

Kakor poročajo iz Berlina, se priključitev čeških dežel k tretjemu rajhu kaže tudi v ugodnih populacijskih številkah in v rastočem številu sklenjenih zakonov. Državni statistični urad Velike Nemčije izkazuje v svojih podatkih, da je bilo v čeških deželah že lani sklenjeno za 21.785 zakonskih zvez več nego l. 1938, ali za 37,6%. Število sklenjenih zakonov se je v deželah protektorata zvišalo od 8,3 iz l. 1938 na 11,5 v l. 1939 na 1000 oseb. Tudi v prvem četrtletju 1940 je znašalo število zakonskih zvez za 4572 ali za 31,4% več nego v istem razdobju lanskega leta. Tendence je tedaj povsod rastoča. Obenem se je v deželah protektorata zvišala tudi številka rodnosti. V prvem četrtletju 1940 se je število živorojenih zvišalo za 5120 ali za 18,1% v primeri z istim razdobjem lanskega leta. Na 1000 prebivalcev se je v prvem četrtletju 1940 odpadlo 18 živorojenih otrok, v istem razdobju lanskega leta pa 15. Statistični podatki ne navajajo, koliko živorojenih odpadov na Nemce in koliko na Čehe.

Špansko-portugalski sporazum

Lizbona, 1. avgusta. AA. (Stefani) Sporazum, ki je bil podpisan med Portugalsko in Španijo, je portugalsko časopisje sprejelo z vidnim zadovoljstvom. Portugalski listi poudarjajo, da ti dve državi tvorita resničen most med vojskujočimi in nevtralnimi državami, med ameriško čolino in Evropo, ter da pomeni sporazum novo poročstvo svobode prometnih zvez med Evropo in Ameriko.

Narodno načelo je jamstvo Jugoslavije

Ob priliki razčiščavanja odnošajev med Madžarsko, Bolgarijo in Rumunijo objavlja »Hrvatski dnevnik« uvodnik, v katerem opozarja, da gre tu predvsem za narodno načelo, ne pa za koncesije stratežičnim in sličnim momentom. »Hrvatski dnevnik« smatra, da računa Nemčija s tem, da bo do njene zmagi vojne na Balkanu izključene in zaradi tega stratežični razlogi ne morejo prihajati v obzir v oni meri, kakor se je to dosedaj dogajalo.

»Hrvati smo v srečnem položaju — prvi »Hrvatski dnevnik« dalje — da na področje naše banovine ni niti pedi zemlje, kamor bi mogel seči revizionizem z nacionalnega stališča. Kar se tiče Jugoslavije v celoti, je njen položaj tudi jasn. V nekij njenih pokrajinah je sicer prebivalstvo mešano, toda slovanski element ima tudi tam absolutno ali vsaj relativno večino in stvar modre politike je, da se vse narodne skupine zadovoljuje. Objektiven opazovalec bo rad priznal, da je položaj neslovanskih narodnih manjšin z nacionalnega stališča v Jugoslaviji boljši nego v katerikoli drugi državi, ki ima narodne manjšine, in sigurno boljši nego položaj naše narodne skupine izven naše državne zajednice. Danes, ko gre Jugoslavija svojemu notranjemu preporodu nasproti, bo prišlo tudi do izboljšanja stanja njenih manjšin. Zato

upravičeno lahko zahteva, da se načela o položaju narodnih skupin enako izvršujejo v vseh državah brez razlike.

»V dobi, ko se pripravljajo spremembe geografske karte na Balkanu, je važno poudariti, da je s strani Jugoslavije storjeno vse, da se sporna vprašanja rešijo po mirnem potu. Posredniška vloga Jugoslavije je bila vsekakor koristna za stvar miru, njeno prijatelstvo z Bolgarijo pa je jamstvo, da bo po rešitvi vseh vprašanj na Balkanu še bolj pojačano sodelovanje balkanskih držav. Nacionalni princip, ki je bil merodajen pri ustanovitvi Jugoslavije, se danes ponovno poudarja kot pot, ki naj Balkan in Podunavje izvede iz krize. Jugoslavija globoko spoštuje ta princip in še posebej ga spoštuje hrvatski narod, ki niti v času svoje največje borbe ni postavil vprašanja državnih meja. Temveč samo vprašanje svojega položaja znotraj teh mej. V tem dejstvu je treba videti tudi razloge, zakaj pri nas tako mirno in objektivno gledamo na revizionistična stremeljenja in zakaj z zadovoljstvom sprejemamo vse, kar more doprinesti k sodelovanju in prijateljstvu balkanskih narodov. Ko se bodo vsa ta vprašanja rešila pravično v skladu z nacionalnim principom, bo imel Balkan za dolgo dobo zagotovljen mir, ki mu je tako nujno potreben.«

Ruska presoja angleško-francoskih odnošajev

Glavni sovjetski sindikalni organ »Trud«, ki prinaša stalne zunanje politične pregledde, je objavil pred dnevi članek svojega diplomatskega sodravnika Janovskega o angleško-francoskih odnošajih. Posnemamo nekaj glavnih misli, ki naj nam pomagajo razumeti rusko gledanje na enega izmed najvažnejših povojnih evropskih vprašanj:

Prvo veliko bitko v Sredozemlju je imela angleška mornarica z brodovjem svoje zavezniške Francije. To nam kaže, kako se je spremenil značaj angleško-francoskih odnošajev. Očitno pa so bili oranski dogodki le povod za sedanja protiangelska razpoloženja v Franciji. Vzroki teh razpoloženj so neprimerno globlji.

Zdelo se je, da bi se morali interesi angleškega in francoskega imperija medsebojno dopolnjevati v okviru najtesnejšega sodelovanja. Takšno gledanje je zares že leta 1914 in tudi leta 1939 omogočilo zvezo med obema državama. Toda že v prvem primeru se je ta zveza dejansko razbila in se je kot rezultat nemškega poraza namesto sodelovanja pojavilo neprijateljstvo. V drugem primeru pa je imel iste posledice poraz Francije. Po letu 1918 je zveza med obema državama postala nepotrebna, sedaj pa je nemogoča, kajti njeni zagovorniki v obeh državah so se pokazali zelo šibki.

Treba pa je reči, da imata obe državi dovolj razlogov za to, da bi bili medsebojno udeležni. Angleži često poudarjajo, da njihova zunanja politika dokazuje, da je njih prijateljsko zaupanje v Francijo na mestu. Oni so vedno zatrjevali, da ne bodo dopustili nobeni tretji državi, da bi se usidrila na belgijskih ali nizozemskih obalah, medtem ko niso imeli nikakih ugovorov proti dejstvu, da je na bližnji obali Rokavskega preliva Francija. Toda dejansko je to tolerantno angleško zadržanje nasproti Franciji izviralo bolj iz nujnosti kakor iz prijateljstva, pa predstavlja zato le naličje protifrancoskih teženj Londona. Ker je nemogoče pregnati Francijo z obale Rokavskega preliva, je potrebno, da jo Anglija oslabi. Zato ji ne sme dovoliti nikake prevlade v Evropi, tudi ne samo v zapadni Evropi. Zato jo je končno držala v neprestanem strahu pred napadom njenih celinskih sosedov, in prvi vrsti Nemčije. Bivši angleški poslanik v Berlinu lord d'Abemron, ki je igral zelo važno vlogo v razvoju angleško-nemških odnošajev, v razdobju med obema vojnama, je takšne angleške poglede potrdil v svojem dnevniku v neki beležki, ki se nanaša na leto 1922, ko je izrečno opozoril, da se mora Anglija pripraviti na obrambo, ako bi prevladala Francije in njenih zaveznikov v Evropi dobila preveč realne in jasne oblike.

Angleški državnik in diplomati niso nikdar smatrali za potrebno, da bi krili nagibe svojih prejšnjih teženj za zblizanje z Nemčijo. Na prvem mestu je bila tu težnja, da bi pretvorili Nemčijo v sredstvo vojne proti SSRS. Toda mi vidimo, da niso imeli v Londonu ničesar proti temu, da bi Nemčijo izkoristili tudi proti Franciji. Tu ni šlo le za kakše konjunkturalne obzire, temveč za bistvo angleške zunanje politike.

Na drugi strani pa je prav tako gotovo, da se je sodelovanje med Anglijo in Francijo izpodkopavalo tudi od Francozov. V Londonu so na primer upravičeno

smatrali, da bi francoski udar v Porurje pomenil ne le sunek proti Nemčiji, temveč tudi udarec Angliji. Čim bi si namreč Francija zagotovila samostojne vires premogovnih dobav, bi utrdila tudi svoje vojaške pozicije proti Angliji. Francoski okupatorji so dovedli v sklad metode biča in kolača, to se pravi vojaški pritisk na Nemčijo na eni strani, na drugi pa razgovore z nemško industrio o sodelovanju. V Parizu so se resno pečali z mislijo, da bi stvorili sodelovanje francoskega železa in nemškega premoga, seveda pod vodstvom Francozov. Tako so mislili, da jim bo uspelo ne le zadržati nemške težnje po ekspanziji na francoski račun, temveč da bi bilo čez čas mogoče ustvariti tesnejše sodelovanje med obema sosedama, ki bi bilo seveda naperjeno proti Angliji.

Naslednja leta se je francoska politika odrekla močnim metodam nasproti Nemčiji, ohranila je je ves ta čas svojo protiangelsko ostrino. Ako bi bilo v Franciji postavljeno na glasovanje vprašanje zavezništva, bi se 85% gotovo izreklo za Nemčijo proti Angliji. Morda je to nekoliko pretirano rečeno, toda gotovo je, da se pristaši sodelovanja z Nemčijo niso odlikovali po naklonjenosti do Anglije.

Nesporazumi med Anglijo in Francijo so se dejansko pričeli že leta 1919 okoli vprašanja razdelitve vojnega plena. Spor okoli Bliznjega vzhoda, za Mosul in njegov petrolej ter podobni niso obetali nič dobrega v angleško-francoskih odnošajih. Težko pa je reči, kje je bil glavni vzrok nestalnosti angleško-francoskega sodelovanja, v Londonu ali Parizu. Pristaši tega sodelovanja v obeh državah pa so neoprestano izdelovali načrte, ki so nakazovali popolno zedinjenje obeh držav. Uradni angleški predlog o novi obliki angleško-francoske zveze, je bil zamišljen na takšnih in podobnih načrtih. Razume se samo po sebi, da bi ustanovitev takšne zveze rešila obe državi marsikakšne bojazni. Toda načrt se je izkazal za utopijo. Dejansko bi se nemorel mogel izvesti samo v primeru novega poraza Nemčije in le v kolikor bi se ob novem vojnem plenu ne pojavila tudi nova nesoglasja. A tudi v najboljšem primeru — ako bi namreč uspelo združiti obe državi — bi bila Francija v neugodnem položaju, v kolikor bi bila stalno izpostavljena, da vzdriži prvi udarec, medtem ko spriči svoje slabosti ne bi mogla računati z enakopravnim položajem v sami uniji.

Vse to seveda le še bolj pojačuje pozicije germanofilskih elementov v Franciji. Tako sta zapadni velebiti drago plačali neiskrenost svoje zunanje politike. Razgovori o sodelovanju z namenom, da bi se vse breme prevladalo na zavezništva, tajna želja, da bi na plačal račune, sklepanje zvez z zaveznicami, v katerega ni vere, ter končno vstop v vojno brez prave želje za vojskovanje — vse to je dovedlo Francijo do zloma, Anglijo pa v osamljenost.

41 smrtnih žrtev železniške katastrofe

Cleveland, 1. avgusta j. (AR). Večeraj sta na železniški progi med Clevelandom in Acronom trčila neki osebni in tovrni vlak. Sila udarca je bila tako strašna, da se je več voznikov osebnega vlaka razbilo in skotalilo s proge. Po doslej znanih podatkih je nesreča zahtevala 41 smrtnih žrtev.

Skrivnostna smrt bogate Amerikanke

Umor v Iliidži? — „Kaj naj napravim z njo, ko bo jutri umrla?“

Sarajevo, 1. avgusta

Ze nekaj dni vlada med gosti, ki so se prišli zdraviti in iskat počitka v Banjo Iliidžo, veliko vznemirjenje. Ze nekaj dni leži na ustih vseh vprašanje: Ali je bil v vili »Bebie« izvršen zločin, ali je stara, bogata Marija Pejanovičeva umrla naravne smrti?...

Marija Pejanovičeva je prišla v Iliidžo v spremstvu mlajše ženske, ki jo je predstavila kot svojo hčerko Lenko, in sta najeli stanovanje v vili »Bebie«. Nič posebnega ni bilo opaziti na teh dveh ženskah, nenavaden je bilo samo to, da sta pogosto kurili v peči in da je hči, kadar je šla iz hiše, zaklepala mater v sobo. Tri dni po njuni vsetitvi je odšla hči v Sarajevo in se vrnila z nekakšnim paketom. Naslednjega dne, 16. junija, pa je šla Lenka v Blažuj in tu poiskala grobarja, pri katerem je poizvedovala, ali se na pravoslavnem pokopališču lahko pokoplje človeka, ki ni pristojen za to obično. Hotela je voditi tudi ceno pogreba. Z Lenko je bil mlad, elegantno obločen gospod. Ko sta odhajala, je grobar silil Lenkine besede:

»Ti nocoj odpotuješ, a kaj naj jaz napravim z njo, ko bo jutri umrla?«

Drugi dan je stara gospa res umrla. Toda še pred njeno smrtjo je Lenka vprašala lastnico vile, kaj bi se zgodilo, če bi našla mater mrtvo.

Pokojnico so pokopali in Lenka je takoj odpotovala v Nikšić. Nekaj dni po njenem odhodu je prišla v vilo »Bebie« karta z dvema besedama:

»Održi riječ«

Lastnica vile je karto izročila žandarjem, ki so začeli vsi zadevo preiskovati. Ko pa je stvar že skoraj zaspala, se je nenadoma pojavila prava hči pokojne Marije. Sarajevski policiji je sporočila, da se je njena mati imenovala v resnici Marija Janković, ne Pejanovič, in da je odšla v Iliidžo z neko omoženo žensko, Lenko Tijanovičevno. Od tega dne dalje, pravi hčerka, ni dobila nobenega sporočila od svoje matere. Policija je kmalu našla Lenko Tijanovičevno in jo privedla v Sarajevo, kjer je izjavila, da se je s pokojno Marijo seznanila v Podgorici, kamor je prispela ga Jankovičeva iz Amerike z veliko vsoto denarja. Jankovičeva jo je prosila, naj spravi nekakšne letake preko meje in ji kot nagrado obljubi 100.000 din. Izvršena je ekshumacija trupla. Oblasti skušajo razsvetliti to zagonetno smrt bogate starike.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglaš in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopolni in ženske se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglaš in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglaš se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglaš in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hišnik,
vsej vrtarstva, se sprejme. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Hišnik« vrtarstva. 18823-1

Kuharico
prvotno in res popolnoma samostojno, sprejme večja gostilna. Našop takoj. Plača dobro. Res samo prvotne moči naj se ponudi. Po »Samostojna kuharica« na oglaš. Jutra. 18277-1

Samostojno gospodinjstvo
za ves hišni posel išče neoznanjen industrialec pri Požarevcu za 2 mlajša soproda. Ponudbe poslati na Slava Milič, Bratnac kod Puzareva, Dunavska banovina. 18281-1

Frizerko
sprejme salon »Mila in Slavica«, Miklošičeva c. št. 6. 19268-1

Dekle
ki ima veselje do trgovine se sprejme. Naslov v vseh posl. Jutra. 19244-1

Pisarniško moč
in več sodelavcev sprejme takoj. Porudbe pod »Velika zavarovalnica« na oglaš. Jutra. 18682-1

Dva kleparska pomočnika
sprejme takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 19251-1

Slaščičarja
sprejme slaščičarna. Naslov v vseh posl. Jutra. 19284-1

Brivskega pomočnika
dobra delavca, sprejme takoj. Lombar Gilbert, Ljubljana VII, Celovška c. 34. 19297-1

Brivskega pomočnika
in frizerko sprejme takoj po dogovoru. Salon »Dolara«, Dolni Logatec. 19298-1

Službo išče
Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din

Pletilja
s strojem 8-5 sprejme delo na dom. Naslov v vseh posl. Jutra. 19274-2

Mlad fant
išče službo k tovarni. Avtomobil kot sovozar. Naslov v vseh posl. Jutra. 19270-2

Dobra kuharica
stara 36 let, vajena mešanske kuhinje, išče službo pri boljši družini ali v trgovski hiši. Naslov v vseh posl. Jutra. 19261-2

Studentka
farmacije s predizpitom išče prakso za 1-2 meseca v Ljubljani ali okolici. Ponudbe poslati na oglaš. Jutra pod »Studentka«. 19234-2

Trgovci, podjetja!
Absolvent abiturient-skega tečaja T. O. I. na državni trg. akademiji. Vojakične prost, izredno agilen in priden, dobro vzgojen, sin dobrih staršev, prošel za primerno namestitev v koncernu. Pri pisarni. Ponudbe poslati pod šifro »Stenografija« in jezika na oglaš. Jutra. 19256-2

Vajenci (ke)
z najmanj 2 razr. srednje šole sprejme v učne Tehnika — Mehanič — Radio, Franc Barbič, Ljubljana, Franciškaška 10. 19249-44

Pouk
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Instruktorja
za stenografijo, perfektna išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Tako! 1940«. 19247-4

Kolesa
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Damsko in moško kolo
najboljše italijanske znamke, popolnoma novo, skoro za vsako ceno naprodaj. Beethovnova 14-11, vrata 21. 19282-11

Auto, moto
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Amerikanska kartoteka
originalna in Berkel namizna tehnična, ugodno naprodaj. Poizve se žilič & Comp., Ljubljana, Gosposvetska 4. 19252-6

Kupino
300 tm travnice, cca 7 kg ali cca 9 kg teže po m. za tir 60 cm širine, s spojkami, podlagami in potrebnim priborom za montažo. Ponudbe na Publicitas, Zagreb, Ilica 9, pod br. 56616. 19189-7

Frizerji, pozor!
Prodajmo dobro orodje: nož, opremo za damski in moški salon z vsemi aparati. Komar, frizer, Poljska 13. 19288-6

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Stanovanja
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel dan odsotni. Išče. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Dve osebi«. 19216-21a

Manjše stanovanje
skromno, za 2 osebi, cel